آثار

(ڈرامے)

آتار

(آزمانک)

رجانکار:

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

بلوچی اکیڈمی۔ کوئٹہ

کتاب	:	آتار
رجانکار	:	ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ
شنگکار	:	بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
سال	:	۲۰۱۲ء
کمپوزر	:	نثار احمد
ڈیزائننگ	:	غلام نبی محمد حسنی
پروف ریڈر	:	رجانکار
وانگ	:	500
نہاد	:	150
چاپار	:	ہائی ٹیک پرنٹرز کوئٹہ

ISBN : 978 - 969 - 8557 - 93- 5

بسم اللّٰہ الرحمن الرحیم

بندات اللہ ءِ نام ءَ کہ مزنیں مہروان ءُ پاہل کنوک اِت

بلوچی ءِ رجانکارانی

نام ءَ

لڑ

☆ آتار ءِ بابت ءَ 09

اولی بہر : دُور ءُ دَرءَ

۱۔ یک شاعرے ءِ قصہ۔ ہرمن ہیسے (فرانسیسی) 13

۲۔ بے وس۔ انتون چیخوف (رشین) 25

۳۔ تجربہ۔ برتولت بریخت (جرمن) 31

۴۔ کس مہ کندیت۔ میلان کنڈیرا (چیک) 53

۵۔ موتچیل ءِ جنوزام۔ گابریل گارسیا مارکیز (جنوبی امریکہ) 105

۶۔ آ کجیگ ات؟۔ دھرپ چندر (نیپالی) 117

۷۔ لیڈر۔ ابوجعفر شمس الدین (بنگالی) 127

۸۔ جنی ایں لوگ۔ حنان بلاوی (عربی) 137

دومی بہر۔ نزیک ءِ گورءَ

۹۔ ابدمان ءِ شوہاز۔ عذرا اصغر (اردو) 147

۱۰۔ پڑم ءِ گرنچ۔ عذرا اصغر (اردو) 153

۱۱۔ بے نُز مشتیں چیہال۔ ن م دانش (اردو) 167

۱۲۔ تد یسگتیں آس۔ نورالہدیٰ شاہ (سندھی) 179

۱۳۔ کپین ڈز۔ ایاز قادری (سندھی) 183

آتارءِ بابتءَ

منی حیال ءِ بلوچی فکشن ، خاصیں صورت ءِ بلوچی آزمانک ءِ پہ دتا داب ءُ رنگے ءِ کشینگ یا بلوچی لبزانک ءِ تہا سرجمی ءِ پہ دتا بالادے ٹاہینگ ءِ سبباں چہ یک مستریں سببے ہمیش انت کہ مئے لبزانک ءِ تہا دری زبانانی (خاص ہما زباناں کہ آوانی تہا آزمانک ءِ باز دیمروی کرتگ) آزمانکانی رجانک گوں وت نبشتیں (طبع زاد) آزمانکانی ہمرائی ءِ گون انت، دیماروان انت۔ ”پشومانیں جنیں آدم“ میکسم گورکی/عبدالصمد امیری، ماہتاک ، اومان۔ کراچی (مارچ 1952) بگر، کہ منی پٹ ءُ پول ءِ ردا اے بلوچی ءِ اولی رجینتگیں آزمانک انت، تانون ءِ رجانکاری ءِ عمل جوانیں ءِ شریں پیمے ءِ وتی سپرءِ بوان انت۔

اے سپر بایدیں یک کجا پہ مانیت، اے حاترا کہ چہ ایشی مئے لبزانک نہ یوک ءِ دنیا جہان ءِ نوکیں قصہی تب ءُ متیلاں گوں دچار کپیت بلکن ءِ بلوچی لبزانک چہ اے عمل ءِ داب ءُ درشان ءِ نوکیں رنگاں چہ ہم آشنا بیت، کہ چہ ایشی نہ یوک ءِ نبشتہ کار ءِ بلکن ءِ وانوک ءِ ہم ذہنی بالاد ءِ تہا شاہگانی یے کئیت۔ چہ ایشی لبزانک ءِ فکشن ءِ تنک ءِ ہم گشادی یے ودی بیت۔

رجانکاری ءِ گوں حسب ءُ واھگ وتی لبزانکی سنج ءُ سماءِ بندات ءِ چہ منا است انت ءُ اے ہمے حسب ات کہ ”آتار“ شمئے دست ءِ انت۔

اولی رندا من اردو ءِ نامداریں شاعریانک سعیدہ گزدرءِ یک نظمے ''مشیت ءِ ساھگ ءَ '' آزمانکی دروشم ءِ بلوچی ءَ رجینت کہ اے ماھتاک بلوچی۔ کوئٹہ (اپریل۔1991) ءِ تاک ءَ چھاپ بوت، چہ ھمیشی منا اے پڑءَ سکین رست۔ ہما اولی آزمانک کہ من بلوچی ءَ رجینگ آعذرہ اصغرءِ ''ابدمان ءِ شوھاز'' انت کہ اے آزمانک ماھتاک آساپ۔ تربت (مارچ۔1993) ءِ تاک ءَ چھاپ بوت ءُ اے کتاب ءَ ہم ہوار انت۔ چہ ورندا رجانکاری ءِ اے عمل وہد وہدءَ سرا دیما روان انت۔ منی اکیڈمک ءُ پولکاری دزگٹیاں چہ منا ہردیں کے موہ رسیت، منی دلگوش اے نیمگا الم ءَ روت۔

چونا ہا وانگ ءُ وَ مردم باز آزمانک وانیت پلے ہمک آزمانکے آحدءَ سر نہ بیت کہ آرا رجینگ بہ بیت، من پہ رجینگ ءَ ہما سا چشتاں ارزشت دیگ کہ آمنا ''اپیل'' بکن انت۔ آہان ءِ زبان پہ بہ بیت ءُ آمنا بگش انت ''منا رجین''۔ ''آتار'' ءِ آزمانک منی ہے جہدانی کسانیں بروردے۔ چہ اے رجینگیں آزمانکاں من وتی محب ءُ وانگ ءِ رادستے سرا اے مالگ ءِ جہدے کنگ۔ اے مجہد وانوکان ءِ چے نف دنت یا رجانکاری ءِ پڑءِ بلوچی لبزانک ءِ گیشی یے منگ ءِ بئے کنگ بیت یانا، اے حبر وانوکانی سرا انت۔

وش ءُ شات بات ات۔

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

شال

24/11/2011

اولی بہر

دُورءَ دَرءَ

یک شاعرے ءِ قصہ

ہرمن ہیسے

ہرمن ہیسے 1877 ءَ ودی بوت۔ اولی جہانی جنگ ءَ آئی جرمن راج ءِ جنگ داہی (جنگ پسندی) ءِ جوزہ ءِ چپ ءَ احتجاج کُرت ءُ چہ جرمنی ءَ در آتک، دیم پہ سوئیزرلینڈ ءَ شت کہ ھمود 1962 ءَ ہشتاد ءُ پنچ سال ءِ عمر ءَ آئی ءَ اے کوڑہیں امروز یلہ دات۔ 1946 ءَ آرا البزانک ءِ نوبل داد دیگ بوت۔

"یک شاعرے ءِ قصہ" مَن چہ اردو ءَ بلوچی ءَ ترینتگ۔ اے آزمانک ماھتاک ماہِ نو، لاہور ءِ فروری 1987 ءِ تاک ءَ چھاپ بوتگ۔ "ایک شاعر کی کہانی" ءِ نام ءَ ایشرا نسیم شاہد ءَ اردو ءَ رجینتگ۔

ہَن فوک نامیں یک چینی شاعرے ءِ بابت ءَ قصہے جنت کہ آ یک ورنا ھمیں شاعرے ات ءُ وتی ورنائی ءَ شاعری ءِ ازم ءِ بابت ءَ سرجمی ءَ زانگ ءِ سرپد بوہگ ءِ واھگدار ات، ھمنکس زانگ ئی کہ پہ یک سرجمیں لچہے ءِ گُشگ ءَ الّمی ات۔ آ روچاں آالکدار رنگیں زرہ ءِ پہاد ءَ وتی بنگی ھلک ءَ جہ منند ات۔ پت ءُ مات ءَ را آسک دوست ات۔ ھماوانی جہد ءُ کوشستانی سبب ءَ آئی ھبر بندی گوں ھیر دروشمیں کاڑے ءَ بوتگ ات۔ پہ آئی سور ءَ آروس ءَ مناسبیں وھدے ءِ ودار بوھگ ءَ ات۔ اے وھداں ہَن فوک ءِ عمر بیست سال ات۔ گران ءَ سگینیں ورناھے ات۔ آ ساتکس وانگ ءَ ات، بلے آئی پچار آئی شاعری ات۔ ھمے سبب ءَ ورناھے بوھگ ءَ ابید آئی وتی گیشتریں وھد گوں شہر ءِ زانتکار ءُ کواساں گوازینت۔ آئی خاندان سکیں ھستومندیں خاندانے نہ ات، بلے آئی خاندان ءِ مردمانی خیال ءَ آئی بوؤکیں زال وتی میراث ءَ کہ ھرچی کاریت چہ ایشی آئی بھت جہ جنت۔ آ یک تچک ءُ سادگیں جنکے ات، اے ھبر ھم آئی وش بختی ءِ پدر کنگ ءَ ات، بلے اے ورستاں ابید آ چہ وتی زند ءَ ایمن ءُ دلجم نہ ات۔ آئی ایوک ءَ ھمے واھگ ات کہ آ یک مزنیں شاعرے بہ بیت۔

یک بیگاھے ءَ وھدے ھلک ءِ کور ءِ کِرّ ءَ چراغانی میڑہ جمینگ بوتگ ات تہ ہَن فوک ایوک ءُ تہنا بے تاھیری ءَ اد ءُ ادو ءَ سرسر جنتگ ءَ ات۔ آپ ءِ نزیک ءَ ملکیں یک درچکے ءَ گوں تکیہ دات ءُ اوشتات۔ آئی ءَ آپ ءِ تہا وڑ وڑ ءِ تہر تہریں روژنائی ترپگ ءَ دیست انت۔ آئی جنین ءُ مردینان ءَ وش گپی ءُ ٹہک دیگ ءَ او یکدار ھلا تیگ ءَ دیست انت۔ آھاں چہ چِلّ ءَ براھدار ئیں گُد گور ءَ انت۔ آئی چول جتگیں آپ ءِ توار ءُ جنکانی توار ءُ سوت ءُ زیمل اشکت

انت۔ کورءِ دومی کڑءِ چہ استالاں پچّیں آزمان گوں زمینءِ ھوار ورا کرت یے۔
ئُرناءِ توار اے ندارگءِ گیشتر براھدار کنگءِ ات۔ اے ندارگءِ گندگءِ
گوں آئی دل، مارشت ءُ بے کساسیں مارگءِ گوں گیشتر دریگگءِ لگّ
ات۔ اے سرجمیں ڈولداری ایوکءِ ھمائیءِ مارتگ ات۔ آئی واھگ ات کہ آ
فطرتءِ اے درستیں ندارگاں گوں دلءِ ھتک بہ ماریت ءُ چہ ایشاں رستگیں
سرگوستءِ نظمءِ دروشمءِ بہ دنت۔ آ نظمءِ تہا آزمانءِ نیلی، آپءِ سرءِ رُژناگیءِ
ناچ، میڑہءِ ھواریں مردمانی وشیانی احوالءِ ھما مردمءِ آ ھسر دانی ھبرءِ ھوار بہ
گیجیت کہ آ درچکءِ تکءِ اوشتاتگ ات۔ ھمِن فوکءِ اے ھم ماریت کہ آئی
ءِ زندءِ بازیں تکانی تام چشگءِ زمینءِ سرجمیں وشی دیستگ انت، بلے اے
درستاں آرا سرجمیءِ دل یکّیمیءِ ایمنی نہ بکشاتگءِ آرا وش نہ کتگ، آئی زانتگ
ات کہ زندءِ سرپداں ابید ھم آ بے تاھیرءِ ایوک مانیت۔

اناگت ءِ آئی ماریت کہ آئی بدنءِ تہا مزنیں ارواحے تُرگءِ انت کہ
آئیءِ آرا ھمادمانءِ اے پیسّی دات کہ مزنیں بنی آدمے جوڑ بوھگءِ ھاترا آرا
زمینءِ اصلیں براھداری درگیجگ لوٹیت ءِ آرا بنی آدمءِ واھگانءِ گوں پہکیءِ
چارگ لوٹیت۔ اے ھبرءِ آرا پادارُکی ملوورءِ بیچار کت، بلے گیشتر پگر کنگءِ
گوں اے رازءِ پچ ءِ ھچگ بوت کہ راستیں وشی ءِ دل یکّیمی ایوکءِ ھمے وڑءِ بوت
کنت، وھدے آ اے درستیں ھبرانءِ زندءِ سرجمیں سرگوستاں یک نظمےءِ تہا
ھوار بہ گیجیتءِ پہ مدامی ایشاں ابدمان بہ کنت۔ گوں اے وڑ کنگءِ آ
کائناتءِ وتی پنچگءِ تہا بند کت کنت ءِ آئی شاعریءِ تہا فطرتءِ درستیں رنگ
ھوار بنت کہ آ ابدمانءِ بے درور انت۔ ھمے وھدءِ ھمِن فوکءِ یک عجبءِ

سُبک سُبکیں توارے گوشاں کپت ءِ آئی دیمءِ یک درآمدیں مردے ءُ دروشمے
پدّرا بوت۔ آئی وتی بدنءِ راچُنڈّ کے پاتک کہ آ بزانت آوا بے تہ گندگءِ نہ
انت۔ بلے آوا بے نزات۔ یک پیریں مردے کہ دراجیں پُچغا پہ سرات یےءِ
آئی دیما اوشتوک ات۔ ھمِن فوک آئی نزیکءِ شُتءِ وتی مدامی ئیں دراہءِ
دروت ئی کت کہ آئیءِ گوں پیریں مردماں کتگ ات۔ درآمدءِ بچکندت ءُ آرا
لہتیں شعری بندے اشکناتگینت۔ گوں اے بندانی اشکنگءِ ورناھیں ھمِن فوکءِ
دلءِ دریگگ بے حال کت۔ اے بندانی تہا ھما ڈولداریءِ فطرتءِ رنگ
ھست انتت کہ آرا آئی گوں وتی چمّان دیستگءِ مارتگ انتت۔ اے بندانی
تہا شاعریءِ راھبندانی ھم بے کساسءِ خیال دارگ بوتگ ات۔۔۔ آئی جُست
کت۔۔۔

"شما کئے اِت؟ شما وَ منی ارواحءِ تہا سرکش ات کن اِت۔ شما منا چہ منی
استاداں ھم جوان تریں شعر اشکناتگینت۔"

درآمدیں پیر مردءِ یک رندے پدا بچکندت، آئی بچکند وتی بالادءِ
سرجم پدّرا بوت۔ پدا آئی وڑا ئیگینت۔

"اگاں تو شریں شاعرے بوھگ لوٹ ئے گڑا گوں من بیا۔ منی گل
اے کورءِ گورءِ پچّانی نیمگءِ کوہانی تہا انت۔ منا "سرجمیں لفظ"ءِ واجہ گُشنت۔"

گوں ھمے ھبراں آ پیر مرد اناگتءِ تہاریءِ تہا گار بوت۔ ھمِن فوکءِ
آرا پولگءِ وس کت، بلے ھچّی۔ آئی دل آرا تسلّہ دات کہ ھرچی بوتگ آ یک
وابے ات۔ آ زوت زوتءِ ھما نیمگءِ روگءِ لگّت کہ اودءِ دومی مردم چہ میڑہ
ءِ وشیاں گلءِ شادان انتت۔ آئیءِ گوں آیاں ھوار بوھگءِ جہد کت، بلے

ھبرانی ءِ بانسری ءِ توار ءِ ھمراھی ءَ آرا درآمدیں پیر مرد ءِ توار ھم گوشاں کپگ ءَ
ات۔ آ انچو مارگ ءَ ات کہ گُشئے آ درآمدیں مرد ءَ آئی ارواح کشگ ءَ گوں وت
برتگ۔ آئی نزیک ءَ گور ءَ نشتگیں مردم آئی بے گویا کیءِ سرءَ کندگ ءَ لگت انت
ءُ آرا بے زاریں عاشق ءِ پنّام ءَ خطاب اش دات۔

اے سرگوست ءِ لہتیں روچاں رند ہین فوک ءِ پت ءَ آئی دیما وتی ھمے
واھگ درشان کت کہ آ کس ءَ عزیز ءُ دوستاں لوٹائینیت ءُ آئی سور ءِ روچ ءَ
گیشینیت، بلے ہین فوک ءَ گوں وتی پت ءِ ھبراں تپاک نہ کت۔ آئی دژائینت:

"ابا۔۔۔اگاں منی بے ادبی ءِ سرءَ ترا بدبست گڑا منا پہل کن۔ شما زان
اِت کہ مزنیں شاعرے بوھگ ءِ واھگ ءُ ارمان منا چنکس دوست ءُ عزیز
انت۔ بے شک منی لہتیں سنگت منی شاعری ءِ توصیف ءَ کننت، بلے من دتا ناپختہ
سرپد بیئیں۔ منا انوں دراجیں پندے بزگی انت، پہ ھمے ھاترا گوں شما دزبندی
انت کہ شما منا پہ لہتیں وھدءِ تہنائی ءُ ایوکی ءَ یلہ اِت منکہ من شاعری ءِ بابت ءَ
چار ءُ بیچار بہ کنیں۔ اگاں من سُور کت گڑا لوگ ءِ جیڑہ ءُ جنجال منی دلگوش ءَ چہ
شاعری ءَ جتا کننت۔ ھمے ساعت انت کہ من وتی شاعری ءَ چہر دات کنیں۔ من
سدک اوں کہ منی شاعری پہ من وشی ءُ دلجمی کاریت۔"

گوں اے ھبرانی اشکنگ ءَ آئی پت حیران ءُ اجکہ بوت۔ آئی
دژائینت:

"راستی ءَ تو گوں شاعری ءَ انچو مہر دارئے ءُ پہ ایشی وتی سُور ءَ ھم مہتل
دارگ لوٹ ئے۔"

پدا آئی گوش ءِ تہا سَک کنان ءَ درامینتے:

"راست بگوش تئی واھگانی بنزہ ءِ تہا دگہ کسے ءِ جاگہ نہ کپتگ۔ من گوں
ھمائی تئی سُور ءَ کنائینیں۔"

بلے ہین فوک ءَ سوگند وارت کہ آ گوں وتی دشتار ءَ سک مہر کنت ءُ چہ
آئی ابید دگہ ساھگئے ھم آئی جبین ءِ نزیک ءَ نیست۔ آئی ھما درآمدیں پیر مرد ءَ
گندگ ءِ ھبر کنگ ءِ قصہ ھم پت ءَ را اشکنائینت ءُ گشت کہ آ ا پہ ماننیں شاعری ءَ
ہنر ءِ ہیل کنگ ءِ ھمائی کِرّءَ روگ لوٹیت۔

"شریں ھبرے" آئی پت ءَ دژائینت۔

"من پہ اے کار ءِ ھاترا ترا سالے ءِ موہ ءَ دئیں کہ ھمے وھد ءَ تو وتی
واب ءِ بزانت ءَ بشوھاز۔"

"بوت کنت دو سال بگوزیت۔" ہین فوک ءَ زوت زوت ءَ دژائینت۔

کمیں بحث ءُ بادست ءَ رند آرا شاعری ءِ ہُنّل ءِ سربوھگ ءِ ھاترا موہ ءِ
اجازت رست۔ آئی وتی دشتار ءَ را رخصتی نمدی یے نویس اِت، سیاد ءُ وارثان ءَ
رخصتے کت ءُ پیر مرد ءِ شوھاز ءَ پہ کور ءِ گوریچانی نیمگ ءَ کوہاں رہادگ بوت۔
دراج کشیں سفرے ءَ رند آ پہ کوہاں سر بوت۔ آئی یک ڈُگپے دیست، ھمے
ڈُگپ ءِ دیما ھما پیر مرد نگرد ءِ سرءَ نندوک ات ءُ نَل ءِ جنگ ءَ ات۔ وھدے آئی
ہین فوک آھگ ءَ دیست تہ پہ ہین فوک ءِ بیاہ بخیر ءَ نہ اوشتات ءُ نہ آں آرا سلامے
کت، آئی دیم ءَ ایوک ءِ بچکندے وَدی بوت۔ نَل ءِ ڈولداریں توار ءَ ہین فوک
ءَ انچو مارت کہ آ بُزا جبرانی تہا بال ءَ انت۔ انا گت ءَ لفظ ءِ واجہیں پیر مرد ءَ نَل
ءِ جنگ بند کت ءُ ھمے ڈُگپ ءِ نزیک ءَ گَلّے ءِ تہا پترت۔ ہین فوک ھم ھبر
زوریں ھیل کارے ءِ پیا گَلّ ءِ تہا پترت۔

"لفظءِ واجہ" ءِ نزیکیءِ آرا ماھے گوست۔ ھمے وھدءِ آئی وتی نبشتہ کتگیں درستیں نظم حلیمت پیشکانڈت انت۔ گوں لہتیں دگہ ماھانی گوزگءِ آئی ھما نظمانءِ ھم شموشت کہ آئی، آ چہ وتی استاداں اشکتگ اتنت۔ لفظءِ واجہیں پیرمردءِ پہ مزنیں حلمتءِ جنجالے روچے دو لفظ چہ وتی دپءِ در کت۔ آئی گیشتر آرائیءِ جنگءِ ھیل دیگءِ نیمگءِ دلگوش دات۔ ھمے پیا سازءِ زیمل ہین فوکءِ تبءِ ٹیلءِ تہا ھوار بوت۔ یک رندے ہین فوکءِ کسانیں نظمے نبشتہ کت کہ آئی تہا آئیءِ تاک چنڈءِ موسمءِ دو بالی مُرگانی لڈگءِ رَوگءِ جاور پیش داشت اَت۔ آ چہ وتی اے نظمءِ سک دلجم اَت، بلے آئی تہا اے جست ودی نہ بوت کہ آ وتی ھمے نظمءِ لفظءِ واجہءِ را پہ اشکنائینیت۔ یک بیگاھےءِ آ وتی کُٹّکءِ دروازگءِ دپءِ اوشتات ءِ آئی ایوکءِ بانسری جت۔ انا گتءِ گواتءِ تہا سردیءِ مانشانت ءِ تہاری وڈّات۔ گرماگی تئیں روچاں سردیں گواتءِ حیرانی پے ودی کت۔ آسمانءِ کرنوں حاک رنگ بوتگ اَت، بالی مُرگانی دو تولی پِڈرا بوتنت کہ آ اللہءِ بار کنگءِ اتنت۔ اے درستیں جاور چہ ہین فوکءِ نظمءِ ندارہءِ گیشتر ڈولدار اتنت۔ گوں اے ندارہءِ گندگءِ ہین فوک پدا بے چارءِ ملور بوت ءِ آرا وتی بالاد کسان گندگءِ آتک۔ ھمک رندا کہ آئی نوکیں نظمے نبشتہ کت پیرمردءِ بانسری جت ءِ راستیں ندارہ دیما آرت انت۔

یک سالےءِ گوزگءِ رند ہین فوکءِ بانسریءِ جنگءِ سرجمیءِ ھیل کتگ اَت، بلے شاعریءِ ازمءِ پہ آئی گیشتر گرانءِ ھیالی بوتگ اَت۔ دو سالءِ گوزگءِ رند ورناہیں شاعرءِ وتی لوگ گیر اتک۔ وتی ماتءِ پت، وتی ھلکءِ وتی دشتار آرا بے کساسءِ گیر اھکت۔ آئی چہ وتی استادءِ اجازت لوٹیت تہ آئی

چہ ھوگشگءِ وتی سرمُرینتءِ وڈّاینت۔

"تو ھر وڈّا آزاد ئے، ھر جا گہے رَوَگ لوٹ ئے بہ رَو۔ پدا اودءِ آھگءِ نیاھگ ھم تئی سرءِ انت۔"

اے پیا ہین فوکءِ پہ واتریءِ سفر بندات کت۔ آ یک پیا روان اَت، تنکہ آئی چم وتی بنجی ھلکءِ زمینءِ کپت انت۔ آ وتی لوگءِ باغءِ سر بوتءِ چہ پچیں تاکچہءِ لوگءِ تہا چارتے، آئی پت وابءِ گرگءِ اَت۔ آ گوں بے ترپءِ تواریءِ چہ اودءِ دور اتکءِ وتی دشتارءِ لوگءِ نیمگءِ رھادگ بوت۔ چہ لوگءِ دیوالءِ آئی سرکش اِت۔ آئی دشتار آدینکءِ دیما اوشتوک اتءِ وتی ملگوراں سمارگءِ اَت۔ آئیءِ اے راستیں ندارگانی دیم پہ دیمی گوں ھما ندارگاں کت کہ آرا لوگءِ آھگءِ ھاترا گیر آھگءِ اتنت۔ تہ آ بے چارءِ ملور بوت۔ آئی ھیال کت کہ الّمءِ من پیدائشی شاعرے اوں، شاعرءِ ھیالانی تہا ایوکءِ ڈولداری جاگہ کت کنت۔ انچیں ڈولداریءِ مزن شانی کہ راستیں زندءِ آئی گمان کنگ نہ بیت۔ آ گوں بدلیءِ واتر بوت۔ چپءِ چوٹیں راہ، باغانی تہاءِ چہ کورءِ پہلءِ سرءِ گوزان یک رندے پدا آ "لفظءِ واجہ" ءِ گورءِ اتک۔ چو مدامءِ وڑءِ آ پیرمردءِ انگتءِ ھم گونی بے چیر گیتگ اتءِ نشتگ اَت۔ نل آئی دستءِ اَت۔

ہین فوکءِ وش اتک کنگءِ بدلءِ پیرمردءِ ازمی ھستکءِ پردءِ دو شعر وَنت کہ گوں ایشانی اشکنگءِ ورنا ھیں شاعرءِ دلی جوزہ پاد آتک انتءِ چہ آئی چماں ارس بوتءِ رتک انت۔

ہین فوک یک رندے پدا "لفظءِ واجہ"ءِ شاگردیءِ ارادہءِ ھمدا جاہ

مند بوت۔ بانسری ءِ جنگ آئی ءِ دَ ھیل کنگ اَت، پہ ھمے ھاترا پیرمرد ءَ آرا
ستار جنگ ءِ ھیل دیگ بنا کت۔ ماہ چو برف ءَ پہ بے سرپدی آپ بوھان ءَ
شُت انت۔ ھمے وھد ءُ مدت ءَ آئی دل ءَ پہ وتی لوگ ءُ روگ ءَ دو رندان
اومان کت۔ اولی وار ءَ شپ ءِ وھد ءَ آ بے ترپ ءُ تواری ءَ تتک، بلے چہ آئی
پیش کہ آ کوچگ ءِ دومی نیمگ ءَ سر بہ بوتیں، ترند ءُ تیزیں گواتے ءَ کُش اِت ءُ
آئی گوشاں بانسری ءِ توار اشکت۔ گوں اے توار ءِ اشکنگ ءَ آئی واھگدارگ ءَ
اید ھم وتی گام دیما بُرت نہ کتنت۔ دومی گشت ءَ اے بیم بوت کہ آئی یک
رندے وا بے دیست کہ آ وتی لوگ ءِ دیم ءِ باغ ءِ تہا نوکیں درچکے کِشگ ءَ انت
ءُ آئی نزیک ءُ گور ءَ آئی جن ءُ آئی چُک اوشتاتگ انت۔ انا گت ءَ آئی چم پچ
بوتگ انتنت ءُ آئی ءِ دل ءَ لوگ ءُ روگ ءِ ھُل ءُ واھگ ودی بوتگ اَت۔

آئی دیست کہ پیرمرد وش واب انت ءُ آئی بوریں ریشانی پُٹ گوں
گوات ءِ کشگ ءَ سُرگ ءَ انت۔ انا گت ءَ ھین فوک ءِ دل ءَ گوں اے مرد ءَ
کُشت ءُ کستے ودی بوت۔ آئی ءَ مارِت کہ ھمے مرد منی زند ءُ باندات ءِ تہار کنگ ءَ
اگدہ زور انت۔ آ پہ پیرمرد ءِ نیمگ ءَ پہ آئی کُشگ ءِ ھاترا رھادگ بوت۔ ھمے
نیام ءَ پیرمرد ءَ شہک سبک ءَ وتی چم پچ کتنت ءُ یک پُرمزاھیں بچکندے آئی
لُنٹانی سر ءَ تالان بوت کہ چہ ایشی آئی شاگرد ءِ کست ءُ کینگ جہل کپت۔

"ھین فوک پاداں بہ دار" پیرمرد ءَ گوشگ بنا کت۔

"تو پہ ھر کار ءَ آزات ئے، تہ لوٹ ئے وتی ھلک ءَ بہ رو ءُ درچک بہ
کِش۔ تو پہ من کُشت ءُ کست دارگ ءَ ھم آزات ئے۔ منی نز ءَ اے ھبران ءَ
مزنیں بستارے نیست۔"

ھین فوک چہ وتی داشتگیں واھگ ءَ سک پشل بوت۔ آئی
دَرائینت۔ "منا گوں تو چوں کُشت بوت کنت۔ ایشی مول ایش انت کہ منا گوں
بہشت ءِ گلت انت۔"

اے بیم ءَ آئی ءِ لوگ ءُ روگ ءِ ھیال چہ دل ءَ درکت ءُ چہ پیرمرد ءَ
ستار ءِ جنتنگ ھیل کنگ ءَ لگت۔ اے کار ءَ بلد بوھگ ءَ رند آئی ءَ پیرمرد ءَ
رھشونی ءِ لچہ ءِ نبشتہ کنگ بنا کت۔ کم کم ءَ میزان میزان ءَ آئی ءَ کسان ءُ گونڈیں
بلے سرجمیں ھبر کنگ ءِ ازم ھیل کت۔ یک انچیں وڑے کہ آ اشکنوک ءِ ارواح
ءُ ھما سُر ءُ پُر ءَ ودی بہ کنت چو کہ گوات اوشتوکیں آپ ءِ تہا کنت انت۔

ھین فوک ءَ شزری ءُ سرجی ءَ اے یات ھم نہ بوت کہ آئی ءَ وتی پیرمیں
استاد ءُ بلدکار ءِ گور ءَ چنکس سال گوازینت۔ برے برے آئی ءَ انچو گمان بوت
چو کہ آ اے کوچگ ءِ ذی اتکگ ءُ پیرمرد ءَ گوں وتی زیملانی جادوئی اثراں آرا
وش اتک کتگ۔ بلے برے برے آئی انچو مارت کہ گوست ءُ است گوں یکے
دومی ءَ انچو ھوار بوتگ انت کہ نوں آ پچارگ نہ بنت۔

یک سُہبے ءِ وھدے آ چہ واب ءَ پاد اتک تہ آئی پیرمرد ءَ رانہ دیست۔
انا گت ءَ گوات ءِ یک ترندیں کشے اتک ءُ گلّ ءِ سر ءَ ایریں پونسان ءِ بالے
دات۔ ایشی ھمراھی ءَ مرغانی یک مزنیں رمے چست بوت ءُ بال کنگ ءَ
لگت۔ ایشانی لڈگ ءُ دراں ڈیہی ءِ وھد ھم نیا تکگ اَت۔ شزریں ساھتے ءَ اجکہ ءَ
ملور بوھگ ءَ پد ھین فوک ءَ بانسری زُرت ءُ وتی بنگی ھنکین ءِ نیمگ ءَ رھادگ
بوت۔ آئی ھر جاگہے کہ مردم دیست انت تہ آ مردماں آرا گوں شرپ ءُ عزت ءَ
سلام دات انچو کہ آ بزرگ ءُ پیر بہ بیت۔

گوں ھلک ءِ رسگ ءَ آرا آئی مات ءِ پت ءُ دشتار ءِ مرگ ءِ ھال رست۔ آسک ملور ءُ بے چاڑ بوت۔ ھمے شپ ءَ ھلک ءِ کور ءُ دوی نیمگ ءَ چراغ روکی ءُ میڑہ جمینگ بوگ ءَ ات۔ ہین فوک کور ءِ یک ابیتکیں کڑی ءَ اوشتات ءُ بانسری ءِ جنگ ءَ لگت اِت کہ گوں ایشی اشکنگ ءَ بازیں جنین آدمانی ھیسکارگ دراھکنگ۔ ورناھاں کوکار کت۔

"کئے بانسری جنگ ءَ انت۔ ما آرا گندگ لوٹاں۔"

بلے آرا کس ءَ نہ دیست۔ ورنا۔ جنین، مردین آرا گوانک کنگ ءَ توار پہ جنگ ءَ انت پہ چیکہ آھاں بانسری ءِ اے پیچیں وشیں توار ءُ زیمل چہ پیش نہ اشکتگ ات۔ ہین فوک ءَ بچکندت۔ آئی ءَ کور ءِ آپ ءِ تہا سرکش اِت کہ آئی تہا بے کساس ءُ رژنائی روکیں سرءُ پُر ءِ مشکول انت۔ آئی نہ زانت کہ راستیں ءُ ساھگیں روژناھیانی نیام ءَ چے پیم تپاوت کنت۔ ھمے ھاترا آئی ءَ ارواحی دروشم ءِ گوست ءُ میڑہ ءُ است ءِ چراغی میڑھانی نیام ءَ مزنیں تپاوتے نہ دیست۔ البتہ نوں راستیں ءُ ساھگیں رژنائی پہ آئی درآمد نہ انت۔ آئی چم چست کنت نہ آئی ءَ یک ورناھے دیست کہ گوں درچکے ءِ تک ءَ ات ءُ آمیڑہ ءِ روزق ءُ رنگینیانی بدل ءَ آپ ءِ تہا سروک ءُ ترپوکیں رژناھیاں چارگ ءَ ات۔ ہین فوک آئی نزیک ءَ گشت ءُ وڑا ایکینت ءِ کہ: "زانا تو سرجم ءَ مزنیں شاعرے بوھگ لوٹے۔ گوں من بیا۔ من کور ءِ گور پچانی نیمگ ءَ کوھانی نیام ءَ جاہ منندوں۔ منی نام "لفظ ءِ واجہ" انت۔

بے وس

انتونی چیخوف

انتونی چیخوف ءِ اے آزمانک ماھتاک ماہِ نو، لاھور ءِ مارچ 1993 ءِ تاک ءِ تہا چھاپ بوتگ۔ ایشرا ڈاکٹر تصدیق حسین ءَ "زحم کی بھکارن" ءِ نام ءَ اردو ءَ رجانتگ۔

لہتیں روچ پیش من وتی پُچکانی حیال دار (گورنس) جولیاءِ گوں گشت کہ آمنی وانگءِ بان (دارلمطالعہ) ءِ بئیت۔

"بہ نند جولیا" من درائینت۔ مارا لوٹیت کہ وتی حسابءِ راست بہ کناں، ترا ہم زر پکار انت ءُ میڑہ (تہوار) ہم نزیک انت بلے تو چہ وتی دپءِ نہ گُش ئے۔ بچارمن تئی ماہءِ پکاری روبل گیشینگ۔"

"چِل روبل"

"ناں سی، من نبشتہ کرتگ۔ من چکانی حیال دارءِ را مدام سی روبل داتگ، ترا دو ماہ انت کہ تو اداکار کنگءِ ئے، ہمیشکا..."

"اناں دو ماہءُ پنچ روچ۔"

"ناں دو ماہ، من اے کُل نبشتہ کرتگ انت۔ اے پیما تئی شست روبل جوڑ بنت۔ اشاں چہ نہہ یک شنبہ (اتوار) بہ کش۔ تو زان ئے کہ اے کُلیں یک شنبہ آں تو گوں کولیاءِ کار نہ کرتگ یوکءِ کَے گشتگ اِت۔ چہ اِشی ابید سہ ۳ موکل..."

اے حبرانی اشکنگءِ جولیاءِ شکل گشتءُ آسہر تر اِت۔ آ گوں وتی پچاں لنتیبءِ ات چہ دپءِ واکے ہم نہ کش اِتے۔

"سہ ۳ روچءِ موکل، ہمیشکا دوازدہ روبل بہ کش۔ چار روچءِ کولیا نادراہ بوتگءُ آئی اے روچاں ہچ نہ وتگءِ اے روچاں تو یوکءِ گوں وانیاءِ مشکول بوتگ ئے۔ سہ ۳ روچ تئی دنتانانی دردءِ کہ پدا منی لوگ بانکءِ ترا گوشتگ ات کہ نیمروچءِ نانءِ پد کار مکن۔ دوازدہءُ ہفت، نوزدہ، اشاں ہم بہ کش۔ دگہ چلءِ یک روبل پشت کپت۔ راست؟"

جولیاءِ چپیں چم سہر بوتءُ چہ آئی نمسی بے درا بوت۔ آئی زنوک لرزگءِ

ات۔ آئی حک ات۔ آئی وتی رچوکیں پونز صاف کرت بلے چہ دپءِ واکے نہ گوشتے۔

توکیں سالءِ بنداتی روچاں تو چاہءِ پیالہے پروشتءِ یک پرچے ہم اشانی دو روبل دگہ بہ کش، گراں قیمتیں پیالہے اتءُ پیر ینانی ھوردگے ات۔ بلے خیر، اے حبراں بِل، من کدی تاوان نہ سگتگ۔ تئی نادلگوشیءِ کولیا درچکءُ سرا لک کپتءُ آئی جیکٹ درت، اِشی دہ ۱۰ دگہ بہ کش، تئی نادلگوشیءِ چلوپ کارءِ وانیاءِ بوٹ دزات انت۔ اے کُل ترا چارگی انت، ہمیشانی ترا پکار رسیت۔ اشی مطلب اے بوت کہ پنچ روبل دگہ کم کن۔ دہ ۱۰ جنوریءِ من ترا دہ ۱۰ روبل دات۔"

"اناں، منا نہ دات۔" جولیاءِ سبک سبکءِ درائینت۔

"چو چوں بیت، من نبشتہ کرتگ انت، بلے اخیر..."

"چلءِ یکءِ چہ بیستءُ ہفت کم کن، دگہ پشت کپت چاردہ"

جولیاءِ دوئیں چماں ارس گل گل ات انت، آئی پونز ھید بوت۔ بے چارگءِ بے وسءُ مسکینیں جنک۔

"منا یوکءِ یک رندے کے زر داتگ اَت" جولیاءِ پہ لپرزگی درائینت۔

"ءُ آ تئی لوگ بانکءِ داتگ ات انت، سہ ۳ روبل"

"معصوا من تہ اشانی بابتءِ سرپد نہ اتوں، اے من نبشتہ ہم نہ کرتگ انت۔ خیر۔ چاردہءِ چہ سہ ۳ دگہ بہ کش، یازدہ سر کئیتءُ ایش انت تئی زر دوئیں جولیا، سہ، سہ، یکےءُ دگہ یکے۔ بہ زور جولیا۔" من یازدہ روبل آرا دات تہ گوں گیمنسار تےءِ زرت انتءُ لرزگیں لنکاں جیبءِ کرت انتے۔

"رحم" آئی سبک سبکءِ درائینت۔

من سٹ اتء اوشتاتوں ءبانء ٹیلائی جت۔ من ھژم گران اتوں۔

"رحم... بلے پہ چیا؟" من جست کرت۔

"پہ زرزانی ھاترا۔"

"آیا من ترا رپینگ؟ من ترا لُٹ اتگ؟ من تئی آں چہ چیزے دُزّ اِتگ؟ گڑا رحم چےء ھاترا، پرچا؟"

"من آدگہ لوگاں کہ کار اوں آہاں ہم منا تکہ یے نہ داتگ۔"

"آہاں ترا ہچ نہ داتگ؟ پہ اے جبرء من حبکہ اوں نہ اوں۔ جولیا من گوں تو تواضع کنگء اتوں، زوراکیں مسکرا یے۔ ترا چیزے ھیل دیگء پہ... من تئی ھشتادیں روبلاں ترا دئیں۔ آانت، لفافہء انت۔ اے گُل تئی انت۔ آیا چو بوت کنت کہ کسے اینکس وردمہ ماریت؟ تو احتجاج پرچے نہ کن ئے، دپ چیا تئی ودھتگ؟ آیا اے جہانء چشیں است کہ آرا دنتانء پنجگ پہ مہ بیت؟ کسے اینکس ہم بودلا بیت؟"

جولیاء پہ مکاری بچکند اِتء من چہ آئی بچکندء تاثرء پوہ بوتوں۔ آ گوشگء ات۔ "ھئو، بوت کنت۔"

من وتی دلکشیں مسکرائیء پہ چہ آئی پہلی لوٹ اتء آرا حبکہ کنگء ھشتادیں روبل آرا دات انت۔ آئی زندگء وڑا بازرندء "رحم، رحم" گوشتء ڈنء درا تنگ۔ من آرا درآھگء چارانء فکر کرت۔

"یک نزورےء را اے جہانء لگتانی چیرا کنگ چینکس آسان انت۔"

تجربہ

برتولت بریخت

برتولت بریخت آگسبرگ جرمنیء 10 فروری 1898ء ودی بوتء پنجاہء ہشت سالء عمرء 14 اگست 1956ء ایسٹ برلن جرمن ڈیموکریٹک ریپبلکء ہارٹ اٹیکء سببء بیران بوت۔

شاعری، ڈرامہ نویسیء تھیٹرء ڈائریکٹری آئی کبء واھگانی تہا گندگ بنت۔

آئی گچینیں تہر Drama Non-Aristotelian (نن ارسطوطیلین ڈرامہ)، ایپکء ڈائیلکٹیکل تھیٹرات انت۔

برتولت بریختء اے آزمانک ماہ نو چل سالی مزی (چالیس سالہ مخزن) ء اولی جلدء تہا چھاپ بوتگ کہ ایشرا شاہد حمیدء اردوء رجانکتگ۔

مزن نامیں فرانسس بیکن ءِ سرکار ءِ نوکری گندگ ءَ اے گوشتن کہ "آخر کہ جُرم بے آسر بیت" ءِ بدڈول تریں عکس ءَ پیش کنت۔ آ ڈیہہ ءِ مستر ءُ برزتریں عدالت ءِ منصب ءَ (لارڈ ہائی چانسلر) سرا ات۔ آئی سرا لبّ ءُ لالچ زورگ ءِ ڈَبّ راست بوت انت آرا بندی جاہ ءِ برگ بوت، آ عہد ءِ دور ءَ کہ آ اے مزن شانیں عہدہ ءِ سرا ات، اے عہد انگلستان ءِ راجدپتر ءِ سیاہ ءُ عیب داریں عہد بئے کنگ بیت۔ اے عہد ءَ (بے گناہ) جلادانی دست ءَ دیگ بوت انت، ملک ءُ جاگیر پہ بے گومی بکشگ بوت انت، دل لوٹیں ءُ بے راھبندیں دزگیریانی اجازت دیگ بوت ءُ چہ پیسرا کیشینگیں فیصلہ مردمانی سرا لڈگ بوت انت، وہدے چار راہ ءِ سرا آئی جرم پاشک بوت انت ءُ آئی، اشان ءِ من اِت تو آئی توار ءِ درھگ ءِ پد گوانک چہ ڈیہہ ءِ ھد ءُ سیم سراں دیما شت ءُ یک جہانے ءِ اشکت انت پرچیکہ یک فلسفی ءُ یونان ءُ روم ءِ کلاسیکی لبزانک ءِ راجدپتر ءِ زانوگرے ءِ جہت ءِ آرا ہر چہار نیمگاں مردماں زانتگ اَت۔

وہدے آرا چہ زندان ءَ آجوئی ءُ وتی ملکت ءُ جاگیر ءِ سرا روگ ءِ موہ دیگ بوت تہ آ یک پیراں سالیں مردے اَت۔ دومی مردمان ءَ تاں گور ءِ پچاریگ ءُ آہان ءِ برباد کنگ ءَ آئی ہر چیمیں زورے جنگ اَت ءُ وہدے دومیان ءِ موہ رست تہ آہاں ہم گوں ایشی انچش کرت، اے دوئیں حبراں آرا سک نزور کرتگ اَت۔ بلے ہر دیں آ وتی لوگ ءِ سر بوت تہ آئی وتی بدن ءُ جبین ءُ ملکت ءُ دولت پہ فطرت شناسی ءِ جُہلیں زانت ءِ وقف کرت انت۔ بنی آدمانی جہل جنگ ءِ دَ آئی دپ حاکاں شنگ اَت، بلے وتی سرا تنگیں واک ءُ بلدیان ءِ پہ اے زانگ ءِ زُور جت کہ بنی آدم فطرت ءِ واکان ءِ دست ءَ آرگ ءُ جوکینگ ءِ چہ

چہ کرت کنت۔

اے ھاترا کہ آئی پٹ ءُ پول ءِ ھد ءِ ابیل عملی معاملہانی ھاترا وقف اَت پمیشکا آ گیشتر وتی کشت ءُ کشاری زمینانی، باغانی، اسپ ءُ بنجاہانی سرا اشت۔ کلاکانی کلاک آئی گوں جوہاں گپ ءُ حبر کرت ءُ گوں آہاں میوگ دیوکیں درچک ءُ دارانی پیوند کنگ ءِ بابت ءَ بحث کرت۔ آئی وتی گورم ءِ (ڈیری فارم) چار ءُ دلگوش کنوکیں جنکاں سر ءُ سوج کرت کہ شیر ءِ کساس چوں زانگ بیت۔ اے وڈا کار کنگ ءَ آئی چم پہ یک بچکے ءِ کپت انت۔ چو بوت کہ آئی یک باز جوانیں اسپے نادراہ بوت ءُ آ بچک روچے دو گشتاں پیریں فلسفی ءِ گور ءَ اتک ءُ اسپ ءِ جاورے گوشت انت۔ بچک کہ حب ءِ ہدو کی پیش دارگ ءَ اَت چہ آئی اے پدر بوت کہ آئی دید ءُ زانت شاہگان انت۔ آئی حبرانی اشکنگ ءَ گوں فلسفی ءِ دیم چہ وشی ءِ ترپگ ءَ لگ اِت۔

کہ یک روچے پیریں فلسفی اسپ ءِ بنجاہ ءَ ترگ ءَ اَت، آئی دیست کہ یک پیرزالے گوں بچک ءِ حبر ءُ حال ءَ انت، آ بچک ءَ را گوشگ ءَ اَت:

"بچار، ہشیار بو، اے سکیں خرابیں مردے۔ بے شک ھستو مندے، زر ءُ ملکت آ کوت انت، بلے چہ ایشی ابید ہم اے سک خرابیں۔ اے تئی واجہ انت پمیشکا وتی کار ءَ گوں ایمانداری ءَ بہ کن، بلے اے حبر ءِ ہچ پہ ساھتے مہ شموش کہ اے سکیں خرابیں مردے۔"

بچک ءَ چہ پتو دات پیریں فلسفی ءَ نہ اشکت، پرچیکہ آ گوں ھما گاماں کہ اتکگ اَت گوں ہمے گاماں وتی لوگ ءِ واتر کرتگ اتنت۔ دومی روچ ءَ آئی دیست کہ بچک ءِ تب ءُ ٹنل ءِ تہا ہچ چیمیں بدلی نہ اتکگ۔

وہدے اسپ دراہ بوت تہ پیریں فلسفی ہردیں وتی زمین ءِ جاگیری ءِ سرا شنگ ات آئی بچک وتی ھمرائی ءِ برتگ ات، وتی کسان کسانئیں کارھم بچک ءِ سرا دات انت۔ کم کم ءِ وتی تجربہانی بابت ءِ ھم گوں بچک ءِ حبرءِ حالے کرت۔

وتی حبرانی تہا آئی لفظانی گچین کنگ، چوکہ پیریں کن انت، مزن ءِ کسانی ءِ حاطر نہ کرت بلکن ءِ آئی انچیں حبر کرت چو گوش تے اے بچک وانندہ، زبر، بلد ءِ سرپدیں مردے۔ آ عہد ءِ کہ آوتی سٹ ءِ دوران ات نامدار ءِ زانوگریں مردماں گوں آئی نند ءِ نیاد ءِ گپ ءِ مجلس ات بلے چہ ایشی ابید ھم آئی حبراں کسے شاذونادر سرپد بوت۔ ایشی سبب اے نہ ات کہ آئی گشتگیں پوشانی تل ءِ ات انت بلکن ءِ ایش ات کہ آحدءِ زیات وتی حبران ءِ تچک کرتگ ات، ہمیشکا بچک ءِ را آئی حبرانی سرپد بوھگ ءِ ہر وڑیں جنجالے دیما ات چہ ایشی آ دلپروش نہ بوت، پدا ھم ہردیں بچک ءِ درآمد ءِ بے شناسیں لفظ کارمرز کنگ ءِ جہد کرت تہ آئی پہ صبرءِ دلگوش آئی حبرانی گیشواری کرت۔

بچک ءِ اُگدہ ءِ اے کارات کہ آہر چیزءِ بہ گندیت ءِ ھمک ہچیں عملے ءِ بابت ءِ تپاس بہ کنت آوانی سرجمیں حال ءِ پیریں فلسفی ءِ بہ گوشیت۔ سرجمیں گوشدارگ ءِ پد فلسفی آرا اے گوشتگ ات کہ وتی بیان ءِ آئی کُل چینکس لفظ کارمرز کرتگ ءِ چہ ایشاں چینکس اے ہچیں لفظ انت کہ آوانی کارمرزی ءِ آ چیزان ءِ کہ آئی بابت ءِ حبر بوتگ ات، کم ءِ گیش پجاہ آرگ بیت ءِ چہ گلاں ارزشت داریں حبر ایش کہ عکس کشی ءِ رندتو بہ مارئے کہ گوں آ چیزءِ چے پیم دیم پہ دیم بوھگی انت۔ پدا باز لفظ انچین ہنت کہ اگاں آہاں کارمرز مہ کن تے تہ جوان

تر انت پرچیکہ اگاں ھورتی ءِ چارگ بہ بیت تہ اے ہچیں لفظانی ہچ ہچیں بزانتے نیست انت۔ ''شر''۔ ''گندگ''۔ ''ڈولدار'' دگہ دگہ ہمے وڑیں ہنچیں لفظ انت۔

بچک اے حبرءِ زوت پوہ بوت کہ سیاہیں کرم ءِ را ''بدشکل'' گوشگ ءِ ہچ ہچیں حبرے نہ ٹہیت۔ آرا ''تیز روُک'' گوشگ ھم بس نہ انت۔ ترا اے گوشگ کپیت کہ وتی قد ءِ ماپ ءِ آچہ دومیاں چینکس تیز تر ترریت۔ تو آرا پیسرا بکتگیں ءِ پداشترانکیں جاگہے ءِ ندرین، پدا کوکار بہ کن ھنکہ اے تنک بہ کنت یا گڑا آئی دیما کسان مزنیں چیزاے کن ھنکہ اشانی گرگ ءِ آدیما اتک بہ کنت۔ اگاں تو تاں دیراں وتارا گوں آئی دلگوش ءِ وزگٹ کرت تہ پدا آئی ''بدشکلی'' زوتاں ھوار کپیت ءِ بیگواہ بیت۔

یک رندے آرا یک ڈبل روٹی یے ءِ کہ آئی دست ءِ ات، بابت ءِ سرجمی ءِ گپ جنگی ات، اے ردا فلسفی ءِ آرا سرپد کرت:

''ادا تو ''شر'' ءِ لفظ ءِ بے ترس ءِ بیم ءِ کارمرز بکن، پرچیکہ ڈبل روٹی مردمانی ورگ ءِ حاترا جوڑ کنگ بیت، اے شربوت کنت ءِ حراب ھم۔ پدا ھم پہ اے مزنیں چیزانی درگت ءِ کہ آ فطرت ءِ سازتگ انت ءِ آ گندگ ءِ پہ یک خاصیں لیکہ ءِ غرضے ءِ، یا یوک ءِ پہ بنی آدم ءِ جوڑ کنگ نہ بوتگ انت، اے وڑیں لفظاں چہ دل یکیم بوھگ احمقی یے۔''

بچک ءِ را آئی بلک ءِ اے فلسفی ءِ بابت ءِ ھرچی کہ گوشتگ ات آرا یک یک ءِ یات آہان ات انت۔

چیزانی اصل، جوہرءِ راستی ءِ آ گوں تیزی ءِ پوہ بوھگ ءِ ات۔ اے حبر

ہم آئی عقل ءُ زانش ءَ نشت کہ ہما چیزانی جوہر ءُ راستی ءَ پوہ بوھگ ءِ آوانی گندوکیں ھستی (قلموس) دارگ الّی انت۔ چوش کہ اگاں یک وڑیں علاجے ءِ کنگ ءَ چے اسپ دارہ بیت ءُ اگاں دومی وڑیں علاجے کنگ بہ بیت تہ درچک گمبر نت۔

اے جبر آئی ذہن ءَ نشت کہ اے بابت ءَ مئے ذہنانی تہا لہتیں مناسبیں شک ءُ گمان بہ بنت کہ ہما بدلیانی ما مشاہدہ کرتگ، آ ہے گام گیجانی آسرءَ پدر بوتگ انت کہ ما پکر کرتگ یا آوانی دگہ سببے۔ بچک اے جبر ءَ بگندے ہچ پوہ نہ بوت کہ مزن نامیں بیکن ءُ پکر وڑ ساینسی ارزشت چے انت، بلے پیریں فلسفی ءِ ہما کارانی کنگ ءَ اگدہ زرتگ ات آوانی چمک ءُ پدریں بستارءَ آئی تہا جوش ءُ جوزہ ودی کرت۔

پیریں فلسفی ءِ بابت ءَ آئی دافگیں لیکہ اے پیم ات انت:

پہ جہان ءَ یک نوکیں عہدے بنگیج بوتگ۔ بنی آدم وتی زانت ءُ زانش ءَ ھمک روچ گیش کنان انت ءُ اے سرجمیں زانت بنی آدم ءِ آسودگی ءُ سلامتی ءُ آئی وشی ءُ شادمانیانی حاترا انت۔ اے ردا سائنس چہ کلاں دیما انت۔ سائنس، کائنات ءُ ہر ہما چیز... میوگ ءُ سبزی (نباتات)، جیوان، بے ساھیں چیز (جمادات)، زمین، حاک، آپ، گوات... ءُ، کہ اے زمین ءَ است انت، تپاسیت، تنکہ چہ ایشاں گیشاں چہ گیش نف زورگ بہ بیت۔ ارزشت داریں جبرا اے نہ انت کہ تو کجام جبرا منّ ئے بلکن ءُ ایش انت کہ تو چے زان ئے۔ مردم بازیں منّ انت بلے سک کم زان انت۔ پمیشکا ھمک مردم ءَ را ھمک چیز وتی دستاں گوں تپاسگ ءُ پولگی انت ءُ یوک ءُ ھما جبر کنگی انت کہ آ آئی گوں وتی چماں دیستگ انت ءُ چہ آواں چیزے نف زورگ بوت کنت۔

اے زانشت (تعلیم) نوک ات ءُ روچ پہ روچ آ مردمانی کساس

وڈان ات کہ آ پہ آئی آھگ ءَ ات انت۔ پہ ھمک نوکیں کارءَ آئی پدوکی ءُ حب ءُ واھگ است ات۔

اے ردا کتابانی، بے شک چہ ایشاں بازینے بیکاریں اتنت، سکیں مزنیں کردے ات۔ بچک وت ہم پوہ ءُ سرپد ات کہ اگاں آ وت ہم اے مردمانی سرپاں ھوار بہ بیت کہ آ نوک نوکیں کار کنگ ءَ انت، تہ آرا ہم تا ہے کتاباں پجگی انت۔

قدرتی لوگ ءِ کتابجاہ ءَ آئی گا مے ہم نہ جت۔ اسپانی بنجاہ ءَ آئی وتی مزن ارواح ءِ ودار کرت۔ اگاں پیرمرد اے نیمگ ءَ مہ پیکیں ہم تہ آئی باغ ءَ گوں آئی گندہ ءُ نند کرت۔ پدا ہم وانگ ءِ جاگہ ءِ بابت ءَ، کہ اودا ھمک شپ تاں دیراں چراغ روک ات، آئی تکانسری وڈان بوت، اے بان (جاگہ) ءِ دیما نہالانی جاگہ ءَ اوشتات ءُ کتابانی الماریان ءَ پہ گدارے دیست یے۔ آئی فیصلہ کرت کہ من کتاب ءِ وانگ ھیل کنیں۔

اے ارزانیں کارے نہ ات، اے واھگ وھدے آئی وتی ڈنگ ءُ پادری ءَ دیما ایر کت تہ آئی آرا انچو روک روک ءَ چارت کہ گش ئے آ چپلے ءِ ناشتہ ءِ میز ءَ نشتگ۔

"آیا تو مزن ارواح ءِ کلام ءِ گوک ءُ پساں اشکنا ھینگ لوٹ ئے؟"

آئی تہلیں وڑے ءِ پول اِت ءُ اے بچک ءِ وش بھتی ات کہ چہ لٹ ءِ رکت اِت۔

پمیشکا آئی دگہ راہے در چت۔ علک ءِ گرجاءِ توشگ جاہ ءَ یک جلد بند ءُ نقشی ئیں کتابے "نیک راہی پنت" (مناجات) ایر کنگ بوتگ ات۔

چوش ات کہ ہر کس ءِ پہ رضاوتی گرجاءِ کار کرت۔ آرا اے توشگ جاہ ءِ تہا روگ ءِ اجازت دیگ بوتگ ات۔ نوں بچک ءِ ذہن ءَ اے تدبیر اتک کہ اگاں آ وڑے ناوڑے ءَ اے بزانت کہ پادری واعظ کنگ ءِ وہدءِ کجام عبارتاں سک ءِ ءِ گوں وش گٹّی ءِ تلاوت کنت تہ پہ آئی اے بوتگی حبرے بیت کہ آ لفظ ءِ حرفانی نیام ءِ تعلق ءُ رشتہ ءِ پول ات بکنت۔

بہر حال ہر دیں ذکر (عبادت) ءِ وہد بوت ءُ لاطینی زبان ءِ ہما لفظان ءِ یا چہ آہاں لہتینان ءِ کہ پادری ءِ پہ وش گٹّی تلاوت کرتگ ات انت بچک ءِ زبانی یات کرت انت۔ مارا اے حبر منگ لوٹیت کہ پادری ءِ لفظانی ترتیل سک تچک ءُ پدرنہ ات ءُ بازرند ءِ چوہم بوتگ کہ آئی ھچ تلاوت ہم نہ کرتگ۔

بہر حال پادری ءِ ہما نیک راہی دعاہانی تلاوت کرتگ ات، لہتیں روچ ءِ رند چہ ایشاں یک یکے بچک ءِ را حفظ ات انت ءُ آ آہانی پدا گوشگ ءِ حدءِ سر ات۔ یک روچے آ غلبہانی گودام ءِ پشتی نیمگ ءَ اے نیک راہی دعاہانی ورد ءِ ات کہ مزنیں سائیں ءِ آرا دیست۔ آئی گمان ءِ بچک پادری ءِ گیگاناں گرگ ءِ انت پمیشکا آئی بچک ءِ را گوں لگت ءُ مشاں مان بست۔ آخر کار آئی لٹ ہم وارت۔

حنیگت ءِ آ نیک راہی دعاہانی کتاب ءِ اے عبارتاں شری ءِ گیشینت نہ کنگ ءِ ات کہ پادری ءِ گوں وش گٹّی ءِ الہان کرتگ ات انت کہ اے وتیل دیما اتک کہ چہ ایشی پہ ادا ءِ آئی وانگ ءِ جدائی دیما ھلاسی ءِ لکیر (خطِ تنسیخ) کشگ بوت۔ آئی نعمت بخششیں مزن ارواح یک مزن تاوان وہیں نادرمی بے ءِ آماچ بوت۔

فلسفی سرجمیں تاک چنڈ ءِ موسم ءِ تہت ءِ باہوٹ ات۔ سردی اتک بلے آئی جاور شرتر نہ بوت۔ یک روچے باریں آئی دل ءِ چے گوشت کہ آئی وتی برف ءِ گاڑی کہ چاریں نیمگاں پچ ات، کشائینت ءُ یک ھمسا ھگے ءِ زیمانی کہ چہ آئی لوگ ءِ لہتیں میل ات، سرا روگ ءِ ارادہ کرت۔ بچک ءِ را ھمرائی ءِ روگ ءِ اجازت رست۔ آ گاڑی ءِ تہا کوچوان ءِ پشت ءِ اوشتات۔

وہدے گند ءُ نند آسر بوت، پیریں فلسفی مہماندار ءِ ھمرائی ءِ پاداں گران کنان ءُ کشان ءِ پہ وتی گاڑی ءِ نیمگ ءِ روگ ءِ ات۔ انا گت ءِ آئی یک عمرگے دیست کہ راہ ءِ سرا کپتگ ات ءُ آرا سردی ءِ ٹرپینتگ اَت۔ آ ھموداوشتات گوں لٹ ءِ آرا اے دیم ءُ آ دیم لیٹینتے۔

"تئی حیال ءِ ایشرا چینکس دیر اِنت کہ اِدا کپتگ؟" بچک ءِ، کہ آئی پشت ءِ گرمیں آپانی بوتلے ءِ گوں تچان ءِ پیداک اَت، وتی مہماندار ءِ چہ اے جست کنگ ءِ اشکت۔

پسّوات:

"بوت کنت یک کلاکے ءِ چہ اے ادا کپتگ، بلے اے ہم بوت کنت کہ ھفتگے بیت ہدا کپتگ۔"

پیریں حیالانی جہانے ءِ ات، ھمے ساعت ءِ آ دیما اتک ءُ بے حالی ءِ وتی مہماندار ءِ چہ موکلے لوٹ ات۔

وھدے گاڑی راہ گپت تہ آئی گوں بچک ءِ درائینت: "ڈک! ایشی گوشت حنیگت ءِ تازگ اِنت۔"

بیگاہ ءِ سیاہی مان شانان ات ءُ برف پوشتگیں کشار ءِ امبازاں زوران

ات۔ سردی ءِ زور دم پہ ساعت گیش بوان ات پمیشکا آہاں وتی گاڑی گیشتر تاچینت۔ چوش بوت کہ گش ئے آ مزنیں درواز گ ءِ پتّرت انت۔ یک نکینکے کہ وتی ڈھب ءِ چہ وڑے ناوڑے درا تگگ ات، گاڑی ءِ چیرا آتک۔ کوچوان ءِ مرغ ءِ را رکینگ ءِ وسیں جہد کرت بلے وھدے آ وتی جہداں سوب مند نہ بوت تہ پیریں فلسفی ءِ آرا پا اشارہ گاڑی ءِ دارگ ءِ حکم دات۔

گاڑی ءِ تہا آئی کمبل ءِ پوست ءِ چادر مانپوشتگ ات۔ آئی پہ زورے اشان ءِ یک کر کرت۔ بچک ءِ آرا دست ءِ گپت ءِ پاد آھگ ءِ کمک دات۔ آ چہ گاڑی ءِ ایر آتک، کوچوان ءِ اے گوشتگ ءِ اید ھم کہ سک سردانت، آھما جاگہ ءِ شت کہ مرغ کپتگ ات۔

آ مرتگ ات۔

پیر مرد ءِ گوں بچک ءِ درائینت : "ایشرا چست کن بیار۔"

"ایشی روتاں گش۔" آئی حکم دات۔

کوچوان ءِ وھدے وتی نزور ءِ لاغریں واجہ ءِ را سردی ءِ سرا اوشتگ ءِ دیست تہ آئی دل ءِ نہ منّ ات ءِ جُستے کرت : "آیا اے کار بورچی ءِ بوت نہ کنت؟"

"اناں۔ اوا شرتر بوت کنت۔" آئی پسّو دات۔ "ڈک من زانیں تئی جیب ءِ چاقو ءِ الم ءِ بیت ءِ مارا برف ھم پکارانت۔"

بچک ءِ انچو کرت ءِ پیریں فلسفی کہ آئی وتی نادراھی ءِ سردی شموشتگ ات انت، وت جھل بوت ءِ مزنیں جہدے ءِ پہ چہ زمین ءِ چکّے برفے زرت ءِ مرغ ءِ لاپ ءِ تہا دیان بوت۔

بچک سرپد بوت۔ آئی ھم برف چست کنان ءِ وتی استاد ءِ دست ءِ دات، مرغ ءِ لاپ چہ برف ءِ پُر بوت۔

پیریں فلسفی ءِ گوں جوش ءِ درائینت :

"اے تا مزنیں پہنگے ءِ تازگ بیت۔ برو ءِ ایشرا ورگ جاہ ءِ پختیں فرش ءِ سرا ایر کن ءِ بیا۔"

آئی ءِ مارت کہ آئی دم برتگ۔ آئی بچک ءِ سہارہ ءِ، کہ آئی برف ءِ پُریں مرغ بغلاں داشتگ ات، دتارا کشان ءِ چکان تاںبان ءِ سر کرت کہ نزیک ءِ ات۔

آ انچو کہ بان ءِ پتّرت چہ سارتی ءِ آئی بدن لرزگ ءِ لگت۔ دومی سہب ءِ آرا مزنیں تپے ءِ ماتڑ پت۔

بچک ملور ءِ بے چاڑ ات۔ اوا شت، اودا شت ءِ ھر وڑا وتی استاد ءِ تپ ءِ زانگ ءِ جہد کرت۔ آرا ہچ معلوم نہ بوت۔ پہ راہ ءِ شاہگانیں جاگیر ءِ سرا زند چو ھمک روچ ءِ گوازن ات۔ ہمی روچ ءِ جاور بدل ات انت۔ آرا وانگ ءِ بان ءِ لوٹائینگ بوت۔ پیریں فلسفی یک تنگیں پلنگے ءِ سرا دراج ات۔ آرا مزنیں جُل ءِ کمبلے پہ ات۔ در ءِ دریگ ہچ ات انت پمیشکا بان سرد ات۔ آئی لرزینان ءِ بچک ءِ چہ جست کرت:

"آ مرغ کہ لاپ چہ برف ءِ پُر کرت، نوں چون اِنت؟"

"بالکل تازگ درا کنت۔" بچک ءِ پسّو دات۔

"بازجوان۔" پیریں فلسفی ءِ پہ دل بیکسی دارینت۔ "دو روچ ءِ زند منا پدا ایشی بابت ءِ حال بہ دے۔"

بچک وھدے ڈن ءَ دراتک تہ آ پشومان ات کہ آئی مرغ پہ چا نیاورتگ ات۔ پیریں اینکس نادراہ نہ ات چو کہ چلو پہ کارءِ ملازمانی گوشگ ات۔

دوروچ ءَ سرا دورندا آئی برف پدلیغنت انت۔ چہ مرغ ءِ لاپ ءَ کو ھنیں برفے کش ات انت ءُ نو کینے مان گیتک انت۔ اے وھدءَ کہ آ پہ نادراہ جاہ ءَ شت مرغ ءَ راھچ ھیسیں عیبے مان نیست ات۔

آنگیکیں جاورءِ جنجالاں گوں ویم پہ دیم بوتگ ات۔

ڈاکٹر چہ دارلاسلطنت ءَ اتکگ ات انت۔ غلام چوٹ ءَ مدام توارانی جیسکاں جاسک ات۔ برے اے تواراں سبک سبک ءُ ٹنک ٹنک ءَ دروشم زرت ءُ برے انچو گمان بوت کہ کسے ءَ را حکم دیگ بوھگءَ انت ءُ برے اے توار وت گلائی ءُ چاپلوسی ءِ رنگ ءَ اشکنگ بوت انت۔ ہر نیمگا درآمدیں شکل ظاہرات انت۔

یک ملازمے ءَ کہ گدپہ داتگیں تالے گون ات بے آرا سک حبرداتءُ آرا ڈن ءَ در کرت۔

سہب تا بیگاہ آئی باز براں جہد کرت کہ آ نادراہ جاہ ءَ سر بہ بیت، بلے ھمک رندا آ بے سوب بوت۔ انچو گندگ ءَ اتک کہ اے درآمدیں ڈاکٹر ھمدا پہ مدامی جاگہ کنگ لوٹ ایت۔ اے حبر ہم آئی خیال ءَ اتک کہ اے ڈاکٹر چو مزن جونیں سیاھیں مُرگ ءَ پیریں فلسفی ءِ ھڈاں چونڈگ لوٹ ایت کہ آ نوں بے یار مدت گارءَ کپتگ۔ آئی چہ سارتی ءَ مدام لرزینت بلے یک وڑے پہ آئی اے سارتی ءَ لف است ات اے حاترا کہ تجربہ ءَ سیت ھمیش انت کہ کلینک ہر پیاسرد بہ بیت۔

وھدے شپ ءِ شام ءَ وھد بوت تہ سیاھیں مزن جونیں مُرگانی رم گار بوت ءُ بچک ءَ را نادراہ جاہ ءَ روگ ءِ موہ رست۔ نادراہ یوک ءَ وپتگ ات، آ دگہ کل نان ءُ ورگ ءَ دزگتگ ات انت۔ یک کسانیں پلنگے ءِ نزیک ءَ واگی لیٹے کہ سبزیں شیڈے ءَ تہا ات۔ پیر مردءِ دیما دگہ وڑءَ جتائیں کرچک ات انت ءُ آئی بدن زرد تر تتگ ات۔ آئی چم نزات انت، بلے ڈڈیں رضائیانی سرا پہ بے انانی سرگءَ ات انت۔ بان ءِ تہا حبس ات پہ چیکہ درءِ کھڑکی بندات انت۔

بچک ءَ دیم پہ پلنگ ءِ لھتیں گام جت۔ مرغ آئی دستءَ ات ءُ آئی ءَ مُھر داشتگ ات۔ آئی باز رندا آست آستہ توار پہ جت : ''منی واجہ!۔'' آرا ھچ پسّو نہ رست، بلے اے زانگ بوھگ ءَ ات کہ نادراھیں مرد واب نہ انت پہ چیکہ برے برے آئی لنٹ انچو سُرت انت کہ گوش ءَ آ گپے کنگ لوٹ ایت۔

بچک ءَ چہ وتا اے ستک داشتگ ات کہ تجربہ ءِ رواآرا انگت ءَ سرءَ سوج پکار انت، کہ آبانی باز ارزشت بیت پمیشکا آئی فیصلہ کرت کہ پیرمردءَ دلگوش ءَ گوں وت گور کنائینیت بلے چہ آئی پیش کہ آ نپادءَ گندلاں بکنزینیت ...آرا وتی ڈبہ کہ مرغے مان ات، کرسی ءِ سرا ایر کنگ کپتگ ات۔

آئی انچو مارت کہ گوش ءَ چہ پشت ءَ آرا کسے ءَ گپتگ ءُ داشتگ ءَ آرا وتی نیمگ ءَ کشگ ءَ انت، یک زنڈءُ پزوریں مردے کہ آئی رنگ چو میٹءَ ات، آرا انچو چارگ ءَ ات کہ آ کُشندھے۔ آئی وتی دماغ حاضر کرت۔ وتارا چہ پزوریں مردءِ دست ءَ درکرت۔ وتی ڈبی بے زرت ءُ گوں یک دورے

ءِ چہ دروازگ ءِ ڈن اتک۔

وھدے آغلام چوٹ ءِ سر بوت تہ آئی مارت کہ چلو پکارے ءِ کہ چہ پدیاکاں جھل ایر آیان ات، آرا دیستگ۔ اے تہ شرمندہ بوت۔ آنوں چوں باور کنا ہمنیت کہ وتی بستار داریں تجربہے ءِ روا آپ نعمت بخشیں مزن ارواح ءِ حکم ءِ سرا اداتکگ؟ بان ءِ در ءِ کھڑکیاں چہ اے پدر بوت کہ پیریں فلسفی نوں سرجی ءِ ڈاکٹرانی رحم ءِ کرم ءِ سرا انت۔

نوں آئی دیست کہ یک چلو پکارے پہ اسپ ءِ بنجاہاں روگ ءِ انت، پمیشکا آشپ آئی ءِ بے ورگ ءِ گوازینت۔ آئی ءِ مرغ ورگ جاہ ءِ فرش ءِ سرا ایر کرت ءِ وت وردن ءِ وراک ءِ کوٹھی ءِ پترت۔ آرا پٹ ءِ پول ءِ زحم وتی سرا درنجوک گندگ ءِ اتک پمیشکا آئی آشپ پہ لیپگ سہب بوت۔ دومی سہب ءِ وھدے آچیر بوتگیں جاہ ءِ چہ در آتک تہ آئی دل سک لیرزگ ات ءِ آمزنیں ترسے ءِ آماچ ات۔

کسے ءِ آئی نیمگ ءِ چمان ءِ چست نہ کرت ءِ نہ چارت۔ لوگ ءِ دیما مردمانی روآ آت۔ نعمت بخشیں مزن ارواح ءِ سہمی مہلہ اے کوڑہیں امروز یلہ داتگ ات۔ سرجمیں روچ ءِ بچک بے سراتر ات چو گوش ئے کسے ءِ آئی سر ءِ تہا زور ءِ چیزے جنگ ءِ آئی دماغ واب (سُن) اِنت۔ آمارگ ءِ ات کہ آ وتی استاد ءِ مرگ ءِ وٹیل ءِ چہر سگت ءِ شموشت نہ کنت۔

بیگاہ ءِ مان شانگ ءِ وھدے آبرف ءِ پڑیں پیالہے ءِ گوں ورگ جاہ ءِ پترت تہ آرا گیشتر تورت کہ نوں اے ناسرجمیں تجربہ ہچبر سرجم نہ بیت۔ آئی چماں ارس گل گل بوت انت ءِ پٹ پٹ ءِ آئی ارس کپت انت۔ اے مزن شائیں

سازگ (دریافت) ءِ چے بیت؟

آئی وھدے بیرا کرت، تہ آئی پادگ سک گران ات انت، آدم پہ ساعت چک جنان ءِ پشت ءِ چاران ات کہ آئی پادانی نشان چو مدام ءِ نشاناں چہ زمین ءِ سرا گیشتر گندگ نہ بنت۔ اِدا آرا معلوم بوت کہ چہ لندن ءِ اتکگیں ڈاکٹر تینگت ءِ ھمدا انت۔ آوانی گاڑی لوگ ءِ دیما اوشتوک ات انت۔

آئی دل ءِ نہ لوٹ ات بلے پہ ناعلاجی آئی ءِ پکائیں ارادہ بست کہ وتی تجربہ ءِ احوالاں گوں ہے ڈاکٹراں گوشیت کہ اے زانتھیں مردم انت ءِ اے جبر ءِ ارزشت ءِ سرپد بنت۔ آتہا شت ءِ بدا اتکگیں مرغ گوں ڈبہ ءِ زرت ءِ ڈن ءِ اتک۔ آدیوالے ءِ پشت ءِ چیر بوت۔ کے دیما رند آرا وش لبیں مردے گندگ ءِ اتک۔ آھمدا پیداک ات۔ آپزور ءِ برزیں مردے ات۔ آئی شکل ہیکس ترسناک نہ ات۔ بچک دیما کنزات۔ ڈبی بے دست ءِ ات۔ بندات ءِ آئی توار درنیاتک، بلے آئی جست کرت ءِ پرشتگیں لفظانی کمک ءِ وتی مول ءِ مراد ءِ درشان کنان بوت:

"شرف مندیں نعمت بخشیں واجہ ءِ را اے مرغ مرتگ ءِ، سشش روچ ءِ پیش دست کپتگ ات۔ ما ایشی لاپ چہ برف ءِ پُر کرت۔ نعمت بخشیں واجہ ءِ خیال ات کہ اے ہے ہیم تازگ مانیت۔ تو وت دیستے کن ئے۔ بچار اے تینگت ءِ تازگ انت۔"

پزوریں مرد پہ حیرانی ڈبہ ءِ تہا سر کشگ ءِ لگت۔

"ایشرا چے بوتگ؟" آئی جست کرت۔

"اے بے عیب انت۔ تنگیت ءِ خراب نہ بوتگ۔" بچک ءِ پنو

دات۔

"اڑے" پڑوریں مردءِ درائینت۔

"تو وت بچار" بچکءِ ہجت کرت۔

"سر پہ بوتوں۔" پڑوریں مردءِ درائینت۔ آئی وتی سر سُر ینت، ءُ سرا سریتانءِ رہادگ بوت۔

بچکءِ دپ بچ بوت۔ آ چک جنانءِ آ مردءِ چاران ات ءُ فکر کنگءِ ات: آیا پیریں فلسفیءِ پہ تجربہءِ ھاترا اینکس سارتیءِ دتارا وت مرگءِ امبازاں نہ برتگ۔ آئی وت برف بچ کرت ات ءُ اے راست ات۔

بچک سبکءِ پہ وردن جاہءِ رہادگ بوت بلے ڈنءِ اوشتات۔

پدا زوت زوتءِ پدترا ات ءُ تچانءِ پہ بورچیءِ شت۔ آئی دیست کہ بورچیءِ پادءِ ایر کنگءِ جاگہ نیست۔ پہ قبرءِ کسارت کہ ھر کس اتگگ ات آوانی ھاترا ورگ جوڑ بوھگءِ ات۔

"تو اے مرغءِ چوں کنگا ئے؟" ورگ جوڑ کنوکءِ زھرءِ زھر جست کرت۔ "اے تہ پدا اتگ۔"

"اے چشمیں مزنیں حبرے نہ انت۔" بچکءِ پشّو دات۔ "نعمت بخشیں واجہءِ ھم گوشتگ ات کہ اے مزنیں حبرے نہ انت۔"

ورگ جوڑ کنوکءِ پہ دمانءِ ساعتے آئی نیمگا پہ بے اتائی چارت۔ پدا پہ زھر کنگی دروازگءِ نیمگا رہادگ بوت، آئی دستءِ تھالے ات گش ئے چیزےءِ ریچگءِ ڈنءِ روگءِ ات۔

بچک بازر پہ ھدوکی آئی پشتءِ راہ گپت۔

"تو ایشرا کے بچار" بچکءِ دزبندی کرت۔

"ورگ جوڑ کنوک زھرءِ پُر بوت۔ مرغے زرت، چو پیرانپءِ چکرینت ءُ ڈنءِ مانے بُرت۔

"آیا ترا دگہ کار نیست۔" آ زھرءِ ترگگی ات ءُ چو مستیں چیلءِ نھر دگءِ ات۔ "نعمت بخشیں واجہءِ میت لوگءِ ایر انت ءُ تو..."

زھر تہ بچکءِ ھم اُتک بلے آئی بے ترپءِ تواریءِ شت مرغ چست کرت ءُ ورشت۔

دیمءِ ساعت پہ قبرءِ کسارت ءُ دودانی سر جم کنگءِ گوست۔ بچکءِ را ھم سرءِ کچینگءِ موہ نہ رست۔ برے آئی اسپ گاڑیءِ بست انت ءُ برے بچ کرت انت۔ شپءِ چہ ژندءُ پندیءِ آ بے شک واب کپتگ ات اگاں آرا اے حیال مہ اُتکیں کہ مرغءِ برف پہ لیٹگ لوٹ انت۔ آئی مارت کہ نوں دگہ امیتءِ آسرا نیست، بگندے نوکیں عہد ھلاس بوتگ۔

سیمی روچءِ کہ میت کل کنگی ات۔ آرا شودگ بوت ءُ شر شریں لیبیس گورا دیگ بوت۔ موسم ءُ سردی ییگ ات بلے روچءِ برانزاں موسم وش کرتگ ات۔ گرجاءِ گھنٹی توارءِ ات انت۔ بچکءِ ھم مارت کہ گوش ئے آئی تہا عجبیں بدلی یے اتکگ۔

آئی جبینءِ نوکیں امیتےءِ سر چست کرت۔ آ وردن جاہءِ پترت ءُ تا دیراں روک روکءِ مرتگیں مرغے چارت۔ آرا سڑگءِ کسانیں نشانی ھم گندگءِ آتکا ات۔ آئی گوں تھمسلءِ مرغءِ لاپ چہ برفءِ پُر کرت۔ ڈبیءِ کرت ءُ زرت ءُ ھلکءِ نیمگا رھادگ بوت۔

آپ گل ءُ وشّی، شیمزاران ءِ وتی بلک ءِ بورچی ءَ، کہ چھتے جهل ات، پترت۔ آمات ءُ پت ءِ چہ آئی کسانی ءَ اے کوڑہیں امروزیلہ داتگ ات پہ پیشکا آئی وتی دل ءِ حبر مدام گوں وتی بلک ءَ کرت انت۔ پیسرا ؤ آئی وتی بلک ءِ را حال نہ دات کہ ڈبی ءِ چہ مان، بلے آ پیریں زال ءِ را کہ وتی پوشاکاں پہ جنازہ ءِ ھوار بوھگ ءَ بدلینگ ءَ ات، نعمت بخشیں واجہ ءِ تجربہ ءِ تفصیل ءَ گوشگ ءَ لگت۔

آئی گوں صبر ءَ اوپار آئی حبر اشکت انت۔

آخر کہ آئی ہم گپ جت۔ "اے کسانیں گپ ءُ ؤ ہر کس زانت کہ چہ سارتی ءَ مرغ یا دگہ چیز بدایت تالہتیں وھدتا زگ مانیت، ایشی تہا عجبیں حبر چے انت؟"

"منی خیال ءِ ایشرا انگت ءِ تو وارت کن تے۔" بچک ءَ پتسو دات۔ آئی جهد کرت کہ وتی حبر ءِ انچو ظاھر بہ کنت کہ انچاہا دپ ءِ دراتکگیں حبرے ظاھر بہ بیت۔

"چے گوشت؟ من اے مرغ ءِ بوریں؟ کہ ہپتگے بیت مرتگ۔ تئی سر شرانت۔ نوں ؤ اے زھر جوڑ بوتگ۔"

"اگاں اے ھما وھد ءَ چہ کہ اے مرتگ، ایشی تہا ہچ تہمیں بدلی نہ اتکگ گڑا چوں زھر جوڑ بوتگ؟ اے نعمت بخشیں واجہ ءِ گاڑی ءِ چیرا آتک۔ اے سلامت ات۔"

"بلے تہا چے، تہا چے ؤ خراب اِنت۔" پیریں زال ءَ درائینت۔ آئی سگ ءُ اوپار ھلاس بوھگ ءَ ات۔

"من نہ منیں۔" بچک ءَ گوں ترسی پتسو دات۔ آئی ترپناکیں چم مرغ ءِ

سک اتنت۔ "اے سرجمیں وھد ءَ اشی لاپ ءِ تہا برف بوتگ۔ منی خیال ءَ من ایشرا بگرادیں۔"

پیریں زال زھر ءَ پُرات۔

"تو ہچ مکن، بلکن ءَ منی ھمراہی ءِ جنازہ ءَ بیا گوں۔" آئی ءِ حبر ھلاس کنگی وڑے ءَ دارینت۔ "خدا ءِ غضب۔ آ نعمت بخشیں واجہ ءِ پہ تو اینکس نیکی کرتگ۔ شر ھمیش انت کہ تو چو شریں مردم ءِ پہ جنازہ ءَ روگ ءَ منی پشت ءَ آھان بو۔"

بچک بے ترک ءُ توار ات۔ وھدے آ وتی سیاھیں پشم ءِ رومال ءَ وتی سرءِ چپ ءُ چاگرد ءَ تریناں ات، آئی چہ مرغ ءِ لاپ ءِ برف کشت انت، شری ءَ چنڈت ءُ برف ءِ ھشار ٹکے ہم پشتے نہ گیتگ۔ پدا آئی ایشرا چُلّ ءِ نزیک ءَ دو دارانی سرا ایر کرت تنکہ برف ءُ آپ ہم حشک بہ بنت۔

پیرزال ءَ آرا گیشتر دلگوش نہ دات، وھدے آ تیار بوت تہ چو پکائیں ارادہ ءِ آرا دست ءَ گپتے ءُ وتی ھمراہی ءِ چہ لوگ ءَ ڈن در آتک۔

تارا ہے ءَ آ گوں ادب ءَ آئی ھمراہی ءَ شت۔ دگہ لہتیں جنیں مردین جنازہ ءِ ھوار بوھگ ءَ روگ ءَ ات انت۔ انا گت ءَ بچک ءَ چیہالے جت۔ آئی پاد برف ءُ ڈبگے ءَ گوں لگت ات۔ آئی وتی دپ چوٹ کرت ءُ وتی پاد ءَ برفے چنڈت انت، لنگ ءِ جناں تامیلے ءِ نزیک ءَ سر بوت انت، آ آئی سرا لشت ءَ وتی پادگ ءَ مشک ءَ لگت۔

"اے درشگ۔" آئی درائینت۔

پیرزال شگی ئیں چماں آرا چارگ ءَ ات۔

"اوں۔ توشت ءُ کن ئے۔" آئی گوشت۔

"اناں۔" آئی پہ بیزاری درائینت۔ "اگاں ترا باور نہ کنت منی گڑا بہ نند پادوش بیت ہواری ءِ رواں۔"

پیرزال آئی نزیک ءَ نشت۔ نک ءُ ترک ات۔

کلاک ءِ چارمی بہر ھلاس بوت۔ ھلک ءِ مردم ھنیگت ءَ آھگ ءَ ات انت۔ بے شک آوانی کساس کم تران ات۔ دوئیں جاپ دیان دگ ءِ کش ءَ نشت انت۔ پدا پیریں زال ءِ بازگوں سگینی درائینت: "آیا آئی ترا اے ھیل نہ داتگ ات کہ دروگ نہ بنداں۔"

بچک ءِ دپ دوتگ آت۔ پیرزال اوشتات۔ آزندگ ءَ ات۔ سارتی چہ آئی دس ءُ سگ ءِ گیش بوان ات۔

"اگاں توتا دہ ۱۰ منٹ ءِ منی پشت ءَ نہ آتک ئے۔" آئی درائینت۔ "گڑا من تئی برات ءِ حال دئیں بلے آتئی ھڈاں بوربنیت۔" ءُ آرھادگ بوت۔ نوں آتیز روگ ءَ ات۔ آرا ترس ات کہ جنازہ ءِ ہوار بوھگ ءِ نیکیں ساعت ءَ چہ زبہر مہ بیت۔

بچک ھموداشتگ ات۔ آدور سرات۔ بچک سبک سبک ءَ چہ وتی جاگہ ءِ پاد آتک ءُ پدا واترات۔ آئی ءِ دم پہ ساعت چک جت، جاگہ جاگہے لنگے ہم کرت، پدا وھدے آ اندیمیں جاگہے ءِ سر بوت کہ پیرزال ءِ چم پہ آئی نہ کپت انت تہ آوتی ساری ءِ گاماں روگ ءَ لگت۔

وتی گدان ءِ مرغ ءِ نزیک ءَ نشت ءُ آرا پہ امیت ءُ واھگی چماں چار اتے۔ پدا کے فکرے کرت کہ من ایشرا آیانی تہا لہڑ دئیں، پدا ایشی پادے دریں،

گڑا زانگ بیت کہ زھر کپتگ یا ناں!

آ ھنیگت ءَ ھموداندوک ات کہ ۳ توپانی توارے اشکت۔ توپ بیرم دیر ولیم، وائی کانٹ سینٹ البن، گوستگیں انگلینڈ ءِ لارڈ، فرانسس بیکن ءِ اعزاز ءِ جنگ بوت انت۔ ھنکہ آزندگ ات آئی عہد ءِ مردماں پہ آئی بد انگ بلے علمی سائنس ءِ پڑا آئی کشتگیں جہد ءِ جفاہانی سبب ءَ آئی عہد ءِ دومی مردم آئی کارءِ ساڑاھگ ءَ ات انت۔

کس مہ کندیت

میلان کنڈیرا

اے آزمانک (طویل مختصر افسانہ) چہ میلان کنڈیرا (Milan Kundera) ءِ آزمانکانی دپتر ''کندیگی مہر'' (Laughable Loves) ءِ چہ زورگ بوتگ کہ اے کتاب 1969 ءِ چاپ بوتگ، ایشرا اجمل کمال ءِ چہ انگریزی ءِ ماں اُردو ءِ رجینتگ ءُ اے آزمانک ''آج'' ءِ پنجاہ ءُ یکمی شمارہ (جنوری 2006) ءِ چاپ بوتگ۔ ''کندیگی مہر'' ءِ تہا کنڈیرا ءِ ہفت آزمانک مان انت۔ اے آزمانک کہ پہ رجانک ءِ گچین کنگ بوتگ ایشی سرنام انگریزی ءِ Nobody will laugh انت ءُ اُردو ءِ ''کوئی نہیں ہنسے گا'' ایر کنگ بوتگ۔ نوں بلوچی ءِ ''کس مہ کندیت'' ءِ نام ءِ شمئے دستاں انت۔

میلان کنڈیرا چیکوسلواکیہ (چیک ریپبلک) ءِ نامداریں نبشتہ کارے۔ 1929 ءِ چیک ریپبلک ءِ برنو ءِ ہندءَ ودی بوتگیں کنڈیرا 1975 ءِ دراںڈیہہ بوت

فرانس ءِ شت جاہ منند بوت۔ چہ ایشی پیش آئی بازیں ناولے نویسگ ات ءُ چاپ ءُ شنگ بوتگ انت۔ فرانس ءِ دراںڈیہی ءِ عہدءَ آئی ءَ چیک زبان ءَ دگہ بازیں ناولے نویس اِت۔ چہ ءِ پد فرانسیسی زبان ءِ را آئی زرت ءُ وتی درشان ءِ زبان جوڑ کرت۔ آئی نوک تریں ناول Ignorance انت کہ فرانس ءِ نویسگ بوت۔ فرانسیسی زبان ءِ نویسگیں اے آئی دومی ناول انت۔ 1989 ءِ رندا نگیگیں بدلی ءُ سدلی ءُ دراںڈیہہ ءِ واتری (ءُ واتری ءِ نہ بوتگیں) وڑیں بن گپ ءُ سرحال ءِ تہہ ماں تچی ہپے اسلوب ءِ ردا پچ بیت کہ اے پہ کنڈیرا ءِ ناول نویسی ءِ رنگ ءِ گیشتگ۔

(۱)

"منا دگہ کے دائن بہ دئے" کلاراءِ وڑا ئینت ءِ من ہم گوں آئی اے حیال ءِ تپاک کرت۔ پہ مادوئیناں سلیوڈنس وائن ءِ نوکیں بوتل ءِ پچ کنگ چونا با انچائیں حبرے نہ ات ءِ اے پہ ای ایشی مناسبیں سبب ہم است ات۔ اے روچ ءِ منا وتی یک پٹ ءِ پولی نبشتانکے ءِ گڈی بہر ءِ چاپ ءِ شنگ ءِ خبر رستگ ات ءِ اے زرّ باز اتنت کہ ایشرا رژنی ازم ءِ یک چیچنیں تاکبندے، بہر ءِ سرا (قسط وار) چاپ ءِ شنگ کنگ ءِ آت۔

اے نبشتانک (مقالہ) ءِ شنگ کنائینگ ارزان نہ آت۔ من ہرچی نویسنگ ات آشری ءِ بحث ءِ گجتی ءِ اڑوکی ات۔ منی گوشتگیں نبشتانک ہمے سبب ءِ تاکبند رژنی ازم ءِ پیراں سال ءِ دورچاریں شونکاراں واتر (واپس) کرتگ اتنت، ءِ پدا ایشرا کم ارزشت داریں تاکبنداں شنگ کرتگ آت کہ آوانی شونکار ورنا آتنت ءِ گیشیں راہبند دوستی (قدامت پرستی) ہم آوانی تہا نیست آت۔

ٹپال آروک ءِ شاہدر برجاہ (یونیورسٹی) ءِ گوں ڈرانی لفافہ ءِ یک دگہ نمدی یے ہم سرکرتگ ات؛ یک بے ارزشتیں نمدی یے: سہب ءِ مبارکیں ساعتاں من اے نمدی ءِ سرسری چمشانکے داتگ۔ بلے نوں لوگ ءِ، کہ شپ ءِ نیم ات ءِ وائن کساس ہلاس بوتگ آت، من آ پہ ہردکانی ساعتانی وش کنگ ءِ حاترا چہ میز ءِ چست کرت انت۔

"شرف مندیں کامریڈ، ءِ اگاں چہ تئی نیمگا اجازت بہ بیت تہ، منی

سنگت۔ منی سنگت" سک ءِ ونت ءِ کلاراءِ را اشکنائینت۔ "اے نمدی ءِ نویسگ ءِ منا، یک انچیں مردے ءِ کہ گوں آئی تئی ہچ گند ءِ نند نہ بوتگ، ءِ ہِل بہ کن۔ اے نمدی ءِ من پہ اے وزبندی کنگ ءِ نویسگا اوں کہ تو گوں ایشی ہواریں نبشتانک ءِ بوان۔ اے راستے کہ من گوں تو پچاروک نہ اوں، بلے یک انچیں مردے ءِ جہت ءِ ترا شرف دئیں کہ آئی چم دیست ءِ زرتگ ءِ گیشینتگیں آسر منی پٹ ءِ پول ءِ آسراں گوں ہمدپ انت، ءِ اے حبر پہ من عجب اِنت۔ پمیشکا پہ درور، بے شک من تئی زرتگ ءِ گیشینتگیں آسراں، ءِ چہ تئی مزن شانئیں دیم پہ دیمی کنگ ءِ تپاسانی (تجزیہ) دیما پہ ادب سرءِ جہل کنیں بلے اے حیال ءِ نیمگا تئی دلگوش ءِ شری ءِ گور کنائینگ ءِ ابید ہم دگہ راہ نیست کہ "چیک ازم" (چیکوسلواکیہ ءِ ازم) ہمک عہدءِ گوں لس مردماں نزیک بوتگ۔ اے لیکہ چہ تئی نبشتانک ءِ وانگ ءِ پیسر من پذر کرتگ ات۔ من ایشرا آسانی ءِ ثابت کرت ہم کنیں، پرچیکہ دگہ چیزاں ابید گوں منا گواہ ءِ شاید ہم است۔ پدا ہم، اے بستار داریں حبرے نہ انت، پرچیکہ شُمئے نبشتانک......" چہ ایشی رند منی فہم ءِ زانت ءِ سرپدی ءِ گیشتریں توصیف ءِ سازا کنگ بوتگ ات۔ ءِ پدا یک درخواستے: آیا من آئی نبشتہ کرتگیں نبشتانک ءِ سرا چمشانکے دات کنیں۔ بزاں اے نبشتانک ءِ قدر ءِ قیمت ءِ بابت ءِ "تاکبند رژنی ازم" ءِ شونکارانی نام ءِ یک نوٹے، پرچیکہ شش ماہ انت کہ آ اے نبشتانک ءِ رد کنان انت، آہاں آرا گشتگ کہ منی لیکہ اے بابت ءِ گڈسری لیکگ بنت، پمیشکا من اے نبشتانک ءِ نویسوک ءِ گڈی امیت اتوں۔ سرجمیں تہاری ءِ روچ ءِ یکیں شہم۔ مادوئیناں زیتور تسکی جوانی ءِ چیوہ گپت کہ آئی مزن نسبتیں نام ءِ مارا جادو ءِ سحر کرتگ ات۔ بلے اے درست

یوک ءِ پہ مسکرائی ءِ مُشکلی ات کہ چہ ایشی کسے ءِ را تاوان بارکنگی نہ ات۔ پہ چیکہ آئی پہ منا ساڑا ءِ ستا ءِ گلائگ ءِ آلفظ گچین کرتگ ات انت، آہاں اے شریں وائن ءِ ہمراہی ءَ منی تب ءِ تہا نازرکی ءُ نرمی یے ودی کرتگ ات۔ انچیں نرمی یے کہ چہ سرجمیں جہان ءَ من حدوکی مارگ ءَ اتوں۔ بلے چہ درستیں جہان ءَ گیش گوں کلارا ءَ، پہ چیکہ آ اے وہدا منی دیما نندوک ات و ہر یکہ سرجمیں جہان چہ منی چماں اندیم، ورشوتس دمگ ءِ استیں منی تنگ ءُ کسانیں فلیٹ ءِ دیوالانی دوی نیمگا ات۔ ءُ اے وہدا جہان ءِ را بخشگ ءَ منی گورا ہچ نیست ات پمیشکا من کلارا ءَ رابخشات کم ءَ چہ کم وعدہ ءُ قولانی عہد ءَ۔

کلارا یک شریں ءُ حانوادہیں کہول ءِ بیست سالی جنکے ات۔ اوہ اے من سے گشت؟ شریں کہول ءِ؟ حانوادہیں کہول ءَ آئی پت بنک ءِ منیجر ءِ عہدہ ءِ کار ءَ بوتگ ءُ سن پنجاہ ءِ دہک ءَ آرا برزیں ہستومندیں (بورژوا) تک ءِ جہگیر (نمائندہ) منتگ ءَ چہ پراگ ءِ بازُور چیلا کوتس ءِ دمگ ءَ دراتڈیہہ کنگ بوتگ ات۔ ہے حاترا آئی جنک ءِ گلی ریکارڈ (پارٹی ریکارڈ) خراب ات ءُ آ پراگ ءِ یک مزنیں گد ءُ پوشاک ءِ کارجاہے ءِ دوچگر ءِ جہت ءِ کار ءَ ات۔ تعصب من سگت نہ کنیں۔ من نہ منّیں کہ پت ءِ ہستومند بوہگ ءِ اثر آئی چک ءِ جینز ءُ سرا ہم کپنت۔ من چہ شما جست کنیں مرچی کئے چہ جہلی تک ءِ تعلق داریت ءُ کئے گوں ہستومندانی تک ءَ؟ درست انچو ہور توربوتگ انت، ءُ چیزاں گوں دومی انچو جاگہ بدلینتگ کہ بازبراں چاگردی گالبنداں (سماجیاتی اصطلاحات) چہ چیزے ءِ راسرپد بوہگ سک گران بیت۔ اے وہدا وتی دیما یک ملکی دژمنے ءِ را (طبقاتی دشمن) نندوک گندگ ءَ گوں من آرا کہ ہم وتی

ملکی دژمن نہ مارگا اتوں؛ ایشی چپ منی دیما یک زیبائیں دوچ گرے ات کہ آئی دل ءِ تہا پہ وتا گیش حب ءُ حدوناکی ودی کنگ ءِ جہد ءَ پہ وش دلی آرا چہ آروزگار ءِ (ملازمت) نقاں پوہ کنگ ءَ اتوں کہ وتی پچاروکی ءُ تعلقاتاں کارمرزکنان آرا دیائینگ ءِ من قول ءُ عہد کرتگ ات۔

من آرا باور کنائینت کہ آئی ہمیں شرنگیں جنکے دوچوکیں مشین ءِ دیما نندگ ءِ گوں وتی شرنگی ءِ بیاد پہ دنت، نہ وشیں جہرے، ءُ من فیصلہ کرتگ کہ آرا ماڈلے بوہگی انت۔

کلارا ءَ ہچ پیا تانہ کرت ءُ ما آشپ گیشیں وشی ءُ وتی رضاہانی تہا گوازینت۔

(۲)

مردم چہ وتی استیں وہدا (زمانہ حال) انچو گسر کپیت کہ گشتے آئی چماں پٹی یے بندگ بوتگ۔ آ سرگوست ءِ چہ کہ آ اصل ءِ گوزگ ءِ بیت آئی بابت ءِ آرا یوک ءِ انگل ءُ اندازہ جنگ ءِ اجازت بیت رندا وہدے آئی چماں چہ پٹی ہچ کنگ بیت تہ نوں آ پہ وتی گوست (ماضی) ءِ چک جنت ءُ آرا چمشا کے دنت ءُ آرا معلوم بیت کہ آ چونیں سرگوست ءُ تجربہے ءِ گوستگ ءُ آئی بزانت سچہ ات۔

آشپ ءَ من وش اتوں کہ وتی سوب مندی ءِ جام ءُ نوشگاواں، ءُ منا اے گمان ہم نہ ات کہ اصل ءَ منی بربادی چہ ہدا بنگیج بیت۔

ءِ اے حاترا کہ من گمان ہم نہ کرتگ ات۔ پمیشکا دوی سہب ءَ من پہ گلے واب ءَ پاد اتکوں، اگاں چہ کلارا منی کش ءَ تنیگت ءُ وپتگ ات ءُ دراجیں دم کشتگ ءَ ات، من آندری ءَ ہمراہی ءِ نبشتانک کشّ ات ءُ وتیں تہ ءَ گوں بے کماری ءُ بیزاری ءِ چمشانکے دات۔

ایشی بُن گپ "میکولش آلیش: چیک ڈرائینگ ءِ بلدکارءُ ازم ءِ استاد" ءُ راستی ہم ایشی ہما نہمیں کلاک ہم نہ گرزت کہ من پہ ایشی گوازینت انت۔ اے ایوک ءَ عامیں حیرانی کو تے ات کہ ایشی تہا ہچ وڑیں رد پہ ردی ءُ ہد پلی ءِ نشانے نہ گواہت۔ ءُ نیکہ چہ ایشی پکائیں ءُ الٹی ئیں لیکہ ءُ حیالے پیش کنگ ءِ پنت پذر بوت۔ یوک ءَ بے کارءَ بے بنیں نبشتانکے ات۔ ہمار وچ ءَ "تا کبند رژنی ازم" ءِ شوکار ڈاکٹر کلوسک ءَ (کہ وت ہم کے گیش کینگ داریں مردے) فون ءَ منی اے لیکہ گیشتر پکّ کرت، آئی ءَ منا یونیورسٹی ءَ فون کرت:

"ترا واجہ زیتور تسکی ءِ نبشتانک رست؟... شر اے جیڑہ ءَ ہلاس کن۔ ہچ لیکچراراں ایشرا پیسرا شری ءَ چنڈتگ، پدا ہم آ چوراہ ءَ کنتگ ءَ انگت ویما کنئیت۔ اے حبر آئی دماغ ءَ نشتگ کہ تئی حیال اے بابت ءَ گیشتر بلدی ءَ پکّ انت۔ آرا دو رداں (جملہ) پہ گش کہ ہرچی آئی نویستگ آ ہنکین پوتاری انت، تو زانئے کہ اے چوں کنگ بیت۔ ترا زہر شانئیں لفظانی گچین شر تر کئیت۔ بس چہ ایشی پد ما درست ایمن بیئیں۔"

بلے منی تہا گشتے چیزے ءَ منا مکن کرت: من پہ چا پہ زیتور تسکی ءِ جلاد ءِ اگدہ ءَ بہ زور مین؟ آیا پہ اے کارءَ شوکار ءِ پکار منا رسیت؟ چہ ایشی اید منا اے ہم یات ات کہ "تا کبند رژنی ازم" ءِ منی نبشتانک گیشیں احتیاط ءِ رد ءَ رد کرتگ

ات؛ وگرا ایش کہ زیتور تسکی ءِ نام منی ذہن ءَ کلارا، سلیوو ڈیس ءِ بوتل ءُ ڈولدار ئیں شپ ءِ نسبت ءَ گھکی ءِ بندوک ءُ ہمگرنچ بوتگ۔ ءُ گنڈی حبر ایش، من چہ ایشی انکاری نہ اوں اے یک بنی آدمی نزوری یے۔۔۔ من اے پیمیں مرداں لنکانی سرا حساب کرت کنئیں کہ آ منی حیال ءِ بلدکاری ءِ مٹوک انت۔ گڑا من چوں وتی اے واہدار (مداح) ءَ چہ دست ءَ روگ ءِ بلئین۔

من گپ ءُ حبر پہ چالاکی ءُ تچک نہ بوؤکیں وڑے ءَ ہلاس کرت، کہ کلوسک ءِ خیال ءُ وعدہ بے ءُ منی تو ءِ پچلی یے ات۔ من ریسیور گوں بے پکائیں ارادہ ءِ ایر کرت کہ زیتور تسکی ءِ نبشتانک ءِ سرا چمشانک چہر نبشتہ نہ کنئیں۔

ایشی بدل ءَ من چہ درازہ کاگدے کشّ ات ءُ زیتور تسکی ءِ نام ءَ نمدی یے نویس ات کہ آئی تہا آئی نبشتانک ءِ بابت ءَ نبشتہ کنگ ءِ پہریزاتوں ءُ اے گشت ءُ پچلی لوٹیت کہ نوزدہمی صدی ءِ ازم ءِ بابت ءَ منی لیکہ گیشتر راہ گار کنوک ءُ گنوکیں لیکگ بنت، پمیشکا اے بابت ءَ منی ہوار کپگ۔۔۔ خاصیں وڑے ءَ "تا کبند رژنی ازم" ءِ شوکارانی رد ءَ۔۔۔ پہ آئی نف ءُ بدل ءَ تاوان بار بوت کننت۔ ایشی ہواری ءَ من زیتور تسکی ءِ سنگتی لفظ ورشانی ءِ ہم بارے لڈّات، بلے اشانی تہا چہ منی نیمگا آئی کارءِ ستا ءُ دلبڈی ءِ پولگ ءِ ہچ پیمیں حبر نیست ات۔

نمدی ءِ راشپال ءَ ٹیٹی ءِ تہا مان کنگ ءَ گوں من چہ زیتور تسکی ءَ بے حیال بوتوں۔ بلے زیتور تسکی ءَ منا ہچ نہ شموشت۔

(۳)

یک روچے وہدے منی لیکچر ہلاس بوتگ ات۔ من نودربران ءِ ازم ءِ

راجد پتر ءِ مضمون ءِ وانینیں۔ کہ کسے ءِ دروازگ ٹک اِت؛ اے منی شعبہ ءِ سیکرٹری، میری ات، یک مہروانیں جنین آدمے، کہ برے برے پہ من کافی جوڑ کنت، ءُ وہدے ٹیلی فون ءِ نہ واہداریں جنینی توارے پہ اشکنت تہ گشیت کہ من ڈنّ ءَ اوں۔ آئی چہ دروازگ ءِ سرپتر ینت ءُ وڑا ئینت کہ کسے تئی گجست ءِ انت۔

من چہ اے ہتمیں کسے ءِ ہجبر لہزگ نہ بئیں، پمیشکا من چہ نود ربراں پہلی لوٹ ات ءُ گوں وشیں تبے ڈنّ ءِ براندہ ءَ اتکوں۔ کرچکی تیں سیاہیں کوٹ ءِ اسپتیں پشکے گور ءَ یک مندریں مردے ءِ سرجھل کرت ءُ منا سلام دات۔ آئی بازگوں احترام ءَ منا اے حال دات کہ آ زیتورتسکی انت۔

من وتی مہمان یک ہورکیں کوٹی ءِ برت، آرا پہ نندگ ءَ کرسی دات ءُ پہ شادانی گوں آئی ءَ ہمک وڑیں بُن گپانی سرا حبر کرتوں، چوکہ اے سال ءِ چنکس گرم انت، پراگ ءِ چونیں ندارگ ءُ نمائش بوہگ ءَ انت۔ زیتورتسکی گوں سگینی من حبراں گوں تپاک کنگ ءَ ات، بلے دیر نہ گوست کہ منی ہمک جملہ ءِ گوں وتی نبشتانک ءِ جیڑہے ہوار گیجاں کرت کہ منے ہر دکانی نیام ءَ نہ لوٹگیں وڑے ءُ، چو ہما مقناطیس ءِ کہ مہ سریت، ایرات۔ "تئی نبشتانک ءِ سرا چمشانک دیگ ءِ گیش پہ من دگہ چے وشی بیت" آخر کہ منا اے گشگ کپت، بلے انچو کہ من نمدی ءِ تہا گشینگ، نوزدہی صدی ءِ چیک ازم ءِ رد ءَ منی حبر بلدی ءِ حد ءِ زانگ نہ بنت، ءُ چہ ایشی ابید تا کبند ءِ شوکار چہ من سک نہ وش انت ہم کہ آ منا پکائیں توک واہے (سخت گیر جدیدیت پسند) زانت پمیشکا تئی حق ءَ منی نویسگیں چمشانک ہم تراتاوان دنت۔

"اوہ! تو چنکس مسکینے ئے" زیتورتسکی ءِ وڑا ئینت تئی ہتمیں بلدیں ازم شناسے وت وتی ہند ءِ جاہ ءِ بابت ءَ اے حد ءِ رد ورگ ءَ انت! تا کبند ءِ شوکارانی کارگل (دفتر) ءِ مردماں منا وت گشتگ کہ گل تئی چمشانک ءِ سرا انت۔ اگاں منی نبشتانک ءِ بابت ءَ تئی گشگ منی حق ءَ بہ بیت تہ آ آرا چاپینت۔ شما منی یکیں ءُ گڈی امیت اِت۔ اے نبشتانک منی سئے سال ءِ وانگ ءُ سہ سال ءِ جہدانی بروردانت۔ نوں ہرچی تئی دست ءَ انت۔"

مردم چوں پہ بے پروائی ءُ ہنر مزانتی ءَ پہ وت نیمون ٹائینیت! من پوہ نہ بوتوں کہ زیتورتسکی ءِ چے پتّو بہ دئیں۔ من انچو آئی نیمگا چارت تہ من نہ ایوک ءِ آئی دیم ءِ کسانیں شیشگانی کوہنیں ءُ معصومیں چشمک دیست بلکن ءِ آئی پیشانی ءِ سرا جوڑ بوتگیں، یک زوراکیں، دراج ءُ پکائیں کرچکے ہم گندگ بوت۔ دیم گندی (مستقبل بینی) ءِ یک کسانیں ساعتے ءَ منی سر بن ءِ دراجیں ہڈ (ریڑھ کی ہڈی) ءِ تہا لرزگے چول جنگ ءَ ات۔ اے کرچک، بے کساس دلگوش ءُ نہ منگ، نہ یوک ءَ اے عقلی ڈکھ ءِ نشان دیگ ءَ ات کہ چہ ایشی آئی مالک میکولاش آلیش ءِ ڈرائیگانی پد گوستگ ات۔ بلکن ءِ یک محکمیں ارادہ ءِ واکے ہم ظاہر کنگ ءَ ات۔ منی حاضر دماغی گار بوت ءُ پہ ہشاری ءِ ہچ وڑیں نیمون پولت نہ کرت۔ اے تہ من زانت کہ، من چمشانک ءِ نبشتہ نہ کنیں، بلے اے ہم زانت کہ اے بزگ ءِ مندریں مرد ءِ را اے حبر ءِ گشگ ءِ ہمت ءُ جُرات منا نیست انت۔

گڑا من بچکندت ءُ نہ گِشتگیں قولے کرت۔ زیتورتسکی ءَ منی منّت گپت ءُ زوت پدا آہگ ءِ حال دات۔ ما بچکندان ءُ چہ یکے دومی ءَ جتا بوتیں۔

لہتیں روچ ءِ رند آ واقعی اتک۔ آ روچ ءِ من پہ ہشاری آرا تالینت
بلے دومی روچ ءِ پدا منا گشگ بوت کہ آ یونیورسٹی ءِ منا پولگ ءِ انت۔ منا گمان
بوت کہ حرابیں روچاں دیم پہ من کرتگ ءِ پیداک انت؛ من زوت زوت ءِ میری
ءِ گور ءِ شتوں تنکہ منا سبیں گامے زورگ بہ بیت۔

"دوستیں میری منی گوں توزبندی انت کہ اگاں اے مرد پدا منی پولگ ءِ
اتک تہ ایشرا بوگش کہ من پٹ ءِ پول ءِ رد ءِ جرمنی ءِ شنگوں ءِ ماہے ءِ رند
واتر کنیں۔ ءِ دگہ جبرے تو زانئے منی کلاس سئے شنبہ ءِ چارشنبہ ءِ بنت، من پہ
چیروکائی ایشاں بدلینیں ءِ پنچ شنبہ ءِ جمعہ ءِ ایر ئے کنیں۔ یوک ءِ نودربرائے
درگت ءِ سہی بنت، دگہ کس ءِ مہ گش، ءِ تا ہم ٹیبل ءِ ہم ہے پیا بل۔ منا راہبند
پروشگ کپنت"۔

(۴)

ہما جبر بوت۔ زیتورتسکی یک رندے پدا زوت منی در گیجگ ءِ اتک ءِ
وہدے سکریٹری ءِ آرا حال دات کہ من انا گت ءِ جرمنی ءِ شنگوں تہ آئی
جاور نگیگ بوتنت۔ "بلے اے ہیم چوں بیت۔ کلیسا ءِ منی بابت ءِ چمشانک
نویسگی انت۔ آ اے ہیم چون شت کنت؟" "من نہ زانیں" میری ءِ
وڑائینت۔ "بلے آ ماہے ءِ رند واتر کنت، کئیت"۔ "یک ماہے دگہ......"
زیتورتسکی ءِ تورینگی وڑی ءِ وڑائینت : "ءِ تو آئی جرمنی ءِ ڈس ءِ نہ زانئے؟"
"نہاں" میری ءِ وڑائینت۔

ہے پیا منی ماہے پہ تا ہیر ءِ ایمنی گوست، بلے اے ماہ منی واہگ ءِ

چپ باز زوت ہلاس بوت ءِ زیتورتسکی یک رندے پدا اتک کارگس ءِ دیما
اوشتات۔ "نا، آ تھنیگتہ نہ اتکگ" میری ءِ وڑائینت، ءِ رندا آ وہدے گوں من
دچار کپت تہ پہ وزبندی مجست ئے، کرت تئی ہما پچکیں گندوک (ملاقاتی) پدا
اتکگ ات، آخر نوں من آرا چے بوگشیں؟" "میری آرا بوگش کہ منا
زرروتی (یرقان) ءِ کپتگ ءِ من جیناءِ درمان جاہے ءِ داخل اوں" "درمان
جاہے!" ءِ وہدے میری ءِ لہتیں روچاں رند زیتورتسکی ءِ را ہے حال دات تہ آئی
کوکار کرت۔ چو نہ بیت! آیا تو نہ زانئے کہ آرا منی بابت ءِ چمشانکے نویسگی
انت!" "زیتورتسکی سکریٹری ءِ ملامت کنوکیں چیے ءِ وڑائینت، "کلیسا دریں
ڈیہے ءِ سک نادراہ انت ءِ کپتگ ءِ تراوتی چمشانک ءِ اہید دگہ ہچ چیز ءِ فکر نہ
انت!" اے جبرانی اشکنگ ءِ گوں زیتورتسکی تڑاتک ءِ اجازت ئے گپت ءِ
شت، بلے دوہفتگ ءِ رند آ پدا کارگس ءِ ساڑی ات۔ "من کلیسا ءِ نام ءِ یک
رجسٹری ئے دیم داتگ ات۔ آ کسانیں جاگہے، اودا یک ہسپتالے بیت، بلے
نمدی پہ من واتر کنگ بوت!" "تئی اے پچکیں مردک منا گنوک کنت،" دومی
روچ ءِ میری ءِ گوں من وڑائینت۔ "منی سرا زہر مہ گر من آرا دگہ چے بوگشیں؟
من گشتگ کہ تو اتکگ ئے۔ نوں تو بزان ءِ آ بزانت۔"

من زہر نہ گپتوں آئی دست ءِ ہرچی بوت آئی کرت اہید چہ ایشی، من
دتارا بے سوب ہچ پیا نہ مارگاتوں------من زانتگ ات کہ گرگ نہ بئیں۔ من
سنجہیں وہدا چیر بوتیتوں، پنچ شنبہ ءِ جمعہ ءِ چیروکائی لیکچر بہ داتیں؛ ءِ ہمک سئے
شنبہ ءِ چارشنبہ ءِ اسکول ءِ دیم ءِ یک لوگے ءِ دروازگ ءِ چہ زیتورتسکی ءِ ندارگ بہ
کرتیں ءِ گل بوتیتوں، کہ چہ اسکول ءِ ڈن منی درآ ہگ ءِ ودار ءِ اوشتوک

بوتگ۔ منا باؤلر، ہیٹ ءِ سرا کنگگ ءِ ریش ءِ پر کنگ ءِ واہگ بوت۔ من وتارا شرلاک ہومز یا گندگ نہ بوؤکیں مردم ءِ پیما مارات کہ ترا ءِ گرد ءِ انت ءِ گندگ نہ بیت۔ من وتارا چو کسانیں بچک ءِ مارات۔

بلے یک روچے زیتور تسکی ءِ چہ چارزو بتیگ ءِ دم برت ءِ میری ءِ سرا گشتے اُرش ئے کرت۔ "آخر کلیما کجا لیکچر دنت؟" "ٹائم ٹیبل اودا لگّوک انت۔" میری ءِ دیوال ءِ نیمگا دست شہارت ءِ وڑا ئینت کہ اودا دار ءِ مزنیں تختگے ءِ سرا سرجمیں لیکچرانی تفصیل شربیں پیمے ءِ نبشتہ ات۔

"آتہ من گندگاؤں" زیتور تسکی ءِ نہ سُرت ءِ وڑا ئینت۔ "بلے کلیما اوا نہ سے شنبہ ءِ لیکچر دنت ءِ ناچارشنبہ ءِ۔ آیا آ نا دراہ انت؟" "اناں" میری ءِ پہ بڑّی پشتو دات۔ ءِ آ میری ءِ سرا زہر گپت۔ آئی ٹائم ٹیبل ءِ کنفیوژن ءِ ردءِ آرا ملامت کرت۔ آئی ءِ پہ طنز جست کرت کہ آ چے پیم اے حبرءِ سہی نہ بیت کہ کجام وہدا کجام استاد کجا بیت۔ آئی میری ءِ را حبر دات کہ آ کامریڈ اسسٹنٹ کلیما ءِ شکایت ءِ کنت، آرا کہ آ لیکچر دیگی انت آہاں دیگ ءِ نہ انت۔ آئی جست کرت کہ آیا ڈین وتی کارگس ءِ انت۔

"بدبختی ءِ ڈین وتی کارگس ءِ ساڑی ات۔ زیتور تسکی ءِ درواز گ ملک ات ءِ تہا پترت۔ دہ منٹ ءِ رند آ پدا میری ءِ کارگس ءِ اتک ءِ منی فلیٹ ءِ ڈس ئے جست کرت۔

"نمبر ۲۰، اسکالنک اسٹریٹ، لیتھو مشل" میری ءِ وڑا ئینت۔ "پراگ ءِ کلیما ءِ اوارکی (عارضی) ڈس انت کہ آ ایشرا ظاہر کنگ نہ لوٹیت..." "من چہ تو کامریڈ کلیما ءِ پراگ ءِ فلیٹ ءِ ڈس ءِ جست کنگاؤں" پچکیں مردءِ لرزینگی توارءِ

گوکار کرت۔

نہ زانئیں چوں میری ءِ حاضر دماغی بیگواہ بوت، آئی آرا منی فلیٹ، منی کسانئیں پناہ جاہ، منی دوستیں ہنکین ءِ ڈس دات، اودا من آئی دست ءِ کپگی اتوں۔

(۵)

ہو، منی مدامی ڈس لیتھو میشل بیگ انت، منی مات، منی سنگت ءِ بیل ءِ منی پت ءِ یاتاں ہموداہنکین کرتگ، ہر دیں موہ بہ رستیں من چہ پراگ ءِ جستگ اتوں ءِ لوگ، مات ءِ کسانئیں فلیٹ، ءِ نشتگ ءِ نبشتہ کرتوں۔ تہ چوش بوت کہ من وتی مات ءِ فلیٹ وتی مدامی ئیں ڈس نویسا ئینت ءِ پراگ ءِ منا سبئیں بچلرانی فلیٹ رست کرت نہ کرت چوش کہ پراہبند پہ من کنگ الّمی ات۔ بلکن ءِ ورشو وتس ءِ ہند ءِ یک پرائیویٹیں جاگہے ءِ یک بانے ءِ فلیٹ ءِ رہائش کرتوں، کہ آئی اتی ءِ من وتی وس ءِ چیر دمیگ ءِ اتوں۔ کہ وتی ڈس ہچ جاگہ درج نہ کنائینگ ات ہنکہ بد ءِ بلائیں مہمان منی اوارکی جنگی نیاداں (کہ آ وانی روا، من مٹّیں بے رد ءِ بندات) ہوار مہ بنت۔ ءِ نیٹ ہمے سبب ءِ اے جاگہا منی نامداری کے شر نہ ات۔ دگہ ایش کہ ہر دیں من لیتھو میشل ءِ جگگ اتوں وتی اے بان وتی سنگتان ءِ ہم داتگ گوں، کہ اودا آہاں وشّیں وہد گوازینگ ات، ءِ اے ساعتاں اے جاگہ ءِ نزینک ءِ گورءِ مرد ماں واب ءِ آرام حرام ات۔ چہرے ڈرستیں حبراں آ ہند ءِ بازیں جاہ منند سک شزار اتنت ءِ آہاں پہ من بے ترپ ءِ تواری جنگے ءِ بندات کرتگ آت۔ باز وہداں آہاں ہندی کمیٹی ءِ را منی خلاف ءِ

ردیں حیال درشان کنگ ءَ سکیں داتگ ات ءُ تاں اے حدءَ کہ آہاں ہبے جاگہ ءَ کارگس ءِ منی خلاف ءَ شکایت ہم داخل کرتگ ات۔ آ روچاں کلارا چیکوڈتس ءَ دوریں ہندءَ، پہ وتی کارءَ روگ ءَ جنجال ات ہبے حاترا آئی شپ ہم ھدا گوست انت۔ بندات ءَ آئی پہ لپرزگی برے برے شپے گوازینت پدا وتی جوڑ ہبے گد ئے آرت، پدا بازیں جوڑہ، ءُ دیر نہ گوست منی دو جوڑہ سوٹ الماری ءِ کنڈے ءَ ٹرا حکنت ءُ منی کسانیں بان جتیں آدمی واب جاہے جوڑ بوت۔

کلارا منا راستی ءَ سک دوست ات، آ زیبا ات؛ من گل ءَ بال بوتوں ہر دیں ما ھواری ءَ ڈنّ ءَ درکپتاں ءُ مردماں چک جتاں ءَ مارا چارت؛ آ چہ من کساس سیزدہ سال کسان ات، کہ چہ ایشی نودربرانی تہا منی شرپ وڈّ اِت، ہزار سبب اتنت کہ من ایشی شری ءَ حیال داری ءَ بکنیں۔ بلے من اے حبر ظاہر بوہگ ءَ نہ اشتگ آت کہ آ گوں من ھواری ءَ نشتگ۔ من ءَ ترس ات کہ اے جاگہا مئے بابت ءَ سک سک بیت ءُ بازیں بے وڑیں حبر تالان بنت؛ منا ترس ات کہ کسے مئے نیک دلیں مالک ءِ گوشاں پر کنت کہ آ سال ءَ گیشتریں بہراں چہ پراگ ءَ ڈنّ ات، وتی وڑا ات ءُ منی جاوراں گوں ہچ کار ئے نیست ات؛ منا ترس ات کہ یک روچے پہ نہ وشی ءُ پرشتگیں دلے منی کرّا کیت ءُ چہ منا پہ وتی نیک نامی ءِ اے جنگ ءِ را درکنگ ءَ گشیت۔

کلارا ءِ را چیر ءُ اندری سوگی داتگ ات کہ آ پہ کس ءِ دروازگ ءَ ہچ مہ کنت۔ یک روچے آبان ءِ ایوک ات۔ آ گرمیں روچے ات ءُ بان ءَ حبس ات۔ آ چہ بہ گوش جاندرا وپتگ ات، چم ئے چھت ءَ سک اتنت کہ انا گت ءَ کسے ءَ زور ءَ دروازگ ٹک اِت۔

اے ہبلہ بوہگی حبرے نہ ات۔ گھنٹی ئے پہ نہ ات ہمیشکا ہر کس بیاتکیں آئی دروازگ ٹک اِت۔ کلارا نہ سرت ءُ ہما ہیم چھت ءَ چارگ ءَ دلگوش ات۔ بلے دروازگ ءَ ٹکگ بند نہ بوت؛ نوں کلارا اجکہ بوت آئی خیال ءَ انچیں مردے دروازگ ءَ دپ ءَ اوشتاتگ ءُ وتی کالرءَ شر کنگ ءَ انت، کہ کے دیراں پہ چرائی مزنیں نجست ءُ پرے کنت کہ آئی دروازگ ءَ ہچ کنگ ءَ اینکس دیر پرے چے کرت، آئی بے چیر دیگ ءَ ات، ءُ آ یا آئی نام درج انت۔ جرم ءَ مارشتی ءُ آ را سرجی ءَ مانپوشت؛ آئی وتی چم چہ چھت ءَ دور کرت انت ءُ فکر کنگ ءَ لگت ات کہ آئی وتی گدکجا کشتگ اتنت۔ بلے دروازگ ءَ ٹکگ ءَ گیش بوہگ ءَ آ را پہ اشتاپی دارءَ درتکگیں منی باران کوٹ (برساتی) دست کپت۔ آئی ہبے باران کوٹ وتارا پتات ءُ دروازگ ئے ہچ کرت۔

آئی ءَ نجست کنوک ءُ ترسناکیں مردے ءِ بدل ءَ یک پچکیں مردے دیست کہ گوں احترام ءَ سر ئے جہل کرت ءُ وڑا ایٹنت ئے "کلیما لوگ ءَ انت؟" "نہ انت" "اوہ اے شر نہ بوت" پچکیں مردءَ وڑا ایٹنت ءُ آ را جنجال کنگ ءِ پہلی ئے لوٹ ات۔ "حبر چوش انت کہ کلیماءِ منی بابت ءَ چمشا کے نویسگی انت۔ آئی گوں من زبان کرتگ، ءُ اے کارءَ زوت کنگ الّٰی انت اگاں تئی رضا بہ بیت تہ من آئی نام ءَ کلو ہبے ایر بکنیں"

کلارا ءَ آ را کاگد ءُ پنسل دات، ءُ ہما شپ ءَ من وتت کہ میکولاش ایش ءِ بابت ءَ نویسگیں نبشتانک ءَ تا لہبے ایوک ءَ منی دست ءَ انت ءُ ایش کہ زیتور تسکی پہ مزنیں شرفے منی چمشا نک ءَ ودار یگ انت ءُ آ یک رندے پدا یونیورسٹی ءَ گوں من دچار کپگ ءَ جہد ءَ کنت۔

(۲)

دومی روچ ءِ میری ءَ منا گشت کہ چوں زیتور تسکی ءِ آرا ءِ ہار داتگ اَت ءُ پدا شنگ ءُ آئی شکایت ءَ کرتگ، آئی توار لرزگ ءَ ات ءُ آ گریوگی اَت۔ منا زہر اتک۔ من مارِت کہ بے دِ ہیں سیکریٹری، کہ تنیگت ءَ منی چیر بوتگی ءُ لیب ءُ کندتت ءَ (بے شک من گشت کنیں کہ تنیگت ءَ آئی ہرچی کرتگ اَت پہ گل ءُ شادہی نال بلکیں ءَ پہ منی حاترا کرتگ اَت) نوں تکلیف ءَ بوہگ ءَ اَت ءُ ہچکی ءِ ایشی سبب منا زانگ ءَ اَت۔ وہدے چرے درستیں چیزاں من وتی ڈس ءَ ظاہر کنگ، تاں وہ منتاں دروازگ ءِ ملگ ءُ کلارا ءِ ترسینگ ءَ ہوار گیتگ تہ من زہر ءِ پُڑ اتوں۔

ہمے وہدا کہ من میری ءِ کارگس ءَ وتی لنظاں کسگ ءَ اتوں، پُڑ بوہگ ءَ اتوں، بدل گرگ ءِ فکر ءَ اتوں، اِدءِ ہودا روگ ءَ اتوں، تَک ءَ ہمے وہدا دروازگ پچ بوت ءُ زیتور تسکی ظاہر بوت۔

منی گندگ ءَ گوں آئی پہ وشی برچکندت آئی سر جہل کرت ءُ سلام دات۔ آ کے ذوت اتکگ اَت، بزاں چہ ایشی پیش کہ من چہ آئی بدل گرگ ءِ راہ ءُ راہبند بہ گیشینتیں انت۔

آئی جست کرت کہ آیا گوستگیں روچاں آئی کلوہ آرا سر بوتگ اَت۔

من بے ترپ ءِ توار۔ آئی پدا جست کرت۔ "رستگ اَت" من پسّو دات

"گڑا تو اے مہربانی ءِ کنئے چمشانک ءَ نویس اِت؟"

من آرا وتی دیما اوشتوک چارت! ژند، گر بندوک، وزبندی کنوک۔ من آئی پیشانی ءِ کرچک چارِت۔ رود (دھات) ءِ سراجوڑ کرتگیں لکیر، یک صد اہدالی ءِ نشانی۔ من اے لکیر ءِ بابت ءَ فکر کرت، دیست ءُ زانت کہ اے دو نقطہاں ہوار گیجوکیں یک ہچکیں لکیرے ءُ آ دوئیں نقطہ آئی نبشتانک ءُ منی چمشانک انت: اے اہدالی ءِ ہچکیں لکیر ءِ گرفت ءَ ڈنّ آئی زندءِ ولیگی (ولی آئی) رہبانیت ءُ ابید دگہ ہچ نیست اَت: نیٹ ہمے وہدا یک عجبیں خیالے منی ذہن ءَ اتک۔

"ایکس ءَ تو زانئے کہ چہ زیکیں واقعہ ءِ رند من گوں تو جبر کنگ نہ لوٹیں "من وڑ اکینت۔

"من تئی جبرا سر پد نہ بوتوں"

وتارا پیش مدار۔ آئی منا سرجمیں حال داتگ انت۔ نوں تئی منگ ہژدری نہ انت" "من تئی جبر ءِ سرپد نہ بوتوں" پکیں مرد ءَ وتی جملہ پدا وڑ اکینت بلے اے پدی چو فیصلہ کنوکیں گالوارے ءَ۔

من وش تبی ءِ سنگتی ہمیے ءَ گوں آئی گشت "بچار زیتور تسکی من ترا ڈبہ وار نہ کنیں۔ من ہم جنیں آدمانی رنداوں ءُ تئی جاوراں پوہ بئیں۔ اگاں تئی بدل ءَ من بوتیناں ہم تہ یک ایوکیں شرنگیں چکے ءِ گندگ ءَ گوں، ءُ آ وہدا کہ آئی ہچ گور ءِ نیست مردینی باران کوٹے ءِ تل ءَ بہ بیت، آرا وتی راہ ءَ آرگ ءِ جہد کرتگ اَت"۔

"تو گیشیں کنگاے!" پکیں مرد زرد تراِت۔

"اواں، اے راستے، زیتور تسکی"۔

"تراے جبر جنک ءِ گُشگ؟"

"مئے ءُ آئی نیام ءَ ہچ چیر نہ انت"۔

"کامریڈ تو باز گیشیں کنگاۓ! من آروی ئیں مردے اوں۔ منا یک جنے است! منا چُک است!" پچکیں مروک گاے دیما اتک ءُ من گاے پُشت ءَ شتوں۔

"اے نہ گیشتر گندگیں جبرے، زیتور تسکی"۔

"گیشتر گندگیں جبرے ءِ تئی چے مطلب انت؟"

"منی خیال ءَ پہ آروی ئیں مردین ءِ جنین آدم ءِ پُشت ءَ کپگ مزنیں نزوری یے"۔

"وتی جبراں پدا پہ زورا!" زتیور تسکی ءِ ڈیہار دمیگ ءَ پیدا وڈا ئینت۔

"شر، جوان انت"، من آئی جبر منّ ات، "آروی بوہگ اے تک ءَ مدام اثر اند نہ بیت۔ ایشی چپ برے برے ہر چیز ءِ اندیم ءَ چیر ہم دنت۔ بلے چہ ایشی سے چے بیت۔ من ترا پیسر گشتوں کہ من چہ تو دلرنج نہ اوں ءُ تئی جاوراں جوانی ءَ پوہ بئیں۔ ایوک ءِ یک جبرے کہ من ئے سرپد نہ بئیں۔ تو چہ انچیں مردے ءِ انگت وتی چمشانک ءِ نویسگ ءِ واہگ ءَ دارئے کہ آئی دوستدار ءِ را تو رد دمیگ ءِ جہد کرتگ، اے چون؟"

"کامریڈ! اکیڈمی آف سائنسز ءِ "تاکبند رژنی ازم" ءِ شوکار ڈاکٹر کلوسک ءِ واہگ ہمیش انت۔ ترا اے نویسگی انت"

چمشانک یا جنک۔ تو ہر دکانی لوٹ ءِ کرت نہ کنئے"۔ "اے تئی چونیں وڈے کامریڈ؟ زیتور تسکی گوات گپت ءِ گوں زور ءِ وڈا ئینت ئے۔

عجبیں جبر ایش انت کہ منا انچو گمان بوہگ ءَ ات کہ زیتور تسکی ءِ راستی کلار ءِ رارد دمیگ ءِ جہد کرتگ۔ من زہر ءِ پڑ وڈا ئینت تئی اے ہنکس جُرت کہ منی سرا بوگرزے! ترا منی سیکرٹری ءِ دیما، چہ من ہچلی لوٹگی انت۔"

من زیتور تسکی ءِ را پُشت دات۔ آ جیراں ءِ ابکہ گوں پرشتگیں گاماں ڈُن ءِ دراتک۔

"افوہ" من چو ہما جنرل ءِ دم کش ات کہ دراج کشیں جنگے ءِ پد باج بہ بارت ءُ گوں میری ءِ وڈا ئینت "بگندئے نوں آ چہ من چمشانک نویسگ ءِ حیال ءَ بدلینیت" میری ءِ بچکندت۔ ساعتے پد پہ گلوگی وڈا ئینت ئے "آخر تو پرچا چمشانک ءِ نبشتہ نہ کنئے؟"

"اے حاترا منی دوست آئی کہ ہرچی نویسگ بےئیں پوتاری انت۔

"

گڑا تو وتی چمشانک ءِ ہمے جبر ءِ پرسے چے نبشتہ نہ کنئے؟

"من پرچا نبشتہ بکنیں؟ من گوں وتا مردماں چیا دلگران بکنیں..."

اے گشگ ءِ گوں من مارت کہ زیتور تسکی، چہ ایشی امید منی وڑ من جوڑ بوتگ، ءِ چمشانک ءِ نبشتہ نہ کنگ ءِ منی جہد یک بے مرادیں ءُ انچائیں جہدے ات۔ بدبختی ءِ تا من آرا داشت کرت ءُ تا پُشت ءِ کنزت کرت۔

میری گوں مہروانیں بچکندے ءَ منا چارگ ءَ ات، انچو کہ جنیں آدم چکانی دست نہ اوشتیاں (حماقت) چارنت؛

پدا دروازگ ہچ بوت ءُ زیتور تسکی کہ دست ئے برزا ات آ ہت ءَ اوشتات۔ "من ناں، تو ہچلی پہ لوٹ!" آئی لرزینتگیں توارے ءَ کوکار کرت ءِ

رہادگ بوت ءُ چہ چماں اندیم بوت۔

(۷)

منا نوں شری ءَ گیر نہ انت کہ کدی، ہما روچ ءَ یا لہتیں روچاں رند، جاگہہ ءِ ٹپال چپی ءَ منا یک لفافہے دست کپت کہ آئی سرا ہچ ڈَسے نبشتہ نہ ات۔ تہا چوٹ چپوٹیں کساس کہنیں نبشتہ وڑ ءَ نبشتہیں یک نمدی یے ات۔

حاتونیں بانک

منی لوگ واجہ ءِ بے شرفی ءُ روءِ مہربانی کن یک شنبہ ءَ منی لوگ ءَ بیا۔ من سرجمیں روچ ءَ لوگ ءَ بیئیں۔ اگاں تو میائے گڑا پہ لاچاری منا چیزے کنگ کپیت۔

آنا زیتور تسکی 14 دالمیلو وااسٹریٹ، پراگ ۳۔

کلارا ءِ راترسے چیر کپت ءُ منی ملاقی ءِ چیزے گشگ ءَ لگ اِت۔ من دست چنڈینت ءُ جار پرینت کہ زند ءِ کارشغل انت، لٹیب انت، ءُ اگاں زند اے روءِ وپتہ پشتی چش پہ داریت کہ گوں ماچہ اشی ابید دگہ ہچ راہ نیست کہ اے کارءِ آئی کمے کمک ءَ بہ کناں۔ مردم ءِ را دائم ءَ سرگوستانی (واقعاتانی) تیزیں اسپ ءِ سوار بوہگ لوٹیت، اے حاترا چہ اشی ابید آریک ءِ گام ءِ گران کنگ ءَ ابید دگہ ہچ کرت نہ کنت۔ من آرا باور کنائینت کہ زیتور تسکی یا آئی لوگبانک گوں آئی ہچبر دچار کپت نہ کننت، ءُ آ واقعہ ءِ رہواریں سواری ءِ پشت ءَ چہ من دور کنگ ءِ بدنگ اوں، آرا، وتی یک دستے پشت ءِ بندیں ہم، قابو ءِ آرت کنیں۔

سہب ءِ ہردیں کہ ماچہ جاگہا درآہگا اتیں، چوکیدار ءِ مارا داشت۔ اے چوکیدار مئے دژمن نہ ات۔ من چہ پہریزی یک رندے ایشرا پنجاہ کراؤن ءِ نوٹے پہ لالچ داتگ ات ءُ من تننگیت ءَ اے وش منّی ءِ زند ءَ گوازینگا اتوں کہ آئی منی بابت ءَ ہچ نہ زانگ ہیل کرتگ ءُ اے آس ءِ سرا تیل پر ریچگ ءِ چک ءِ پہ المنا بیت کہ منی دژمناں اودا روک کرتگ اَت۔

"ذی جن ءُ مردے ترا پولگ ءَ اتنت"۔ آئی گشت۔

"چونیں اتنت؟"

"یک پچکیں مردے ات ءُ آئی جن آئی ہمراہ ات"۔

"جنیں ءِ چونیں دروشمے اَت؟"

"چہ آئی دو سر برزتر، سک تیز، پژ وریں۔ ہر چیمیں حیرانی جست ءِ اَت"۔

آئی پہ کلارا ءِ دیم ترینت۔ "گیشتری بابت ءَ، کئے انت نامؑے کئے انت"۔

"اواللہ! گڑا تو آرا چے گشت؟" کلارا ءِ کوکار کرت۔

"من چے بہ گشتیں؟ من چے زانیں کہ گوں کلیما ءِ کئے کئے گند ءُ نند کنت؟ من آرا گشت کہ ہمک شپ دگہ کسے کئیت"۔

"شاباش!" من شہکے جت ءُ چہ کیسگ ءِ دہ کراؤن ءِ نوٹے کش ات۔ "بس اچو ہے چیمیں پتنو دیان بو"۔

"مہ ترس" رندا من گوں کلارا ءِ گشت یک شنبہ ءَ تو ہچ جاگہ نہ روئے ءُ نیکہ کسے در گیتک کنت"

یک شنبے اتنگ ءُ گوست، پدا دوشنبہ، سئے شنبہ ءُ چارشنبہ، ہچ ہم نہ بوت۔

"دیست" من گوں کلارا ءَ وڑا ئینت۔ ءُ پدا پنچ شنبہ ءِ روچ اتنگ۔ من وتی چیریں لیکچر ءُ وتی نودربراں گشگ ءَ اتوں کہ چے پیم بے غرضیں نزیک بوہگ ءِ ماحول ءَ فاوِوِستاں (FAUVISTS) رنگان ءَ چہ آوانی پیسریگیں امپریشنسٹ ایں کردار ءِ بندی ءَ آجو کنائینت، ہے وہدا میری ءَ دروازگ پچ کرت ءُ پہ زور ءَ گشت کہ۔

"ہما زتیورتسکی ءِ لوگ بانک اتکگ"۔ "بلے من اِدا نہ اوں" من وڑا ئینت "آرا تاہم ٹیبل ءِ پیش دار"۔ "پیش داشتگ، بلے آئی تئی کمرہ ءِ سر کشِ اِت چارِت ءُ تئی باران کوٹ (برساتی) ءَ را درچوک دیست۔ ہے وہدا اسسٹنٹ پروفیسر زیلینی ہمودا اتنگ ءُ آئی آرا ہے گشت کہ اے بارانی کوٹ تئی انت، نوں آ براندہ ءَ نشتگ ءُ پہ تو ودار ءَ انت"۔

اگاں تالہ شرتریں ہیسے ءَ منی ڈَمب ءَ کپتیں تہ بوتگ اَت کہ من سوب مندیں مردے بوتینوں۔ بندیں دمک یک انچیں چیزے کہ منی خیالاں شرتر چہر دنت ءُ من جوان تریں ہیسے ءَ دتار گینت کنیں۔ من وتی دوستیں نودربرے ءَ گوں گشت:

"منت واربیں منی یک کارے بکن۔ منی کار گس ءَ برو، ہمودا درتگگیں منی باران کوٹ ءَ گورا کن ءُ چہ اسکول ءَ ڈَن درا۔ راہ ءَ جتنین آدمے تراوشتار بنیت ءُ ہے پکّ کنت کہ تو کلیما ئے۔ تئی کارا ش انت کہ تو ہچ مہ، من "۔

نودربر شت ءُ چارمی کلاک ءَ پدا اتنگ آئی گشت کہ مشن گوں جوانی ءَ سرجم بوتگ، موسم صاف انت آزال شتگ۔

اے حاترا اے رندی من باج برت، بلے پدا جمعہ ءِ روچ اتنگ، ءُ نیمروچ ءِ وہدا کلارا چوتاک ءَ لرزینان چہ کار ءَ واپس اتنگ۔

گدءِ پچانی کارجاہ ءِ صاف ءُ سلہیں کارگس ءَ کہ گران ءُ سنگینیں مردے گوں گراکاں گپ ءُ تران کنت، آئی ءَ کارجاہ ءِ نیمگ ءِ درواژگ بوتگ کہ اودا کلارا ءَ پانزدہ دگہ دوچوک دوچگی مشینانی سرا گوں وتی کار ءَ دزگٹ اتنت، ءُ گوں زور ءَ گشت کہ:

"آیا چہ شما کسے 5 نمبر ءِ پشکن دگ ءَ جاہ منند انت؟"

کلارا ءَ زانت کہ ہمارا پولگ ءَ انت، پرچیکہ پنچ پشکن دگ ہمائی جاگہ ءِ ڈَنّ اَت، بلے حیال داران ءَ آئی ہچ نہ گشت، آئی زانتگ اَت کہ منی بچی ءَ آئی رہائش ءِ حال ءَ کس سہی نہ انت۔

"دیست من گوں آزال ءَ چے گشگ ءَ اتوں؟" وہدے اے جنکاں کس ءَ پسّو نہ دات تہ گران ءُ سنگینیں مردک ءَ وڑائینت ءُ چہ درواژگ ءَ دراتنگ۔ کلارا ءَ را رندا معلوم بوت کہ ٹیلی فون ءِ سرا جتنین آدمے ءَ آرا پیسرا کارجاہ ءِ ملازمانی نامانی پٹ ءُ لوٹ ءَ مجبور کرتگ ءُ تاں چارکلاکاں پہ اے جبرءِ گڑ بتگ کہ اے کارجاہ ءِ تہا کارکنوکیں جنکاں یکے پنچ نمبر، پشکن دگ ءَ جاہ منند انت۔

زیتورتسکی ءِ لوگ بانک ءِ ساہگ مئے ایمنی ئیں بان ءَ تالان بوت۔

"بلے اے آئی چوں زانت کہ تو کجا کار کنئے؟ ادا ءَ ترا کس نہ

زانت!" من سک ءَ گشت۔

ہاں، منا سنک ءِ باور ات کہ مارا کس نہ زانت۔ من انچیں ابدالیں مردمے ءِ پیا نشتگوں کہ آئی خیال ءَ آ برزیں دیوال ءِ پشت ءَ انت ءُ آرا کس نہ گندگ ءَ انت۔ بلے آ اے حبرءَ سرجی ءَ بے حیال انت کہ : اے برزیں دیوال بلوریں شیشگ ءَ گوں بندگ بوتگ۔

من چوکیدار ءَ را لبءِ ءِ سلام داتگ ءُ راضی کرتگ کہ آ ایشی گوں من ہوار نندگ ءِ حبرءَ گوں کس ءَ مہ کنت، من کلارا ءَ را وتارا چیر دیگ ءِ سک جنجالیں راہانی نیمگا برتگ، وہدیکہ اے ہند ءِ نندوکیں درستیں مردم آئی بابت ءَ سہی ءُ سرپد انت۔ ایوک ءِ چوش بوتگ کہ یک رندے آئی ءِ دوی طبق ءِ نندوکیں گوں یک جنینن آدمے ءِ پہ بے پہریزی گپ کرتگ اَت، ءُ درستاں زانتگ ات کہ آ کجا کار کنت۔ منا گمان ہم نہ بوتگ ات کہ اینکس روچاں چہ ما درستینانی نذرانی تہا ئیں۔ چہ مئے دژمناں ایوک ءِ کلارا ءِ نام چیر اَت ءُ اے حبر کہ آ وتی نام ءَ بے رجسٹر کنگ ءَ گوں من ہوار نشتگ۔ ہمے دوئیں پشکپتگیں راز اتنت کہ ایشانی پشت ءَ ما چیر اتیں ءُ زیتور تسکی ءَ را رد دیگ ءِ سوب مند اتیں ءُ آئی انچیں وڑے ءُ ارش کرت کہ ہبکہ ءُ لپرزگ بوتوں۔

من پہ اتوں کہ جاور نلگیگ بوتگ۔ منی قصہ ءِ اسپ ءِ زین گوں ترندی ءَ بندگ بوتگ اَت۔

(۸)

اے جمعہ ءِ روچ ءِ گپ انت۔ ءُ شنبہ ءِ وہدے کلارا چہ کار ءَ واپس اتک

نہ آ پدا لپرزگ ات ءُ لرزگ ءَ اَت۔

زیتور تسکی ءِ لوگ بانک گوں وتی لوگواجہ ءِ ہوار کارجاہ ءَ اتکگ ات۔ وتی آہگ ءِ حال آہاں پیسرا داتگ ات ءُ چہ منیجر ءِ موہ گپتگ ات کہ دوئیں تہا کارءِ جاگہا رونت ءُ دوچوکانی شگلاں چارنت۔ اے راستے کہ آوانی اے درخواست ءَ کامریڈیں منیجر ءَ را حیران کرتگ اَت، بلے زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءِ وڑ ءُ ڈولے انچین ات کہ نا کنگ نہ بوت۔ آئی چوچوٹ ءُ چپوٹیں وڑے ءَ بے شرفی، ءُ زند ءِ تباہ کنگ ءُ عدالت ءِ روگ ءِ رد ءَ گپ کرتگ اَت۔ کش ءَ زیتور تسکی گوں مجگیں مُورک ءِ بے ترپ ءُ توار ءَ اوشتوک ات۔

دروازگ پچ کنگ ءُ آہان ءِ کار ءِ جاگہا آرگ بوت۔ دوچوکاں مان نیارگی وڑے ءِ سرچست کرت انت، ءُ کلارا ءَ اے پچکیں مرد ءَ را پجاہ آورت؛ آ زرد ترات ءُ وتارا چیر دیگ ءِ وسیں جہد کنان ءِ زوت زوت ءَ دوچگ ءِ کار ءِ ذرگستے کرت۔

"ایش انت" منیجر کشکی شگانے جنتگ ءُ پیا پہ سنگینیں سنتوبیں مرد ءِ جن ءَ را گشت۔ زیتور تسکی ءِ زال ءَ زانت کہ آ را دیما کنزگی انت، ءُ گوں لوگ واجہ ءَ وڑ اکینت ءِ "توں بیچارا!" "زیتور تسکی ءِ مُورک ءِ چارین نیمگاں چارت۔ "چہ ایشاں کئے انت؟" آئی لوگ بانک ءِ تک تک ءَ جست کرت۔

چشمک ءِ چماں بوہگ ءِ ابید ہم زیتور تسکی اے مزنیں کمرہ ءِ تہا شری ءَ دیست کنگا نہ اَت، آسائیں کارے ہم نہ ات پرچیکہ ایشی تہا ہمک نیمگا گدانی تلر کوت اتنت ءُ پشتی نیمگا سیمانی سرا دوچگیں گد درنجوک اتنت ءُ دم پہ ساعت اے کش ءُ آ کش بوؤکیں دوچوکانی دیم یک سرپ ءِ دروازگ ءِ نیمگا نہ اتنت بلکیں ءِ بے رد

ءِ بندی اِدا اودا دیم اِش کتگ ءُ نشتگ اتنت؛ آدیما، پشت ءَ، برزا، جہل ءَ
جھک نیمگا سُرگ ءَ اتنت۔ ہمیشکا زیتور سکی یک یک گامے جنوکاں، گردن ءَ اِدا
اُودا تریّنان یک یک ءِ شکل ءَ چاران ات کہ کسے پشت مہ کپیت۔

وہدے کار ءَ دزگٹیں جنین پوہ بوت انت کہ آہاں چارگ ءَ انت، ءَ
چاروک ہم مندریں، بے ڈَوْل ءُ بے بُزّیں مردکے، تہ آہاں بے شرفی مارت ءُ
بدبُرت ءُ آہاں رپنگ رپنگ ءَ بازیں جبرے گشت انت۔ چہ ایشاں یک
بزگوشتیں کسان سالیں جنکے ات، پہ بے وڑی وڑا ئینت ئے:

"اے سرجمیں پراگ ءَ ہمامُشک ءِ پولگ ءَ انت کہ ایشی لاپ ئے
پُرّ کرتگ!"

جنینانی زوریں توار ءِ چیواہاں مرد ءِ جن ءِ را مان تریّنت؛ آ پیسرا پہ
بے سوبیں دلے اوشتاتنت، پدا جبیں وڑے ءَ سنٹے برزا کرت انت۔

"بانک!" پیسرکیں جنک ءَ زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءِ دلگوش گوں
دتا گورکنائینان ءَ وڑا ئینت "تو وتی ہچ ءِ خیال ءَ پہ چے شری ءَ نہ دارے؟ من وَ
اے وڑیں کسان ءُ شررنگ ءِ لوگ ءِ ڈن گامے جنگ ءَ ہم نیلین"

انگت شری ءَ بچارا!" آئی گوں وتی لوگ واجہ ءَ شک شک کرت ءُ
آموسجاہ ءِ تڑانکگیں شسی ءِ یک یک گامے انچو چست کنگا ات کہ گشئے آ چہ دوئیں
نیمگاں لٹ ورگ ءَ ات، بلے چہ ایشی ابید ہم آئی وڑ ءُ ڈَوْل ءِ تہاگکی بے است
ات ءُ آئی یک شگلے ہم بے چارگ ءَ پشت نہ کپتگ۔

اے سرجمیں دہدا منجر پہ تُرّن اندکی بچکندگ ءَ ات، آئی وتی
کارکنوکیں ملازم زانتگ اتنت؛ ءُ آئی اے ہم زانتگ ات کہ اے دپ پلہ ئیں

دوچوکاں کس ہچ کرت نہ کنت، بے حاترا اشانی گپ ءُ جبران ءِ اشکنگ ءَ ابید
دتارا ناہچی ئے کرت ءُ چہ زیتور تسکی ءَ لجمست کرت ئے، "مہربانی کن
ات شما منا اے بوگوش ات کہ آ جنین آدم ءِ شما پولگ ءَ ات آئی چے نیمیں
دروشمے؟" زیتور تسکی ءَ وتی دیم سبک سبک ءَ پہ مینجر ءَ تریّنت ءُ میزاں میزان ءِ
بازگوں سنگینی وڑا ئینت ئے "آ شرزرنگے ات..... سکیں شررنگے..." اے نیام
ءِ کلارا یک کشئے ءُ نشتگ ات، آئی او پار، جہلیں سرءِ کارءِ گوں کگٹیں وزگٹی آرا
چہ دپ پلہیں جنکاں جتا پیشدارگ ءَ ات۔ اَف آئی دتارا چیر دیگ ءَ بے
ارزشت دراکنگ ءِ چونیں رویں وڑے زُرتگ ات! ءُ نوں زیتور تسکی چہ آئی
کمکیں دُور ات، ساعت ءِ قطر بے ءَ پد آ آئی نیمگا چارگی ات۔

"اے ہیم نہ بیت، اگاں تو یوک ءِ ہمنکس زانئے کہ آ شررنگے ات"
سنگین ءِ کامریڈیں منیجر ءَ گوں زیتور تسکی ءَ گشت۔ "شررنگیں جنین وَ باز انت۔ بُرز
ات یا پھلک ات؟"

"بُرز" زیتور تسکی ءَ وڑا ئینت۔

"آئی مود سیاہ اتنت یا تلاہ رنگ اتنت؟" زیتور تسکی ءَ کمے فکر کرت ءُ
پدا وڑا ئینت، "تلاہ رنگ"۔

قصہ ءِ اے بہر شررنگی ءِ زور ءِ بابت ءَ پہ بیانے کار ءَ اتک کنت۔
وہدے زیتور تسکی ءَ اولی گشتاں کلارا ءِ رانی لوگ ءَ دیستگ آت تہ انچو اجکہ ءُ
حیران بوتگ آت کہ اصل ءَ آئی آرا گشئے نہ دیستگ آت۔ شررنگی ءَ آئی چماں
بستگیں ہچ ءِ پیجاات کہ آئی دگہ ہچ دیست نہ کرت، روژنائی ءِ شہم ءِ پردہ کہ ایشی
پشت ءَ آ انچو اندیم ات چو کہ کسے برتھے ءَ بہ بیت۔

راست چوش انت کہ کلارا برز ہم نہ انت ءُ تنیکہ آئی مُود تلاہ رنگ انت۔ یوک ءِ شررنگی ءُ تہی بالاد ءِ آرا زیتور تسکی ءِ چماں بُرزی بخشا تگ۔ ءُ آ شہم کہ چہ شررنگی ءِ درکئیت، ہمے سبب ءِ آئی مود تلارنگ بوتگ انت۔

اے وڑا وہدے پچکیں مردنیٹ ہما جاگہا سربوت کہ اود ءِ کلارا میٹ رنگیں بندیک ءِ گداں گوں، یک پشکے ءُ دوچگ ءِ مشکول ات، تہ آئی آرا سیجاہ نیاوُرت، پہ چیکہ آئی کلارا ءِ را اصل ءُ ہچبر نہ دیستگ ات۔

(۹)

وہدے کلارا ءِ اے واقعہ ءِ بے رد ءُ بند ءُ پہ جنجال سرپد بوؤ کیں بیان سرجم کرت تہ من وڈرائینت۔ "دیست مئے تالہ شر انت" بلے کلارا ہیسکان ءِ گشگ ءُ لگّت "چونیں تالہ؟ اگاں آہاں مرچی منا نہ زانت تہ باندا البتا زاننت"۔

"کے بوگش ہم، چوں؟"

"او داتی لوگ ءِ کانت ءُ منا درگیجنت"۔

"من کس ءِ را تہا آ ہگ ءِ نتیلیں"

"واگاں آہاں پولیس دیم دات گڑا؟"

"بلئ اڑے، من گشیں کہ اے انچیں مسکراہے ات۔ ءُ انچش انت ہم"۔

"مرچی باندا مسکرا ءِ دوُر نہ انت، مرچی باندا ہمک چیز گران ءُ سنگین ءُ تہا بدلگگ۔ آ گشت کہ من آ وانی نامداری پولنگ کنگ ءِ جہد کرتگ۔ آرا بچار، کئے گشیت کہ آ جنینے رود ہیگ ءُ وتی راہ ءِ آرگ ءِ جہد ءِ کنت؟"

"تو راست گشئے کلارا،" من وڈرائینت، "بگندے آ ترا بندی (قید) بکنا سیمننت۔ بلے بچار کاریل ہاوَلیچیک بورودکی ہم جیل ءِ شتگ، کجا سربوت، تو آئی بابت ءِ اسکول ءُ وتگ"۔

"بک بک مکن!" کلارا ءِ وڈرائینت۔ تو زانئے گوں من شر نہ بوتگی انت۔ منا نظم ءُ ضبط ءِ کمیٹی ءِ دیما پیش کنگ بیت ءُ اے حبر منی ریکارڈ ءِ کئیت، ءُ من ہچبر چہ آ کارجاہ ءِ دراتگ نہ کنیں۔ چوناہا، آ روزگار ءِ چے بوت کہ تو منا دیاَینگ ءُ قول کرتگ ات۔ نوں من شپ ءِ تئی لوگ ءِ وپت نہ کنیں۔ من مدام ہے مارئیں کہ آ منی گرگ ءِ پیداک انت۔ من مرچی چیلا کو ووتس ءِ واپس رویں"۔ اے تہ یک گپّ ءُ ترانے ات۔

"تیمر دچ ءِ شعبہ ءِ بوتگیں یک دیوانے (میٹنگ) ءِ رندمنی دگہ گپ ءِ ترانے بوت۔ شعبہ ءِ چیئرمین کہ گوں وتی اہتیں مُوداں ازم ءِ راجد پتر شناس ءِ زانوگرے ات، آئی منا وتی کارگس ءِ آ ہگ ءِ دعوت دات۔

"امیت انت تو اے حبر ءِ زانئے کہ وتی نوکیں نبشتانک ءِ چاپینگ ءِ گوں پہ وتا شری بے نہ کرتگ" آئی گوں من گشت۔

"ہاں، من زانیں" پسّو دات۔

"مئے بازیں پروفیسرانی خیال انت کہ تئی کشتگیں حبر ہما وانی بابت ءِ انت ءُ ڈین ہے زانت کہ ایشی تہا آئی لیکہانی سرا ارش کنگ بوتگ"۔

"گڑا چے بوت کنت؟" من وڑائینت۔

"ہچ" پروفیسرءَ پشّو دات "بلے لیکچررءِ جہتءَ تئی سئے سال سرجم بوتگ انت ءُ اے جاگہءِ حاترا امیدوارانی نیامءَ مقابلہ بیت۔ کمیٹیءِ دو دمیش انت کہ ہورکیں جاگہ انچیں مردےءَ دئیگ بہ بیت کہ آئی پیسرا اسکولءَ وانینتگ، بلے آیا تو باور کنئے کہ تئی بابتءَ اے دود ہے وڑ برجاہ مانیت؟ بلے خیر، من ترا اے روءِ حبر کنگءَ نہ لوٹائینتگ۔ حقیقتءَ من پہ تئی بنءَ حبر کنانءَ پیدا کوں کہ تو باقاعدگیءَ لیکچر دئے، نو دربرتئی لوٹوک انت، ءُ آہاں چیزے نا چیزے وانیتے۔ بلے نوں اے روءِ ہم ہچ گشگ نہ بیت۔ ڈینءَ منا حال داتگ کہ گوستگیں سئے ماہاں تو ہچ لیکچر نہ داتگ۔ ءُ ہچ تہیں سببے ہم نہ بوتگ۔ یوکءَ ہے حبر ترا چہ روزگارءِ درکنگءَ بس انت۔

"من پروفیسرءَ را سرپد کرت کہ من یک لیکچرے ہم یلہ نہ داتگ۔ اے گپّ یوکءَ مسکراہے ات۔ ءُ من آرا زیتور تسکیءِ کلاراءِ سرجمیں قصہ اشکنائینت۔

"بازجوان، من تئی حبراں منّیں" پروفیسرءَ وڑائینت "بلے منی منّگءَ چے بیت؟ مرچی دراہیں اسکول گشگءَ انت کہ تو ہچ لیکچر نہ دیئے ءُ تنیکہ دگہ کارے کنئے۔ اے بابتءَ یونینءُ دیوانءَ ہم حبر بوتگ ءُ زی آہاں اے معاملہ بورڈ آف ریجنٹسءِ گوُرا برتگ"۔

"بلے آہاں پیسرا گوں من گپ پرچہ نہ کرتگ؟"

"آہاں گوں تو چیا گپ بہ کرتیں؟ آوانی دیما ہمک چیز پدرءُ چِک انت، نوں آ تئی سرجمیں گوستگیں کارکردءِ ہمپاسگءَ انت، ءُ تئی گوست

(ماضی) ءُ است (حال) ءِ نیامءِ سیادیءِ پولگءَ انت"۔

"چہ منی گوستءِ آہانءَ چے وڑیں حرابیں چیزے دست کپیت؟ تو وت زانئے کہ من گوں وتی کارءِ حبءَ ہدوکی داریں۔ من چہ کارءَ چیہر جان نہ دُزّتگ منی ضمیر صاف انت"۔

"ہمک بنی آدمءِ ہستیءَ بازیں پہنات ہنت"۔ پروفیسرءَ وڑائینت۔

"چہ ماہرکسی گوستءَ را بازگوں ارزانی دوستیں راہ دربرےءُ یا بدناہیں ملامی (مجرم) ءِ زندءِ بہرے جوڑ کنگ بوت کنت۔ کے گوں دلگوش وتی جندءِ بچار۔ اے حبرءَ کس نہ انت کہ ترا گوں وتی کارءِ حبءِ ہدونا کی نیست۔ بلے بوت کنت کہ اے یوکءَ پہ ترا چَک (فرار) ءِ نیمونے۔ تو دیواناں (میٹنگ) گیشتر بہر نہ زورئیءُ وہدے بیائے ہم تہ گیشتر بے ترپءُ توارءَ نندئے۔ کس نہ زانت کہ تو چے فیمیں لیکہ دارئے۔ منا وت یات انت کہ بازبراں ہردیں سنگینیں سرحالےءِ سرا ہاودست بوتگ، تو اناگتءَ مسکراہے کرتگ کہ چہ ایشی درستاں شکّی مارتگ، بے شک اے شکّی ذوت شموشگ بوتگ، بلے مرچی وہدے آرا چہ گوستءَ درگیجگ بہ بیت تہ ایشی تہا یک گیشیں ارزشتے ودی بیت۔ یا گڑا گیر بیار کہ چنکس رندا چنکس جنین آدم پہ تئی پولگءَ یونیورسٹیءَ اتکگ انت ءُ تو آہانی گندگءَ مکن کرتگ۔ نوں تئی ہے زرتاں چاپ بوتگیں نبشتانک کہ ایشی بابتءَ ہرکس گشت کنت کہ اے فکّی تیں جیڑہانی سرا انت۔ من منّیں اے درست جتا جتائیں راستی انت؛ بلے مروچیگیں میار (قصور) ءِ روءَ اشاں چمشانکے بہ دئیے اے درستانی ہواری تئی کردارءِ تہیلءِ بابتءَ بستاری تیں گواہیءِ سرجمیں دروشمے زورنت"۔

"بلے کجام میار؟ ھمک چیز تچک ءَ پذرانت! ورتیں راستی سادگ ءُ صاف انت!"

"تب ءُ تئیل ءُ دیم پہ دیمی ءُ راستی ءُ ارزشت سک کم انت۔ انچائیں حبرے ءِ یا مارشتے ءِ پشتو دیگ بے تف انت، ھمنکس کہ بی بی مریم ءِ پاکی ءِ بابت ءَ کسے ءِ سنک ءُ سرا دلیل ءُ پولگ۔ تو یوک ءِ سکلے ءِ آماچ بوتگ ئے، کامریڈ!"

"تئی گشتگیں حبر گیشتر راست انت" من وڑائینت "بلے منی بابت ءَ مارشت سکلے ءِ روءِ ودی بوتگ تہ من سنک ءِ مقابلہ ءَ گوں عقل ءَ کنیں۔ من ھمک کس ءَ دیما جاوراں تچک ءَ پذرگنیں کہ آ دیما اتکگ انت۔ اگاں بنی آدم راستی ءُ انسان انت تہ آ اشانی سرا کندنت"۔

"ھما تئی وشی۔ بلے ربدا تو اے آسرءَ سربئے کہ بنی آدم انسان نہ انت، یا گڑا ایش کہ تو نزانئے انسان چون بیت۔ الّم ءَ آ نہ کندنت اگاں تو ھمک چیزءَ کہ بوتگ، ھما وڑا آوانی دیما پیش بہ کنئے، اے بیت کہ یک نیمگے تو تام تمبل ءِ روءِ وتی ذمہ واری سرجم نہ کرتگ... بزاں ھما کار نہ کرتگ کہ آ ترا کنگی بوتگ... ءُ دوی نیمگا تو چیروکائی لیکچر داتگ...... بزاں ھما کرتگ کہ ترا کنگی نہ بوتگ۔ ءُ اے پذر بیت کہ تو انچیں مردے ءِ بے شرفی کرتگ کہ آ تئی کمک ءِ واھگدار بوتگ۔ ءُ اے ظاھر بیت کہ تئی جندی (ذاتی) جاور گڈ وڑ انت کہ تو بے رجسٹریشن ءِ جنگلے گوں دتا وتی لوگ ءَ تا دیتگ، کہ یونین ءِ جنینیں چیئرمین ءِ سرا ایشی اثر پہ بدی کپیت۔ سرجمیں جاور مانگیشنت ءُ اللہ بزانت کہ دگہ چے وڑیں انچائیں حبر (افواہ) دیما کاینت، ءُ اے حبر آ مردمانی شری ءِ کارءَ کاینت کہ آ پہ تو

دژمان گدروشگ ءِ انت یوک ءِ ہے رو ءِ تئی ہدوای (مخالفت) کنگ ءِ نچ کننت"۔

من زانتگ ات کہ پروفیسر منا ترسینگ یا ذروہگ ءِ جہدءَ نہ انت۔ بلے اے روءِ آئی حبر پہ من اپدالے ءِ گپ اتنت۔ ءُ من آئی شک ءِ دیما دستانی چست نہ کنگ ءِ فیصلہ کرت۔

زیتور تسکی ءِ گوں زرنگیں جنگ ءِ منی بدن ءِ تہا سردی ءِ چھولے مانچوھتگ ات بلے منا سرجی ءِ دم ئے نہ برائیتگ ات۔ اے اسپ ءِ سوار بوھگ ءِ فیصلہ منی وتی ات پمیشکا من آرا اجازت دات نہ کرت کہ آ لگام ءِ چہ منی دستاں بچ بہ گیپت ءُ ھرجا کہ دل ئے بہ لوٹیت بیارت ئے۔ من گوں آئی دست ءُ پنجگ ءِ جاڑی اتوں۔ ءُ اسپ ءُ ھم چہ ایشی نہ پھریزت۔ وھدے من لوگ ءَ سر بوتوں تہ منا چہ وتی ٹپال پیتی ءَ سمنے دست کپت کہ آئی تہا ھندی کمیٹی ءِ دیما حاضر بوھگ ءِ گشگ بوتگ ات، ءُ منا چ ھکلے نیست ات کہ اے چے ورگت ءِ انت۔

(۱۰)

من رو نہ اتوں۔ ھندی کمیٹی کہ آئی دیوان انچیں جاگہے ءِ بوھگ ءِ ات کہ اودا پیسرا انبارے (اسٹور) ات، یک دراجیں میزے ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ باسک نشتگ اتنت۔ وھدے من پتر توں تہ کمیٹی ءِ باسکانی دیما بے جاڑی ءِ مانشانت۔ لپچگیں مُود، تہا ھلکیں زنوک ءُ چشمکی تئیں مردے ءِ کرسی ءِ نیمگا دست دراج کرت۔ من منت گپت ءُ نشتوں ءِ ہے مردءِ نیاد بنگیج کنا ئینت۔ آئی

مناحال وات کہ ھندی کمیٹی لہتیں روچاں چہ مناچارہءَ تپاس کنگءَ انت ءُ آشری ءَ زانت کہ منی جندی زندسک بے روءَ بندانت، دگہ ایش کہ اے جاگہءِ مردم چہ من وش نہ انت؛ ایش کہ لوگءِ واھندءَ یک رندے پیسرا منی شکایت کرتگ وھدے آ کوکارءُ جنگءِ سببءَ شپےءِ واب نہ کپتگ؛ ءُ ایش کہ اے درست پہ اے حبرءِ بس اِنت کہ ھندی کمیٹی منی بابتءَ یک خاصیں تاثرے جوڑ بہ کنت۔

ءُنوں گیش ایش کہ زیتورتسکیءِ کامریڈیں لوگ بانک کہ سائنسی باسکےءِ لوگی انت، چہ کمیٹیءِ کمک لوٹگءَ۔ شش ماہ پیسرا منا ایشی لوگ واجہءِ زانشتی نبشتانکءِ سرا چمشانکے نویسگی اتءُ من چو نہ کرت، وھدیکہ من شریءَ زانتگ ات کہ اے نبشتانکءِ تقدیرءِ بابتءَ فیصلہ گوں منی نبشتانکءَ بیت۔

"تو ایشرا زانشتی نبشتانکے گشگءَ ئے!" من تہاشگ زنوکءِ حبر کھتی کرتءُ دڑائینت، "اے ایوکءَ چہ دگراں زرتگءُ ماندانگیں نبشتانکے"۔

"باز جوان، کامریڈ" تلاہ رنگیں مُوداں گوں یک سی سالگیں جنین آدمے گپّانی تہا ھوار کپت، آئی دیما یک درپشوکیں بچکندے چوگشتے پہ مدامی استت۔ "منا موہ بدئے کہ یک جُستے بہ کنیں" تئی شعبہ کجام انت؟"

"ازمءِ لیکہانی تگدکاری"

"ءُ کامریڈ زیتورتسکیءَ؟"

"من نہ زانیں۔ بگندئے آ ھم انچیں تکےءِ دزگٹ بوھگءِ جھداں گلائش انت"۔ "دیست" تلاہ رنگیں مُوداں گوں ہمے جنین آدمءَ باج بریں چیےءِ وتی دیم گوں آدگہ باسکانی نیمگا تریت، "کامریڈ کلیما وتی شعبہءِ کارکنوکیں سنگتےءَ راکامریڈے ناں بلکن ءُ وتی دژمنءِ بدواہ زانت۔ مرچی باندانگیں

زانتکاریں (انٹلکچوئل) مردم درست ہمے وڑیں جاورانی آماچ انت"۔ "من وتی حبرءِ دیما بریں" بکنگ زنوکءَ دڑائینت۔ "زیتورتسکیءِ کامریڈیں لوگ بانکءَ مارا گشتگ کہ آئی لوگ واجہ تئی گندگءَ تئی فلیٹءَ اتکگ کہ اودا آئی جنینے دیستگ۔ گشگ بوتگ کہ ہمے جنینءَ زیتورتسکیءِ سرا بہتام جتگ کہ آئی آراپہ بدی چارتگ۔۔۔ بانکءَ گوں لہتیں دستاویز استت کہ چہ آہاں اے ثابت بوت کہ آئی لوگ واجہ پہ چشیں کارےءِ نبود نہ داریت۔ آ، آ جنینءِ نامءَ زانگ لوٹیت کہ ھمائی، آئی لوگ واجہءِ سرا اے بہتام جتگ، ءُ معاملہءَ پہ گیشیں کارروائیءَ عوامی کمیٹیءِ نظمءُ ضبطءِ شعبہءَ دیم دیگ لوٹیت پرچیکہ آئی گشگ انت کہ چہ اے بہتامءَ آئی لوگ واجہءِ نیک نامی پولنگ بوتگ"۔

من اے بے تبیں جاوران یک رندے پدا تو آرگءِ جھد کرت۔

"حبرءَ گوش وارت کامریڈاں" من دڑائینت "اے چشیں مزنیں حبرے نہ انت کہ پہ ایشی ایجنکس دلگوش گور کنگ بہ بیت۔ اے چ پیا کسےءِ نیک نامیءَ راپولنگ کنگءِ معاملہ نہ انت۔ آئی نبشتانک انچیں کپتگینے کہ دگرے بوتیں ہم، آئی پہ ایشی پارت (سفارش) نہ کرت۔ ءُ اگاں زیتورتسکیءِ آئی لوگ بانکءِ ذہناں اے درگتءَ روئیں حیالے ودی بوتگ ہم تہ ایشی بزانت اے نہ انت کہ پہ ایشی باقاعدہ کمیٹیءِ دیوان لوٹائینگ بہ بیت"۔

"وش بہتیءِ کمیٹیءِ دیوانانی کنگءُ نہ کنگءِ فیصلہ تئی دستءَ نہ انت، کامریڈ" بکنگ زنوکءَ دڑائینت۔ "ءُ نوں وھدے تو ایجنکس گر بندگی گشگءَ ئے کہ زیتورتسکیءِ نبشتانک سک نزور انت، تہ مارا اے سرجمیں جاورءَ را بدل کرگی جاورےءِ روءَ چارگ لوٹیت۔ زیتورتسکیءِ کامریڈیں لوگ بانکءِ چماّ

نمدی بے وانینگ کہ آ نمدی تو آئی لوگ واجہ ءِ نبشتانک ءِ وانگ ءِ رند نویس
اتگ"۔

"ہاں۔ بلے آ نمدی ءِ تہا من اے بابت ءِ یک لفظے ہم نبشتانک ءِ
بابت ءِ نبشتہ نہ کرتگ"۔

"تئی راست انت۔ بلے اے توالم ءِ نبشتہ کرتگ کہ آ ئی کمک کنگ ءِ
تئی دل سرد بیت، چہ اے نمدی ءِ ٹچک ءِ ہے پذر بیت کہ تو کامریڈ زیتور تسکی ءِ
نبشتانک ءِ بابت ءِ جوانیں حیال داشتگ۔ ءِ نوں تو گشگ ءِ ئے کہ اے ایوک ءِ
چہ دگراں ڈُرتگ ءِ ماندا نگیں نبشتانکے۔ اے جبر تو آئی دیما پر چہ نہ کرت؟"

"کامریڈ کلیما پلیٹڑے (منافقے)" تلاہ رنگیں مُودی جنین ءِ
وڑا ئینت۔

اے ساعت ءِ یک مزن عمریں جنین آ دمے، کہ آ یک پیا لرزگ ءِ
ات، گنہانی تہا ہوار کپت (چرائی دیما انچو پذر بوت کہ آئی بے غرض ءِ بے
مول ءِ دگرہ شری ءِ واہگ ءِ گوں آ وانی زند ءِ پولگ ہیل کرتگ) آئی دمان ءِ
معاملہ ءِ اصلیں بنجاہ ءِ نشاندہی کرت۔ "ما اے زانگ لوٹاں آ جنین آ دم کئے ات
کہ گوں آئی تئی لوگ ءِ زیتور تسکی ءِ ملاقات بوتگ"۔

نوں من شری ءِ پوہ بوتوں جاور انچو نلیک بوتگ انت کہ منی وست ءِ نہ
سنگرنت۔ یک راہے است ات کہ آ وانی پولگ ءِ را چوٹ چپوٹیں راہے ءِ بہ
پڑینیں اشان ءِ چہ کلارا ءِ دُور بہ بریں۔ اشاں انچیں رد دیگے بہ کنیں چو کہ کبگ
گرکٹ ءِ را رد دیان ءِ چہ وتی چکانی کدوءِ دُور بارت ءِ وتی چکانی ساہ ءِ
رکینگ ءِ وتی ساہ ءِ تدر کنت۔

"عجبیں قصہے، من آئی نام بے حیال کرتگ" من وڑا ئینت۔
"اے ہیم چون بیت۔ آ جنین گوں تو ہوار نشتگ ءِ تو آئی نام ءِ مہ زانئے
"لرزوکیں جنین آ دم ءِ نہ منّ ات۔

"یک زمانہے ءِ من ہر چیز ءِ بابت ءِ سرجی ءِ نبشتہ کرت، بلے پدا اے
گمان کہ اے چونیں گنوکی یے؟ ہے حاترا نبشتہ کنگ یلہ دات، ءِ مردم ءِ را
وتی یاداشت ءِ سرا باوری دارگ سک گران انت"۔

"کامریڈ کلیما، بگندئے گوں جنیں آ دماں تئی تعلقات بے منّین انت
"تلاہ رنگیں مُودی ءِ وڑا ئینت۔

"بچار بگندئے منا گیر بئیت، بلے پہ ایشی مناوتی دماغ کارمرز کنگ
لوٹیت۔ آیا شما منا گشت کن اِت زیتور تسکی منی لوگ ءِ کدی اتکگ؟"

"آ روچ ات... کے بجل" بکنگ زنوک ءِ کاگدانی سرا چم شانکے
دات۔ "چارشنبہ ءِ روچ ءِ چاردہ تاریخ"

"چارشنبہ... چاردہ تاریخ... بجل..." من دست سرا کرت انت ءِ
کے مجرت جت۔ "ہاں گیرا تک! آ ہیلنا ات"۔ من مارت کہ درست منی لفظاں
پہ وا ہگے گوشدارگ ءِ انت۔
"ہیلنا کئے انت؟"

"چے؟ بہ بخش ات، من آئی خاندان ءِ بابت ءِ نہ زانیں۔ من چہ آئی
جُست ہم نہ کرتگ ات۔ اصل ءِ راستیں گپ ایش انت کہ من وت ہم پک نہ
اوں کہ آئی نام گواچنی ہیلنا ات۔ من آرا ہیلنا اے حاترا گشتگ ات کہ آئی
لوگ واجہ گوں وتی سہریں مُوداں چو مینے لاؤس ءِ ات۔ منا دوست ات کہ ہے

نام ءِ آرا توار بکنئیں۔ سئے شپئے ءِ روچ ءِ ترند آپ ءِ دکانے ءِ من آرا دیست، ءِ
وہدے آئی مینئے لاؤس، کونیاک ءِ زورگ ءِ بارہ ءِ پٹرت تہ منا موہ رست کہ من
گوں آئی کے حبر بکنئیں۔ دومی روچ ءِ آ منی کمرہ ءِ اتک ءِ تاں نیمروچ ءِ ھمودا
ات۔ یوک ءِ بیگاہ ءِ پہلتیں کلاکاں من آرا اشت ءِ شتوں پرچیکہ یونیورسٹی ءِ
میلنگئے است ات۔ وہدے من واتر کت اتکوں تہ آ زہرہ ءِ پٹا ات پرچیکہ پچکیں
مردے ءِ گوں آئی وست دراجی کرتگ ات، ءِ آئی گمان ءِ آ مردم ءِ راپاے کارءِ
من سکین داتگ، آئی سک بدبرتگ ات ءِ دیما آ گوں من ھم نیاد بوہگ ءِ تیار
نہ ات۔ ءِ ہے وڑا، سرپد بوت اِت شما، من چرائی اصلیں نام ءِ ھم معلوم دار نہ
بوتوں"۔

کامریڈ کلیما، بے شک تو راست بہ گشئے یا دروگ بہ بندئے"۔ تلاہ
رنگیں مودی ءِ وڑا گینت، "یک حبرے ءِ من ہچ سرپد نہ بئیں، کہ تئی پیمیں مردے
مئے اوبادگاں چے پیم وانینیت۔ آیا مئے زندترا چہ جنین ءِ رودئیگ ءِ رپینگ ءِ
ابیدگہ ہیچگے سکینئے نہ دنت؟ تو باور بکن کہ ما وتی اے لیکہاں پہ تعلق داراں الم ءِ
سرکناں"۔

"چوکیدار ءِ ہیلنا ءِ نام نہ گپت" داہمی لرزوکیں پیرزال ءِ وڑا گینت، بلے
اے آئی الم ءِ گشت کہ گدانی کارجاہ ءِ کارکنوکیں یک جنکئے بے رجسٹریشن ءِ
ماہے ءِ گوں تو ھوار نشتگ۔ اے حبرءِ بے حیال مکن کامریڈ، کہ شما ھواری ءِ یکیں
جاگہا نشتگ اِت۔ تو چوں فیصلہ کرت کہ کسی ءِ را تو گوں وت اے پیم ھوار جاگہ
دات کنئے؟ تو چے گشئے زانا اے قحبگانی جاگہ انت؟"

اناگت ءِ منی چمانی دیما ھما دئیں کراؤں تچ پت انت کہ من چوکیدار ءِ

راداتگ انتنت۔ من زانت کہ من چاریں نیمگاں مان شرچگ اوں۔ ھندی
کمیٹی ءِ ہے جنین آ دمیں باسک ءِ وتی حبر دیما برت انت، "اگاں تو آئی نام ءِ
کشگ نہ لوٹئے تہ پولیس چہ تو وت بجست ءِ کنت"۔

(۱۱)

زمین چہ منی پادانی چیرءِ در آہان ات۔ یونیورسٹی ءِ چاگردشہک سہک ءِ
پہ من تڑ آہان ات۔ چوکہ پروفیسرءِ گشتگ ات۔ تنگیت ءِ منا پہ ہچ وڑیں انٹرویو
ءِ لوٹائینگ نہ بوتگ ات، بلے جاگہ جاگہے من چہ حبراں ہے مارتگ ات، ءِ
برے برے میری ءِ انچیں حبرے کرت پرچیکہ شعبہ ءِ استاد آئی کارگس ءِ اتگگ
انتنت ءِ کافی اِش وارتگ ات ءِ گپ ءِ حبر اِش ھم کرتگ ات۔ لہتیں روچ ءِ رند
شعبہ ءِ کمیٹی ءِ، کہ ثبوت پولگ ءِ انتنت، دیوان بوہگی ات۔ من حیالاں مارت کہ
ایشی باسکاں ھندی کمیٹی ءِ رپورٹ وتگ، بزاں ھما رپورٹ کہ آئی بابت ءِ من
ایوک ءِ ہے زانتگ ات کہ اے چیر انت ءِ منی دزرس ءِ نہ انت۔

زندءِ اے پیمیں ساعت کائینت وہدے بنی آدم جاوراں وتی حق ءِ برت
نہ کنت ءِ گاماں پشت ءِ بارت، وہدے آرا پڑیلہ دنگی بیت، وہدے آرا کم
ارزشت داریں سنگران ءِ زیات ارزشت داریں سنگرانی دیما یلہ دئیگ کپیت،
وہدے جاور پہ گڈ سری سنگرءِ سربہ بیت، گڑا مردم ءِ را وتی پاد مکھی ءِ جک کنگ
لوٹنت، اگاں آ وتی زندءِ بے ساہیں دستاں دئیگ ءِ آپی گراب ءِ بگگ ءِ مارشت
ءِ ھواری ءِ چہ بندات ءِ بنگیج کنگ مہ لوٹیت۔

من انچو مارت کہ منی یکیں ءِ ارزشت داریں سنگرمنی

مہرانت۔ ہاں، اے بیچاڑیں جاوراں سرجمی ءَ من مارت کہ من پہ وتی نازرکیں ءِ بے تاہمیں دوچ گرءِ گوں چنکس مہرداریں، کہ آ را زندءِ لسٹ ءِ کٹ ہم کرتگ ات ءِ آئی لاڑکی ءَ ہم زُرتگ اتنت، ءُ ایش کہ من سرجمی ءَ گوں آئی ہمگرنچ اوں۔

آ روچ ءَ کلارا میوزیم ءَ دچار کپت۔ اہاں، لوگ ءِ اہاں۔ آیا تو لوگ ءِ رانگت ءِ لوگے سرپد بئے؟ آیا شیشگ ءِ دیوالانی بان ءَ را لوگے گشے؟ انچیں بانے کہ دُور گندانی زدءَ انت؟ انچیں بانے کہ اودا تو وتی دوستدارءَ را چہ بندشی (ممنوعہ) چیزاں گیشتر چیردیگ ءِ لاچار بہ بئے؟

لوگ، لوگے نہ منتگ ات۔ اودا ما انچو مارت کہ ما اودا بے اجازت ءَ اتکگاں ءُ کجام وہدے ءَ ما گرگ بئیں۔ چہ دروازگ ءِ ڈنّ ءَ پادبُرمشاں مارا ترسے چیر کپیت۔ ما چمک دمان ءَ کسے ءِ آہگ ءِ دروازگ ءَ را سک ءِ ٹکگ ءِ گمان ءَ اتیں۔ کلارا نوں چہ چیلاکو ءُ ترس ءِ بیتگ ءِ پکارءَ شت ءَ اتک ءَ مارا پہ دمانے ہم وتی درآمدیں لوگ ءِ دچار کپگ ءِ واہگ نہ بوت۔ ہمے حاترا من چہ وتی ازم کاریں سنگتے ءِ آئی اسٹوڈیو ءِ کارمرز کنگ ءِ اجازت گپتگ ات۔ آ روچی اودءِ چابی اولی گشتاں منا رستگ اتنت۔

اے پیا ما دوئیں وینو ہرادی ءِ دمگ ءَ یک بُرزیں چہتے ءِ چیرءَ یک پراہ ءُ مزنیں بانی ءَ اتیں کہ اودا یوک ءَ یک کسانیں دیوان جاہے ات ءُ یک سک مزنیں بلے چوٹیں تاکے کہ چہ ایشی دراہیں پراگ ءِ روژنائی درا اتنت۔

دیوال ءِ چکّہیں بازیں جوڑ کرتگیں عکسے ءَ، بان ءِ بے روءَ بندی ءُ یک بے حاجتیں ازم کارے ءِ واری (مفلسی) ءِ نیام ءَ منی آجوئی ءِ مبارکیں مارشت

یک رندے پدا اتک۔ من دیوان جاہ ءِ تچک بوتوں، ءُ کاگ، پچ کنوکیں پچ کلّے گشینت ءُ وائن ءِ بوتل پچ کرت۔ من پہ وڑدلی ءَ گوں آجوئی ءِ شرگپ ءَ اتوں ءُ یک سرگیں بیگاہ ءُ شپ ءِ امیت ءَ اتوں۔

بلے آ زور کہ من ءَ نوں نہ مارگا اتوں، آئی بار گوں وتی سرجمیں گرانی ءَ کلارا ءِ چکٹ ءَ کپتگ ات۔

من پیسرا گشتگ اتوں کہ کلارا چوں بے ترس ءُ بے لپرزگی بن طبی (فطری) وڑءَ منی بان ءَ گوں من بوتگ۔ بلے نوں کہ وہدے ماپکے وہدا وگرے ءِ اسٹوڈیو ءَ تئیں، تہ آ گمھر تنگ۔ بلکن ءِ چدءُ گیش: "اے سکّیں بے شرفی ءِ" آئی وڑا ئینت۔

"چے بے شرفی؟" من جست کرت۔

"کہ ما وگرے ءِ فلیٹ ءَ پچ گپتگ"۔

"ایشی تہا بے شرفی چہ کجا اتک کہ ما وگرے ءِ فلیٹ پچ گپتگ؟"

"پہ ہمے حاترا بے شرفی ءِ" آئی پسّو دات۔

"بلے ما وگرہ پچ کرت ہم نہ کرت"۔

"ہاں" آئی پسّودیان ءَ وڑا ئینت، "بلے پچ گپتگیں فلیٹے ءَ من انچو مارگاؤں کہ منی کسیب ہمیش انت"۔

"اوہ اللہ! پچ گپتگیں فلیٹے ءِ تو دتارا قحبگے پہ چے مارئے؟ قحبگ تہ گیشتر وتی فلیٹاں کارمرز کننت۔ پچ گپتگیناں ناں..."

بلے عقل ءِ کمک ءَ اے بے عقلیں مارشت ءَ رابیگواہ کنگ منی وس ءَ نہ ات کہ جنینی عقلے ءَ، انچو کہ درست زانئنت، برور دات۔ مئے گپ ءِ تبرچہ

بندات ءِ بے تام بوتنت۔

من کلارا ءِ را ہما درستیں حبر گشت انت کہ پروفیسر ءَ گوں من کرتگ انتنت۔ آ درستیں حبر ہم کہ ھندی کمیٹی ءِ دیما بوتگ اتنت، ءُ آ را باور کنائینگ ءِ جہد کرت کہ اگاں ما یکے دومی ءِ دوست داریں ءُ یکے دومی ءِ ھمراہی ءِ یلہ مہ کنیں تہ گڈسرا سوب مئے بیت۔

پہ ساعتے کلارا بے ترپ ءُ توار ات، پدا آئی ڈیہ منی سرا لڈّات۔

"آیا تو منا چہ اے دوچگرانی سرپ ءِ کش اِت کنئے؟"

من آ را گشت کہ کم ءُ چہ کم اداری ما پہ سگّاں۔

"دیست" کلارا ءَ دڑّائینت "تو قول دَ کنئے بلے آئی پیلو کنگ ءِ چّ نہ کنئے۔ نوں من چہ دگرے ءِ کمک ءِ ھم چہ اودا دراتک نہ کنیں، اے حاترا کہ تئی سبب ءَ منی نیک نامی پولنگ بوتگ"۔

من کلارا ءِ را سرجمی ءِ باور کنائینت (وتی منّ ءَ) کہ چہ زیتورتسکی ءِ معاملہ ءَ آرا کسانیں تاوانے ھم نہ رسیت۔

"من اے حبرءِ ھم پوہ نہ بیّیں"۔ کلارا ءَ دڑّائینت "کہ تو چمشانکے پرچہ نبشتہ نہ کنئے۔ اگاں تو چمشانک ءِ بہ نوسیئے تہ ہما دمان ءَ جاور شرّ بنت"۔

"نوں چّ نہ بیت" من دڑّائینت، "اگاں نوں من چمشانک ءِ نبشتہ بکنیں تہ آ مردم گشت کہ من پہ کزدءِ بیرءِ گرگ ءَ چو کرتگ، ءُ آ گیشتر زہرءِ پڑ بنت"۔

"چو کنگ الّمی انت؟ تو آئی حق ءِ نبشتہ کن!"

"چوش گوں من نہ بیت، کلارا آ نبشانک پوتاریانی بچکّے"۔

"گڑا چے بیت؟ تو اناگت ءِ راست گشتے چون بوت ئے؟ وہدے تو آ پچکّیں مردءِ را گشتگ ات کہ تا کبھد ءِ شولکارتی گشتگیناں ارزشت نہ دیئنت، اے دروگے نہ ات؟ ءُ وہدے تو گشت کہ اشی نیت پہ من خراب بوتگ، آیا اے دروگے نہ ات؟ ءُ وہدے تو ہیلنا بے ٹاہینت، آیا دروگے نہ ات؟ وہدے تو اینکس دروگ بست کنئے تہ یک دگہ دروگے نبشتہ کنگ ءِ ساڑائی چمشانکے دیمگ ءَ چے بیت؟ یکیں راہ ھمیش انت کہ جاور شرّ بنت"۔

"بچار کلارا" من دڑّائینت، "تو ہے زانئے کہ دروگ، بس دروگے، ظاہر ءَ تو راست ئے، بلے اے ہیم نہ انت۔ من چونیں چیزے ھم ٹاہینت کنیں، کسے ءِ را ھم نادان جوڑ کرت کنیں، بوتگیں مسکراہاں کنیں، ءُ من ایشاں دروگ نہ منّیں ءُ تنیکہ منی زرد منا ملامت کنت۔ اے درستیں دروگ، اگاں تئی وشی ءِ رضا گوں ہے نام ءِ انت، منا انچو پیش کنت چو کہ من استوں۔ اے دروگانی بندگ ءَ من چّ ھیمیں دوتل ءِ دوپوتی نہ کنیں، چہ ایشاں اصل ءِ راستیناں درشان کنتگاوں۔ بلے بازانچیں چیز انت کہ آوانی بابت ءَ من دروگ بست نہ کنیں، آ چیز کہ من پہ آواں جہلائگی ءِ ایر کپتگوں، آوانی بزانت منی دست ءِ انت، کہ منا گوں آواں مہر انت، ءُ آوانی بابت ءَ من پُرمہر (مخلص) اوں۔ چو بوت نہ کنت۔ پہ ایشی منا مہ گش ھم، من چو کرت نہ کنیں"۔

ما یکے دومی ءِ حبراں پوہ نہ بوتیں۔

بلے راستی ءِ منا کلارا سک دوست ات ءُ من وتی وس ءِ ہر چیز کنگ ءِ فیصلہ کرت منکہ آئی گورءِ منا ملامت کنگ ءِ چّ پشت مہ کپیت۔ دومی روچ ءِ من زیتورتسکی ءِ لوگ بانک ءِ نام ءِ نمدی یے نویس ات کہ من سیی روچ ءِ

نیمروچ ءِ ساعت دوءِ وتی کارگس ءَ آئی وداره کنیں۔

(۱۲)

وتی ترسناکیں وہدءِ پابندی ءِ ہمرائی ءَ زیتور تسکی ءِ لوگ ءِ بانک ءَ گشتگیں وہدا دروازگ ءَ ٹک ٹک اِت۔ من دروازگ پچ کرت ءُ آرا ہما آہگ ءَ گشت۔ نیشت آرا ہم من دیست۔ بُرز بالادیں جنینے ات، سک بُرز، تنک دیم ءُ زرد چکیں نیلیں چم۔ "وتی کوٹ ءَ کش" من دڑّائینت، ءُ دستانی مچیں سرینگے ءَ گوں وتی دراجیں بُزرگیں کوٹے کش اِت کہ چہ سرین ءِ کرّ ءَ تنک اِت ءُ مچیں وڑی ءِ دوچگ بوتگ ات، یک انچیں کوٹے کہ اللہ بزانت پرچہ ایشی گندگ ءَ گوں کہنیں مزنیں کوٹ ءِ (گریٹ کوٹ) حیال اتکت۔

من زوت اَرش کنگ ءِ حق ءَ نہ اتوں پمیرا من چارگ لوٹیت کہ آ چے کنت۔ وہدے زیتور تسکی ءِ لوگ بانک نشت تہ من اد ءُ اودءِ گپ بُنگیج کرت ءُ آرا پچ جبر کنگ ءِ سکین دات۔

"مسٹر کلیما" آئی گوں نرمی ءُ زہر گرگ ءِ امید دڑّائینت۔ "تو زانئے من ترا چیا گندگ لوٹیت۔ منی لوگ واجہ ترا مدام وتی کسب ءِ بلدکار ءُ باکرداریں مردے ءِ جہت ءِ شرف داتگ۔ ہمک چیزءِ پہ تئی چمشانک ءِ ایرات ءُ تو چمشانک نویسگ نہ لوٹ اِت۔ منی لوگ واجہ پنچیں سے سال ءَ اے نبشتانک نویس اتگ۔ آئی چہ تو گیشتر جنجالیں زندے گوازینتگ۔ آ استادے ات، ہرروچ چہ پراگ ءِ بیست میل دُور شہرک ءَ اتکگ ات۔ گوستگیں سال ءَ من آرا لاچار کرت کہ اے نوکری ءَ یلہ بہ دنت حنکہ آ سرجمی ءَ پٹ ءُ پول ءُ شوہاز

کاری ءِ نیمگا دلگوش دات بکنت"۔

"آ کارے ءِ سرا انت؟" من جست کرت۔

"اھاں۔۔۔"

"گڑا آئی گذران چون بیت؟"

"سنگیگت ءِ من گیشتر محنت ءَ اوں۔ کلیما اے پٹ ءُ پول منی لوگ واجہ ءِ دل ءِ ہدوکی انت۔ دریگتے تو بزانتیں کہ آئی یک یک چیزے چون وتنگ۔ دریگتے تو بزانتیں کہ آئی چنکس تاک رندا نویس اتگ۔ آ مدام گشیت کہ راست ءَ حقیں پٹ ءُ پولکار ہما انت کہ سئے صد تاک بہ نویسیت ءُ سی تاکاں ابید آدگراں بہ دڑّیت ءُ دوُر بہ دنت۔ ءُ پدا چہ ہر چیزءِ گیش اے زال باور کن کلیما، من وتی لوگ واجہ ءِ شری ءَ زانئیں من زانئیں، آ چوش نہ کنت گڑا آ زال ءِ آئی سرا بہتام پرچے جت؟ منی دل نہ منّیت۔ منی واہگ انت کہ آ منی ءُ منی لوگ واجہ ءِ دیما اے حبرءَ بہ کنت۔ من جنیناں آدماں زانئیں، بگندئے آرا تو بے کساس دوست ئے ءُ تو آئی حیال ءَ نہ دارئے۔ بگندئے آ تئی تہا حسد ءِ کینگ ءِ جوزہ ءَ چست کنگ لوٹیت۔ بلے منی حبرءَ باور کن، منی لوگ واجہ ہچ چوش کرت نہ کنت"۔

من آئی گپاں گوشدارگ ءَ اتوں ءُ اناگت ءَ گوں من عجب بوت! من چہ اے مارشت ءَ بیگانہ بوتوں کہ اے ہما جنین آدم انت کہ ایشی سبب ءَ من یونیورسٹی ءِ یلہ دیگ ءَ اوں، ءُ ہمیشی سبب ءَ من ءُ کلارا چہ یکے دگرءِ دلگران آں، ءُ ہمیشی سبب ءَ منی اینکس روچ گوں جنجالاں گوزگ ءَ انت، اے واقعہ ءَ گوں ایشی تعلق، کہ پہ ایشی ماہر دکاں وتی وتی غم ءُ گڈّی ئیں کردار ٹائینت، اناگت ءَ

مبہم، اتفاقی ءُ حادثاتی معلوم بوت، انچو شکہ پہ ایشی ما ہر دو بے قصوراں۔

یک دم ءَ من پوہ بوتوں کہ اے یوک ءِ چمانی رپینگ ات کہ ما واقعاہانی اسپ ءِ سوار آرا وتی راہ ءَ پرّ بیناں۔ راستی ایش انت کہ اے ہنگی مئے قصہ نہ انت، بلکن ءِ چہ وگہ جاہے، چہ درءَ، مئے سرا لڑگ بنت؛ اے ہچ پیا مارا پیش نہ دارنت؛ اے کہ ہماراہ ءَ پہ گرنت پہ ایشی مارا قصوروار کنگ نہ بیت۔ آمارا گوں وتا بال دئینت۔ پہ چیکہ آ دگرانی دستان انت؛ ناں، منی گشگ ءِ مراد چہ فطرت ءِ بالائیں (ماورائے فطرت) واک ءُ اختیاراں نہ انت، بلکن ءِ بنی آدمی واک ءُ اختیار ءَ انت، ہما مردمانی واک کہ ہوار بوہگ ءِ اُمید ہم چہ یکے دومی ءِ درآمد بنت۔

وہدے من زیتورتسکی ءِ لوگ بانک ءِ چمانی تہا چارت تہ من انچو مارت کہ گشئے اے چم منی سرءِ پرانی آسرءَ نہ گندگ ءَ اتنت، چوش کہ اے چم ہچ گندگ ءَ نہ انت چو کہ اے یوک ءِ آئی دیم ءِ ہوڑتاگ ءَ انت؛ آئی دیم ءِ یوک ءِ لچینگ انت۔

"بوت کنت تو راست گشئے بانک" من صلح کنگ ءِ وڑا دڑائینت، بگندئے منی دوست ءِ راست نہ گشگ، بلے تو زانئے کہ اگاں مردیں آدمے ءِ جنین ءِ حسد ءِ کپنگ ءِ جوزہ ودی بہ بیت تہ چے بیت... من آئی حبر باور کرتنت ءُ آئی کسور ءِ بارءَ منا گوں وت برت چو گوں کسے ءَ ہم بوت کنت"۔

"ہاں الّم ءَ" آئی دڑائینت، اے پذر بوت کہ آئی دل ءِ سرءِ مزنیں بار دور اتنگ "جوان انت کہ تو وت اے حبرءِ مارگائے۔ مارا ترس ات کہ تو آ زال ءِ حبراں باور مہ کنئے اے زال ءِ منی لوگ واجہ ءِ جتیں زندءِ نیک نامیان ءِ

پولنگ کرت کنت۔ من ایشی اخلاقی اثرانی حبرءَ نہ اوں، بلے منی لوگ واجہ تئی لیکہانی سوگندءِ وارت۔ شوکاراں آرا باور کنائینگ ات کہ ہرچی تئی نبشتہ ءِ سرا انت۔ منی لوگ واجہ ءِ سنک ایش انت کہ اگاں آئی اے نبشتانک چاپ بہ بیت تہ آخر کہ آرا ساہکسی باسکے منتگ بیت۔ من چہ تو جست کرگ لوٹیں کہ نوں ہر چیز تچک بوتگ، آیا تو پہ آئی چمشانکے نویسئے؟ ءُ آیا تو ایشرا زوت نویسئے؟"

نوں ہما ساعت اتک کہ من وتی ہیر گپت کرت ءُ وتی زہرءَ را ایر ماد کرت کت، بے شک اے ساعتاں منا زہر نیاہگ ءَ ات، ءُ وہدے من زیتورتسکی ءِ لوگ بانک ءَ را پشتو دات، ایوک ءِ پریشی کہ تچک ءِ راہ ءَ در بند اتنت۔ "بانک چمشانک ءِ نویسگ ءِ یک جیڑہے است انت۔ من تئی دیما منئیں کہ اے درست پہ چہ بوت انت۔ من مردمانی دیما نہ وشّیں حبر گشگ ءِ دوست نہ داریں، اے منی نزوری انت۔ من چہ زیتورتسکی ءِ وتارا وت چیر دات ءُ منی خیال ات کہ آ وت سر پد بیت کہ من چو پہ چا کنگاؤں۔ آئی نبشتانک سک نزور انت۔ آئی ہچ پیمیں ساہکسی قدرءِ موٹے نیست۔ آیا منی حبر ترا باور بوہگ ءَ انت؟"

"اے حبرءِ سرا باور کنگ پہ من گران انت۔ ناں، من تئی حبراں باور کرت نہ کنیں" زیتورتسکی ءِ لوگ بانک ءَ دڑائینت۔

"ارزشت داریں حبر ایش انت کہ اے نبشتانک اصلے (اوریجنل) نہ انت، کے سرپد بوہگ ءِ جہد ءَ کن، پٹ ءُ پولکارءِ کار ایش انت کہ آ نوکیں آسرے دیما بیاریت، پول کار آ حبراں نقل کرت نہ کنت کہ آہاں ما پیسرا زاناں، کہ دگراں پیسرا نبشتہ کرتگ انت"۔

”منی لوگ واجہ ءَ کسی ھل نہ کرتگ۔“

”بانک، تو الم ءَ آ نبشتانک وتگ...“ من گپّاں دیما برگ ءَ دلانگ اتوں کہ زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءَ منی جبر پرو شت ”اناں، من نہ وتگ“۔ من حیران بوتوں۔ ”گڑا تو بوان ءَ بچارے“۔

”من ئے دیست نہ کنیں“ زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءَ دڑائینت۔

”من یوک ءَ روژنائی ءَ ساہگاں دیست کنیں، منی چم خراب انت منا پنچ سال انت کہ من یک سطرے ہم نہ وتگ، بلے منا اے زانگ ءَ کہ منی لوگ واجہ ایمانداریں مردے یا نہ انت، ہچ وانگ ءِ حاجت نہ انت۔ اے جبر دگہ وڑے ءَ ہم بچاہ آرگ بیت۔ من آرا زانیں، چو کہ مات وتی چکاں زانت، من آئی بابت ءَ ھمک وڑیں جبراں زانیں، ءَ من سرپدوں کہ آ ہرچی بہ کنت، گوں ایمانداری ءَ کنت“۔

منی جاورنکیگ تر بوتنت۔ من زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءَ رامیتے چک، پنچیر کا ءَ میچک ءِ ھما سطر اشکنائینت انت کہ آ وانی لیکہ زیتور تسکی ءَ وتی نبشتانک ءَ دیما آرتگ انت۔ اے پہ کزدکنگ نہ بوتگ آت بلکن ءَ ازم ءِ اے بلدکاریں مردمانی لیکہ ءَ خیال زیتور تسکی ءَ پہ نیازمندی ءَ ستک ءَ شرف دیگ ءِ جہت ءَ دیما آرتگ انت۔ بلے کجام مردے اے سطرانی دیم پہ دیگی ءَ، آسانی ءَ پوہ بیت کہ سنگینیں علمی تاکبندے زیتور تسکی ءِ نبشتانک ءَ چاپ نہ کنت۔

من نہ زانت کہ منی گشینتگیں جبران ءَ بانک چنکس دلگوش ءَ گوں گوشداشت ءَ آہاں پوہ ءَ سرپد بوت؛ آ پہ عاجزی کرسی ءَ سرا نشتگ ات، چو ھما سپاہی ءَ کہ آرا معلوم بہ بیت کہ آ را وتی سنگر ہچ یلہ دیگی نہ انت۔ اے کارءَ مارا

کساس نیم کلاک گوست۔ زیتور تسکی ءِ لوگ بانک چہ کرسی ءَ پاداتک، وتی سلہیں چم ئے منا سک کرت انت ءَ گوں نزوریں توارے ءَ چہ من ہلی ئے لوٹت، بلے من زانت کہ وتی لوگ واجہ ءِ سرا آئی اوست تنیگت ءَ است انت، ءَ منی دلیل کہ پہ آئی حاتراں گشتگیں ءَ پوہ بوتگی نہ انت، دست پنچگ نہ کنگ ءَ ابید دگہ کس ءِ قصور وار نہ زانت۔ آئی ءَ وتی فوجیانی وڑیں باران کوٹ (برساتی) گورءَ کرت ءَ من زانت کہ اے زال بدن ءَ ارواح ءِ ردءَ سپاہی یے، یک پڑمرتگ ءَ وفاداریں سپاہی یے، چہ لانگ مارچاں دم برتگیں سپاہی، انچیں سپاہی یے کہ حکم ءَ ہچ بزانت ءَ ہچ مزانت آئی سرا عمل بکنت، انچیں سپاہی یے کہ بے سوب بوہگ ءَ ابید وتی شان (وقار) ءَ کاری ءَ منتیلیت۔

آئی روگ ءَ رند آئی دم برگ، آئی وفاداری ءَ پڑ مرتگی ءَ کسانیں بہرے منی کارگس ءَ پشت کپت۔ من اناگت ءَ وتارا ءَ وتی ڈکھ ءَ وتیلان ءَ شموشت۔ اے ساعت ءَ آ ڈکھے ءَ کہ منا مانترپتگ ات، آ گیشتر پہک آت پہ چیکہ آئی سرچمگ منی وتی جند ءَ تہا ناں بلکن ءَ ڈن ءَ بازدور است ات۔

(۱۳)

”گڑا نوں ترا، چہ ہچ پیمیں جبرے ءِ لپرزگ بوتگی نہ انت“ من ڈالماشین ءِ وائن ءِ دکان ءَ کلارا ءَ را زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءَ گوں وتی گندءِ نندءِ احوالاں دیان ءَ گشت۔

”منا وَ چو تاہا ہچ جبرءِ ترس نیست“ کلارا ءَ گوں انچیں بجیسہ ءَ اعتمادے ءَ گشت کہ من حیران بوتوں۔

”پہ چے مطلب انت ہچ حبر ءِ ترس نیست ؟ من ءُ پہ تئی حاترا گوں زیتور تسکی ءِ لوگ بانک ءِ ملاقات کرتگ۔“

”تو جوان کرتئے کہ گوں آئی دچار کپتے پرچیکہ تو گوں آہاں ہرچی کرت، آ زورا کی بے اَت۔ ڈاکٹر کلوسک ءِ گشگ انت کہ ہمک ہپتیں ہم زہگیں مردے بہ بیت، تئی اے تب ءِ سرپد بوہگ پہ آئی گران انت“۔

”تو کلوسک کدی دیست؟“

”من دیستگ“ کلارا ءِ وڑا ئینت۔

”ءُ تو آرا درستیں حبر گشتنت؟“

”پرچہ؟ زانہ اے چیر دیگی حبر انت؟ نوں من زانیں کہ تو اصل ءِ چے بیئے“۔

”اوں“

”ترا بوگشیں؟“

”ہو، الم ءَ“

”چہ دنیا ءِ بیزاریں یک حاتیں ءُ سُنفتوییں مردے ئے“

”اے ہیم کلوسک ءِ گشگ اَت“۔

”کلوسک ءِ پرچہ؟ تئی حیال ءِ من اے حبر ءِ وت سرپد بوت نہ کنیں؟ اصل ءِ تئی خیال ءِ منی تہا اینکس سنج ءِ بو نیست کہ تئی بابت ءِ من وت چیزے بوگشیں تو مردمان ءِ مہار کنگ ءِ برگ لوٹئے۔ تو گوں زیتور تسکی ءِ چمشانک نویسگ ءِ قول کرتگ اَت“۔

”من گوں آئی ہچ ہپتیں قولے نہ کرتگ اَت“۔

”اے تہ یک گپّے بوت۔ پدا تو منا روزگار دیایئگ ءِ قول کرتگ اَت۔ تو منا پہ زیتور تسکی ءِ یک نیمونے ءِ جہت ءِ کارمرز کرت ءُ زیتور تسکی ءِ راپچ من بلے اینکس بزان کہ منا روزگارے رسیت“۔

”کلوسک تئی کار ءِ کنت“ من پہ ترّان وڑا ئینت۔

”چہ تو ناں۔ تو وتی ہمنکس چیز رہن کرتگ انت ءُ تو نہ زانئے ہم کہ تو چے چے بہا داتگ“۔

”ءُ تو زانئے؟“

”ہو۔ یونیورسٹی تئی منتگ ناہمہ ءِ نوک نہ کنت، ءُ اگاں ترا گیلری ءِ کلرکی کارے بہ رسیت تہ تئی بہت شرانت۔ بلے تو بزان کہ اے درست تئی وتی ردیانی آسر انت۔ اگاں اجازت بہ بیت، ترا سوجے بہ دئیں:

ویتترا ہرچی کئے مدام پہ ایمانداری بکن ءُ ہچبر دروگ مہ بند پرچیکہ جتیں آدم دروگ بندیں مردیں آدم ءِ شرف ندنت“۔

آ پاداتک اوشتات، گوں من دست ءُ دروت بوت (اے گشگ اَت کہ گڈی رند انت) ءُ یم ئے ماتریٔنت برگشت ءُ شُت۔

کے دیر ءِ رند من حیال کرت (بے شک منی چاریں نیمگاں ملوری ءِ بے ترپّ ءُ تواری اَت) کہ منی قصہ اصل ءِ دردناک نہ بلکن ءُ وش آسریں قصہانی تہا بئے کنگ بیت۔ ءُ ہے گمان ءِ منا کمّیں تسلّا دات۔

مونتیلءِ جنوزام

گابریل گارسیا مارکیز

☆

8 مارچ 1928ءَ جنوبی امریکہءِ ڈیہہ کولمبیاءِ ڈنگ آرکاتاءَ ودی بوتگیں اے مزن بالادیں لبزانت، تاکارءُ وقائع نگارءِ فکشنءِ تکءَ مزنیں ناموے در آورتگ۔ گابریل گارسیا مارکیزءِ ساچشت بازیں زباناں ترینگ بوتگ انت۔ بلوچی لبزانک ہم وتی فکشنءِ بندائی سفرءَ چہ اے کوہ بالادیں نبشتہ کارءِ ساچشتاں آشنا انت۔

گابریل گارسیا مارکیزءِ اے آزمانک ماہتاک ادب لطیف، لاہورءِ چلءُ ہشتمی پوشءُ ہفتءُ ہشتمی تاک (۱۹۸۲) (خاصیں تاک) ءَ چھاپ بوتگ۔ اے آزمانک اردوءَ فاروق حسنءَ "مونتیل کی بیوہ" ءِ نامءَ رجینتگ۔

○

مونتیلءِ مرگءَ آئی لوگ بانکءَ ابید گُشءَ ہر کسی دم بالا آتک، بلے ہمک مردمءَ را اے حبرءِ باورءَ مزنیں وہدے لگت کہ پکا مونتیل مرتگ؟ بازینے ءَ گرمیءَ چہ تپتگیں بانءَ تہا، زعفران رنگیں تابوتءَ لیننءِ چادرءَ سرجہانی کمکءَ چو کوہگءَ ایر آئی جونءِ چارگءَ رندہم آئی مرگ باور نہ کرت۔ آئی ریش صاف صافءَ سانگ ات انتءَ اسپتیں پوشاکءُ پوستءِ بوٹاں گوں آنچو جانسلامتءُ ڈُڈُءُ زندگ وراکنگءَ ات کہ چدءَ پیسر چو نہ بوتگ ات۔ پہ قبرءِ کسارتءَ تابوتءَ ایریں اے مرد ہما سیپیے مونتیل ات کہ ہمک یک شنبہءِ گرجاءِ سہبءُ ہشت بجءَ پہ "ماس" ءَ سارٹی ات، بس بے وہدءَ اسپءِ چابکءِ بدلءَ آئی دستءَ صلیبے ات۔ آئی خاندانی قبرستانءَ آرا قبر کنگءَ پد مرد ماں باور بوت کہ آ پچیءَ نہ انت۔ پکا اے کوڑہیں امروزے یلہ داتگ۔

آرا قبر کنگءَ پد آئی لوگ بانکءَ را ابید ہر کس اجکہ ات کہ آوت چوں مرت۔ ہمک مردمءِ گمان ات کہ سنگرےءِ تہا چیریں مردےءِ تیرانی آماچ بیت۔ آئی زال یوکءَ پک ات کہ مونتیل چہ پیریءَ، وتی نپادءِ گندالانی سراءَ منوگریءَ پد، چو مرچگیں عہدءِ بکءِ بزرگےءَ مرگءِ آماچ بیت۔ کمے باز تفاوتءَ گوں آئی واب پکی بوت۔ مونتیلءَ وتی چنڈوکیں بسترءِ سرا، دو اگست 1951ءَ نیمروچءِ دو بجءَ وفات کرت۔ آئی مرگءِ سبب ناگتءَ زہر گرگءَ ہژمءِ آہگ ات۔ ڈاکٹرءَ چہ اے تیمیں جاوراں پہریزگءِ پنت آرا پیسرا داتگ ات۔ آئی لوگ بانکءِ گمان ات کہ آئی جنازہءَ را کوپگ دیگءَ سرجمیں ہنگءِ مردم کاانتءَ آوانی آرتگیں پلّاں لوگ نہ داریت، بلے تنے

وہدی یوک ءِ آئی خاندان ءِ لہتیں مردم ءِ موتیتیل ءِ دیمی ہمکاریں باسک جنازہ ءِ ہمراہ ات انت ءُ پہ آئی قبر ءِ پلّانی چادر یوک ءِ ہمیش ات انت کہ میونسپل کمیٹی والہاں دیم داتگ ات انت۔ موتیتیل ءِ بچ کہ جرمنی ءِ کونسل ءِ اگدہ ءِ سرا ات ءِ دوجنک کہ پیرس ءِ ات انت آہاں سہ تا کدیمانی تار دیم داتگ ات کہ چہ ایشاں ہے پدرات کہ گلّاں تار جاہ ءِ اوشتاتگ ءِ تار جاہ ءِ گیشیں مسان ءِ کارمرز کرتگ ءِ اے تاران ءِ سیاہ کرتگ ءِ ایش کہ آہاں گدسری سطرانی رد ءِ بند دیگ ءِ پیسر باریں چینکس فارم درتگ ءِ دور داتگ ءِ بیست بیست ڈالر ءِ سیاھگ نزآرتگ۔ چہ ایشاں یکے ءِ ہم آہگ ءِ مسام نہ کرتگ۔ اے شپ ءِ شست ءُ دو سال ءِ عمر ءِ، سرچہ ءِ سراسر ءِ ایر کنگ ءِ گوں، پہ آئی ءِ گریوان ءِ کہ آئی ءِ پہ آئی وشی شستاتگ، موتیتیل ءِ جنوزام ءِ اولی رند ءِ ملوری ءِ بیچاڑی ءِ تام چشت۔ ”من پہ مدامی لوگ ءِ بند بیں“ آ فکر ءِ ات۔ منی چکاں وتی من ءِ منا ہم وتی پت ءِ ہمرانی ءِ قبر کرتگ۔ من اے جہان ءِ بابت ءِ دگہ زانگ نہ لوٹیں۔

ستک ءُ شرک واریں جنوزام نازرک ءُ وش اندام ءِ ول پہکیں زالے ات۔ آئی مات ءُ پت ءِ آئی آروس بیست سال ءِ عمر ءِ گوں ہما پیسری مرد ءِ کرتگ ات کہ آرا سی فٹ ءِ دوری ءِ چہ گندگ ءِ اجازت ات۔ جہان ءِ راستیاں گوں جڑگ ءِ موہ ءُ موقع آرا بہ نہ رستگ ات۔ وتی لوگ واجہ ءِ مرگ ءِ سیمی روچ ءِ آرا وتارا رکینگ ءِ مارشت ودی بوت بلے وتی زند ءِ را پہ دیمے ءِ بڑنگ ءِ آئی نزانت کہ چے بہ کنت۔ آرا وتی زندلوک سرا ہنچ کنگی ات۔

بازیں پاشک نہ بوتگیں گپاں چہ کہ گوں موتیتیل ءِ قبر ءِ کل بوت انت، یکے لوگ ءِ ایریں تجوری ءِ پچ کنگ ءِ وڑ ءِ بیم ہم است ات۔ ڈنگ ءِ منیر ءِ

تجوری ءِ راپچ کنگ ءِ ڈبہ وتی سرا زرت۔ آئی حکم دات کہ ایشرا لوگ ءِ دیما ایر کنگ بہ بیت ءِ دو سپاہی ایشی کبل ءِ تیر باری بہ کننت۔ موتیتیل ءِ جنوزام ہمیں سہب ءِ وتی واب ءِ بان ءِ تپنگانی تیرانی سبک سبکیں توارا اشکنگ ءِ ات۔

”چے بوہگ ءِ انت“ آئی فکر کرت۔ من چہ پنچ سال ءِ پاکیں رب ءِ درا ہے دعا ءِ لوٹگاؤں کہ ہلک ءِ تیرانی توار بند بہ بیت ءُ مرچی منی لوگ ءِ تیرانی توار انت، ءُ پہ اے تیراں من مردمانی شکر ءُ منت ءِ ہم بہ گریں۔

اے روچ ءِ موتیتیل ءِ جنوزام وتی کلیں مارشت ءُ واکان ءِ ہوار گیجان ءِ مرگ ءِ را پہ وتا راضی کنگ ءِ ات، بلے آ بے سوب بوت۔ وہدے آ دسپگ ءِ ات تہ لوگ ءِ دیما یک ٹرندیں تراکے ءِ سر جمیں لوگ جسکیت۔ بارود ءِ گوں تجوری ءِ کبل پروشگ بوتگ ات۔ موتیتیل ءِ جنوزام ءِ آہ سردے کش ات۔ اکتوبر ءِ ماہ ہور ءُ ہرگ ءِ لچ ءِ ہین ءِ سبب ءِ دراج کشان ات۔

موتیتیل ءِ جنوزام بے کساسیں دولت ءُ ملکت ءِ ابید تنکیں جاورانی آماج بے سر ءُ پد ءِ نیمگے ءِ تچک بوہگ ءِ وتی زند ءِ راگاریں دگے ءِ سرسرجنان ءِ مارگ ءِ ات۔ خاندان ءِ یک کوہن ءُ جہدکنوکیں دوستکار مائیکل ءِ ملک ءِ میراث ءِ نظام وتی دست ءِ زرتگ ات۔ وہدے موتیتیل ءِ جنوزام گوں اے تہلیں راستی ءِ دیم پہ دیم بوت کہ آئی لوگ واجہ نوں اے امروز ءِ نہ انت آ وت وتی لوگ ءِ چار ءِ تپاس ءِ چہ وتی واب ءِ بان ءِ در آتک۔ لوگ ءِ ایریں کلیں پیش دار ءِ تماشی چیز آئی ءِ کش ات ءُ دور دات انت۔ دیوال ءِ درتکگیں حدامرزی ءِ کلیں عکسانی چپ ءُ چاگرد ءِ پری رہنے بست۔ حدامرزی ءِ مرگ ءُ دو ماہ ءِ رند آرا دستاناں گوں ناخن ءِ پاچگ ءُ نوکیں عادتے جان ءِ کپت۔ یک روچے

وہدے تا دیراں گریوگ ءِ آئی چم سہرءُ گوات گپتگ ات انت، آئی مارت کہ کارمائیکل گوں پچیں چھترءُ لوگءِ پترگءَ انت۔ ”کارمائیکل چھترءَ بند کن“ آئی درائینت۔ ”اے لوگءِ پیسرءِ بدبختی کم انت کہ توں گوں پچیں چھترءَ تہا کائے؟“ کارمائیکلءَ چھتر بست یک کرےءَ ایر کرت۔

کارمائیکل پیرمردیں سیاہ پوستے (Nigro) ات کہ آئی پوست مدام ترپ اِت۔ آرا مدام اسپیتیں پچ پر ات ءُ آئی بوٹانی پوستانءِ دیمءِ نیمگءَ گوں چاقوءَ تل کرتگ ات کہ آئی پادءِ لنکانی بوگانی گوات گرگءَ چہ آجنجال مہ بیت۔

”یوکءِ پہیل دیگ چھتر پچ کرتگ ات“ آئی پتّو دات۔ وتی لوگواجہءِ مرگءِ پد آئی اولی رندءَ لوگءِ درپچ کرتگ ات۔

”پیسرءِ انگیں بے تالہی، ءُ اے سارتیں موسم!“ آئی گوں وشتاتاں ناخن پاچانءَ درائینت۔ ”چوگش ءَ اے ہسوربس نہ کنت۔“

”مروچی یا باندا، اے جمبر نہ برنت۔ دوشی، منی پادانی بوگانی دردءَ منا آرامءَ نیشتگ۔“ سیاہ پوستءَ درائینت۔

موسمءِ بابتءَ آ کارمائیکلءِ پادانی گوات گرگءِ پیش گشیءِ منوک ات۔ آئی چہ درءُ کُرنءَ ابیتکیں چارراہءِ نیمگءَ چار اِت ءُ ہما بے تواریں لوگانءَ کہ آوانی دروازگ ہوزے موتیلءِ جنازہءِ گندگءَ شتگ اِت انت۔

گوں وشتاتاں ناخنءِ پاچگءِ عادتءَ چہ، وتی بے کساسیں زہیناں چہءَ وتی لوگ واجہءِ اشتگ ءُ آرا رستگیں اگدہءُ ذمہ واریاں چہ، کہ آ ہچ پوہ بوہگءَ نہ ات۔ آ نا اُمیت انت۔

”اے جہانءِ سرجمیں راہبند زرد انت“ گیئنسارءَ تہ گشت ءُ آئی درائینت۔

آئی لوگءِ انگیں مہمان، چہ بازیں حلتاں آرا گنوک سرپد بوہگءَ ات انت، بلے آئی ذہن چدءُ پیسر مچبر چوچگی ءِ مارگءِ حدءَ سر نہ بوتگ اَت۔ وتی ہلکءِ سیاسی زوراکیءُ خون ریچیءَ چہ پیش برے برے اکتوبرءِ سہباں آوتی درءُ دیما نشتءُ پہ مرتگینانی اروحانی حاترا دعاہے لوٹ اِت ءُ فکر کرت کہ اگاں مزن شائیں ربءَ یک شنبہءَ آرام مہ کرتیں تہ بگندے آئی جہانءَ راشترتریں ہیچءِ سرجم کرتگ اَت ”آئی بایدیں یک شنبہءِ روچ جہانءِ کسان مزنیں ردیءِ بے ردءُ بندیانءِ گہتر کنگءِ بگوازینتیں۔“ آئی درائینتگ ات۔ ”چہ بوتگ ات، پدا آئی تا ابد آرام کرتیں“ وتی لوگ واجہءِ مرگءِ پد گوں آئی اے ہچیں تہاریں فکرانی حاترا گمکیں دلیل است ات۔

ہما زمانہءِ کہ دلپروشیءَ بے اَنتی موتیلءِ جنوزامءِ راچو درورکءَ ورگءَ ات انت۔ کارمائیکل ہلوکیں لانچءِ رکینگءَ وسیں جہداں گلائیش ات۔ ملکتءِ میراثءُ کارءُ بارءِ راہءُ راہبند سک بے گوم بوتگ ات انت۔ گوں زورءُ لٹءُ پُلءُ ڈنگءِ سرجمیں بےءُ شرءُ واہند موتیل ات۔ آئی بیمءَ چہ آجو بوہگءِ رندورتیں ہلک آرا بیر گرگءُ واہگ دارات۔ پچگانی پچگ آئی دکانءِ یک گراکے ہم نہ پترت۔ لوگءِ دیما مزن مزنیں رزانانی تہا ایریں شیرجکش، بینگءُ نلکنگ ایریءِ حراب بوت انت۔ بانءِ تہاریں الماریانی تہا ایریں پنیر کرم کپت انت۔ ہوزے موتیل برگءِ روژنائیءُ سنگ مرمرءِ قبرءِ پریشتگانی بانزلانی تلءُ نوں وتی گوستگیں شش سالانی زوراکیءُ لٹءُ پُلءِ حسابءَ

دیگ ءَ ات۔ آ زمانہ ءِ زور آورانی (ڈکٹیٹر شپ) گچین کنگیں اولی مئیر کہ اے ھندءَ اتک ھوزے موتیل وتی عمرءِ نیم چیر چڑی (انڈر رویئر) ءِ تہا وتی برنج ءِ چکی ءِ دیما نندگ ءِ گوازینگ ات۔ آ ھمک وڑیں حاکمانی محتاطیں واہدارءِ منوک ات۔ یک زمانہے ءِ مردمانی چماں آئی بہت ءَ تالہ سک شرات ءُ وتی قول ءِ سرا اوشتوکیں مردے زانگ بوتگ ات۔ چوکہ یک رندے آئی کلیں مردمانی دیما جار پرینتگ ات کہ اگاں آ سورتی (لاٹری) ءِ بکشیت تہ آ گرجاءِ سینٹ جوزف ءِ مزن قدیں مجسمہے مٹ دنیت۔ اے جارءِ دو پتگ ءِ رند وہدے آ را مزنیں زرے دست کپت تہ آئی وتی قول موک اتک ات۔ اولی رندا مردماں ہما روچ ءِ آئی پاداں بوٹ دیستگ ات وہدے نوکیں مئیر کہ بدخصلت ءِ زوراکیں پولیس سارجنٹے ات ہلک ءِ اتکگ ات۔ نوکیں مئیر ءِ اولی کارایش ات کہ حاکمانی بابت ءِ بدگمانی داروکان ءِ بجنت ءُ بہ ڈلیت۔ ھوزے موتیل مئیر ءِ چاروگ (مخبر) جوڑ بوت ءُ وتی زندے بدلینت۔ تا آ وہدءِ ھوزے موتیل یک عامیں ءُ ٹچکیں، جان پُریں بیپاری یے ات۔ کہ آئی تب ءِ مارشت ءِ چہ کسے تاوان بار نہ بوتگ۔ چاروگ بوہگ ءِ پد آئی اولی کارایش کرت کہ وتی دژمنے امیر ءُ غریبانی دو لکاں بہر کرت انت، غریبان ءِ ہلک ءِ چارراہ ءِ تیرانی آماچ کرت ءُ امیران ءِ چہ ہلک ءِ دراں ڈیہہ بوہگ ءِ بیست ءُ چار کلاک ءِ موکلے دات۔ حون ریچی ءِ کارءِ سرجم کنگ ءِ حاترا موتیل سجہیں روچ ءِ گوں مئیر ءِ وتی کسانیں دم بند کنوکیں بان ءِ بندات ءِ آئی لوگ بانک ہلک ءِ مردگاں پہ دعائے خیر ءِ وزگٹ اَت۔ وہدے مئیر چہ آئی لوگ ءِ ڈن ءِ دراتک تہ آ وتی مردءِ دیما اوشتات۔ "اے مرد کشندے ھے" مئیر ءِ بابت ءِ گوشگ اتنے۔ "وتی سلام ءُ دعاءِ پہاہ آروکی ءِ کاربند ءِ چہ حکومت ءِ کمک ءِ

اے مردءِ چہ ادا کشائین۔ اے ادا کس ءِ زندگ ءِ نئیلیت۔"

ھوزے موتیل کہ ہبے روچاں سک وزگٹ ات وتی لوگ بانک ءِ نیمگ ءِ نہ چاران ءِ درائینگ اتنے۔ "بے قوپیں حبر مکن" اصل ءِ موتیل ءِ کار غریبان ءِ کشگ ءُ ڈلگ ءُ نہ ات ہلکن ءِ چہ ڈمگ ءِ امیران ءِ کشگ ات۔ پمیشکا وہدے مئیر ءِ پولیس ءِ ہستو مندانی دروازگان ءِ تیر باری کرت ءُ آوان ءِ درآہگ ءِ حاترا بیست ءُ چار کلاک دات تہ ھوزے موتیل ءِ آوانی مال ءُ ملکت، آوانی پس ءِ زمگ ءِ آوانی مڈی ءُ میراث وتی رضا ءِ گیشینتگیں نہاداں چہ آواں بہا زرت انت۔

آئی لوگ بانک ءِ گوں آئی درائینت "اے تو چے کنگائے؟۔ تو مردمانی سرا احسان کرتیں حنکہ آ دگہ جاگہے گوں ءِ مہ مرانت، تو وت گوں ءِ آماج بئے ءِ چہ اشاں کسے تئی شگر ءُ منت ءِ ہم نہ گپت" ھوزے موتیل کہ ہبے روچاں پہ بچکندگے ءِ ہم گوں آئی وہد نیست ات، آئی سرا زہر گپت ءُ درائینتے۔ "تو بورچی ءِ برو ءُ وتی کارءِ بکن، منی مغزاں آپ مکن۔" اے گاماں جاورانی گیشواری ءِ سالے ءِ تہا چہ ہلک ءِ حاکمانی نہ منوک ہلاس بوتگ ات انت ءُ ھوزے موتیل آ ھندءِ آبادءِ سیرءُ واک دارتریں مردم جوڑ بوتگ ات۔ آئی وتی جنکان ءِ پیرس ءِ دیم دات ءُ بچک ءِ را جرمنی ءِ کونسل ءِ نوکری دیائینت ءُ وتی وہدءِ را وتی میراث ءُ ملکت ءِ گیش کنگ ءِ گوازینان بوت بلے ناجاہ ءِ جمع کرتگیں وتی بے کسانیں ہستی ءِ وشیاں پہ آرا شش سال ہم نصیب نہ بوت۔

حدا مرزی ءِ مرگ ءِ اولی سال روچ ءِ رند آئی جنوزام ءِ لوگ ءِ پد یا ءِ کانی سرا ہما وہدءِ پاد برمشے بوت کہ کسے ءِ بدیں حالے آورت۔ اے پمیں مردم گیشتر

بیگاہ ءِ شپ ءِ اتک انت۔ ”یک رندے پدا لنگ بوتاں“ آہاں گوشت ”ذی
آہاں پنجاہ گوسک ٹِل ات ءُ تتک انت“ وتی چنڈوکیں کرسی ءِ نہ سران ءِ موتقیل ءِ
جنوزام وتی دنتاناں گوں ناخناں پاچان ات ءُ چہ جہان ءِ دلپروش ءُ نہ دِش بوت۔
”اے بے فکریں مردمانی ڈنگ انت، تعنیگت ءِ قبر ءِ تئی جسم سرد نہ بوتگ ءُ
اے مردماں وتی دیم تریتگ۔“

لوگ ءِ آئی گندوک ءِ کس نہ اتک۔ آروچاں کہ ہمور یک شل ءِ
گواران ات یوک ءِ یک بنی آدمے آئی لوگ ءِ روآ کرتگ ات ءُ آ کارمائیکل
ات ءُ آمدام گوں پچیں چھتر ءِ لوگ ءِ پترتگ ات۔ بیپار ءِ جاور گہتر نہ بوہگ ءِ
ات انت۔ کارمائیکل ءِ ہوزے موتقیل ءِ بچ ءِ راہاریں چینکس نمدنی نویس اتگ
ات۔ آئی آرا سلاہ داتگ ات کہ اگاں آ ہلک ءِ بنیت ءُ بیپار ءِ کاراں وتی دستاں
پہ زوریت تہ جاور گہتر بوت کنت۔ آئی ءِ آئی ماس ءِ تب ءِ حراب بوہگ ءِ بابت
ءِ ہم نویس اتگ ات، بلے موتقیل ءِ بچ ءِ نیمگ ءِ پتو ءِ پہ نیا ہگ ءِ برے بہانہے
اتگ ات۔ گڈسرا آئی بچ ءِ نویس اِتگ کہ آ پہ آہگ ءِ لیپرزگ انت ءُ ترسیت۔
آرا باور ات کہ کسے نہ کسے آرا تیرانی آماچ کنت۔ نوں کارمائیکل ءِ جنوزام ءِ
کراشت ءُ من اِت کہ آئی مالی جاور تباہ بوتگ۔

”ہے گہتر انت“ آئی پتو دات ”من چہ ملکسک ءِ پنیراں بیزاروں تئی
دل ہرچی لوٹیت پہ وت پہ زور ءُ منا بل کہ پہ آرام بہ مریں“ چد ءُ پد جنوزام ءِ گوں
جہان ءِ سیادی ہمنکس منت کہ آئی ہمک ماہ ءِ گڈسرا وتی جنکان ءِ نمدی یے نویس
اِت۔ ”اے سکیں منحوسیں، ستکگیں ءُ سارتیں ہندے“ آئی آہان ءِ نویس اِت
”شما پہ مدامی ہمودا بہ نند ات ءُ منی بابت ءِ فکر مکن ات۔ منا پہ ہے جبر ءِ قرار رسیت

کہ شما اودا وش اِت۔“ آئی جنکاں وتی وتی باری ءِ نمدی نویس ات۔ آوانی نمدی
مدام چہ وشیاں سرریچ ات انت ءُ پدرات کہ آہاں اے نمدی گرم ءِ روڈ نائیں
جاگہاں نویس اتگ انت۔ آوانی نمدیانی عبارتاں چہ انچو پدرات کہ دوئیں جنک
ہردیں نند انت ءُ فکر کن انت تہ آہاں کر ءِ گور ءِ آدینکاں چہ وتی عکس گندگ ءِ
کابینت۔ آہان ءِ ہم ڈیہ ءِ داتر کنگ ءِ ہچ وڑیں واہگ نیست ات۔ دودمان
(تہذیب) یوک ءِ ہمدا است“ آہاں وتی مات ءِ را نویس اتگ ات۔ ”اودا تئی
ڈیہ ءِ جاور پہ ما شر نہ انت۔ اے ہچمیں زوراکیں ڈیہے ءِ کس نشت نہ کنت کہ
اودا سیاسی سبہاں مردمان ءِ کشگ بہ بیت۔“ اے نمدیانی وانگ ءِ موتقیل ءِ
جنوزام ءِ را تاہیر ءُ وشی ءِ مارشتے بوتگ ات ءُ آ نمدیانی ہمک جملہ ءِ وانگ ءِ وتی
رضا ءِ ظاہر کنگ ءِ سرے سرینت۔

یک رندے آئی جنکاں آرا پیرس ءِ قصابانی دکانانی بابت ءِ نویس اِت
کہ گلابی رنگ ءِ ہوک (سور) سرجی ءِ چوں دروازگانی دپ ءِ درتکگ انت ءُ
ٹپانی بار ءِ چہ سمبھنگ انت۔ نمدی ءِ گڈسرا دگرے ءِ کہ آئی وزنبشت چہ آئی
جنکانی وزنبشتاں جتا ات، جملہ گیش کرتگ ات، ”کے فکر بکن کہ کارینشن ءِ مستر ءِ
براہ دارتریں ٹِل ہوکانی مگون ءِ لچینتگ انت۔“

اے جملہ ءِ وانگ ءِ گوں موتقیل ءِ جنوزام دوسال ءِ رند اولی رندا بچکند
اِت۔ لوگ ءِ لیٹے روک نہ کرت انت ءُ وتی دسپگ ءِ بان ءِ شت۔ نپاد ءِ سرا
چیچک بوہگ ءِ پیپر برگ ءِ پنکھا ءِ دیے گوں دیوال ءِ کرت۔ پدا کسانٹیں میز ءِ
دراز ءِ چہ نگراز، پٹی ءُ وتی تسبیح پہ کش ات انت ءُ راستیں دست ءِ لنکلکے بست کہ
چہ دنتانانی چونڈگ ءِ دردے بوہگ ءِ ات۔ پدا تسبیح ءِ جنگ ءِ لگت بلے دوی منتر

ءَ آئی تسبیح چپّیں دست ءَ کرت انت پرچیکہ راستیں دست ءَ پٹی ءَ بندگ ءَ گوں آئی دست ءَ راتسبیجانی دست ءَ بوہگ ءَ سانہ بوہگ ءَ ات۔ شریں ساعتے ءَ آئی گوشاں توپان ءَ ترندیں توارے اشکت کہ چہ دورءَ پیداک ات، بلے ذوتاں آئی سر دیما چہ جہل بوت ءُ آداب کپت۔ ہما دست ءَ کہ تسبیح ات انت یک نیمگے کپت ءُ واب ءَ آئی ”مزنیں ناکو“ ءَ رادیست کہ اسپیتیں چادرے مانّے پوشگ ات ءُ آئی لوگ ءَ دیما نشتگ ات۔ آئی فک آئی کُرٹ ءَ ایرات ءُ گوں وتی ناختاں بوٹ کشگ ءَ ات۔

آئی ”مزنیں ناکو“ ءَ چہ جست گپت ”من کدی مریں؟“

”مزنیں ناکو“ ءَ وتی سرچست کرت ءُ پسّو دات : ”وہدے دم برگ تئی باسکاں بہ امبازیت۔“

آ کُجیگ اَت؟

دھرپ چندر گوتم

دھرپ چندر گوتم نیپالی شاہ نویسے۔ اے آزمانک کہ من بلوچی ءَ رجینتگ، ”وہ کہاں کا تھا؟“ ءِ نام ءَ سہ ماہی ادبیات، اسلام آباد ءِ میان استمانی لبزانک نمبر ۵ (جلد ۱۱ شمارہ ۴۳، ۴۴) بہار تا گرما ۱۹۹۸ ءِ تاک ءَ چھاپ بوتگ کہ ایشرا طاہرہ تیر ءَ اردو ءَ رجینتگ۔

آ مرتگ اَت۔ عجبیں سببے اَت   آئی مرگ ءِ۔ مردم شُدءِ گُوں ءَ وَ
مرتگ بلے اے کس نہ اَش کرتگ کہ دل ءِ سیرءِ لاپءِ پرءِ نان ءِ ورگ ءِ کسے پہ
مریت پمیشکا شہرءِ بازیں مردے آئی چپ ءِ چاگردءِ مُچ اَت انت۔ اے حبرءِ
گوں کس تپاک کنگ ءِ نہ اَت کہ دل ءِ سیرءِ ورگ ءِ آ مرتگ۔

آ ماہیں مردے اَت۔ اے شہر ہم آئی وتی نہ اَت۔ آئی وتی شہر اے
ملک ءِ کجا سرجمیں گیدی (کائنات) ءِ نہ اَت۔ آ حلک ءِ کلگی مردے اَت۔
یک سادگ ءِ چکیں کلگی۔ اے شہرءِ آ پہ کارءِ روزگارے ءِ امیت ءِ اتکگ اَت۔
بازسال پیش آئی دہمی جماعت دربرتگ اَت پمیشکا کلگ ءِ وانندہانی تہا آ ہنرءِ
شمار بوت۔ ءِ وت وتی ہے قابلیت ءِ بھیسہ ءِ بھروسہ ءِ شہرءِ اتکگ اَت۔ گوں
آئی کمے نگدیں زرءِ یک لڈگیں بالے اَت۔ آرا باور اَت کہ زرانی حلاس
بوھگ ءِ پیسر آرا کارءِ روزگارے الّم ءِ رسیت۔

چو آئی باوری نگدیں زر راستی ءِ حلاس بوان اَت انت بلے کارءِ روزگار؟
تنیگ ءِ نہ رستگ اَت۔ گوں آئی ہچ نیست اَت یوک ءِ زرءِ گنگ ءِ واھگ
اَت بلے پہ یوک ءِ واھگ ءِ وارگ ءِ وَ روزگار نہ رسیت۔ پمیشکا آرا ہم کار نہ
رستگ اَت۔

یا وَ آئی کارءِ پچگ یا روزگارءِ لوٹگ ءِ وڑ بگندے عجب اَت۔ ہے
حاتراہتیں اپسران ءِ آئی دروشم ءِ لیبوئیے دست ءِ کپتگ اَت۔ آ اپسرے ءِ میزءِ
دیما کُشت ءِ اوشتات ءِ دستے بستگ اَت ءِ ورائینگ اتے۔ "واجہ منا کارءِ
روزگارے پکار انت۔ من دہ (۱۰) جماعت وانتگ۔"

مرداں مہ کندائیں تہ چے بکرتیں۔ آئی نزانتگ اَت کہ شہر اے

جاوراں سک دیما شتگ۔ ءِ پدا پہ کارءِ روزگارءِ دیگ ءِ آ وانی وتی راہ ءِ راہ بندءِ
رہبک انت ءِ آ اِشانی پابندی ءِ کن انت۔

برے اگاں اپسرءِ تب بے شرءِ وش اَت ءِ چہ دپتری کاراں ہم چُٹ
اِتگ اَت تہ آئی پہ توازہ ءِ چیوا جُست کرتگ اَت۔

"چینکس وانتگ؟"

"دہ جماعت"

"دہ جماعت پاس یا فیل"

"پاس، سکینڈ ڈویژن ءِ واجہ!"

"آروس کرتگ ئے؟"

"ناں واجہ"

"پرچا؟"

"ہے کارءِ روزگارءِ نہ بوھگ ءِ سبب ءَ"

آئی خیال اَت کہ اے چیں عقلمندی ءِ راستیں پسوانی دیگ ءِ آئی
زانت کاری ءِ درشان ہم بیت ءِ نوکری ہم رسیت، بلے اگاں اپسرءِ تب چہ ءِ شرءِ
وش تربوتیں تہ آئی دیمترا ہم جُست کرت۔

"عشق کرتگ؟"

"ناں واجہ" آئی درائینت۔

"لوگ ءِ وگہ کئے کئے انت؟"

"ماس، پس، گہار..." کمے پہ لپرزگی۔

"گہارءِ عمر چینکس انت؟"

”کستریں ہپت سالیگ انت...“

”تو توازہ کن ئے! ہپت سال ءِ گہارءِ... مسترین ءِ عمر چینکس انت؟“

”اڑدہ سال واجہ!“ آئی پہ تچکی ءُ سادگی پسّو دات ات۔

”جوش کن! اگاں کار ءُ روزگار لوٹ ئے تہ گہارءِ ھمراہئی ءِ بیار گوں۔ ترا، آرا ہر دُکاں کار دئیں۔ شرّ انت!“ اپسرءَ گوشتگ ات۔

آشر سر پد بوھگ ءِ مشکل ءَ ات۔ آیا اے جبر پہ سینگنی ءِ دل انت؟؟؟ آئی ذہن ءِ جست ءِ نشانے جوڑ بوت۔ چونا ھا گہار ءِ آرگ ءَ چے مشکلے۔ وتی شک ءِ ھلاس کنگ ءَ آئی دڑائینگ ات۔ ”بلے واجہ گہار ءَ دہ جماعت نہ ونتگ؟“۔

”عمرے وَ اڑدہ سال انت ناں!؟ کہ بازو وانگ، نبشتہ الم ءَ زانت۔ اِدا تندیت ٹیپ کنگ ہم ھیل کنت۔ شر بیت۔“ اپسرءِ پسّو داتگ ات۔

آ عجبیں جاورانی تہا واتر بوتگ اَت۔ ءِ پدا! گپ ءُ ترانانی وھدءِ اپسرءِ آوانی چپ ءُ چاگردءِ مردمانی دیم ءِ بُر چکند۔ آمنلورءِ موتجا بوتگ ات۔

دومی نیمگ ءِ نوں نوبت روچے یک وھد ءِ پاسے ءِ نان ءِ سر بوتگ ات۔ آہم مشکل! جبر تچک ات کہ دو روچ ءِ پدھے یکّیں وھد ءِ نان ھم انچو گار بوھگی ات کہ چہ ریڈیو ءُ ٹیلی ویژن ءِ جارءِ پڑینگ ءِ رند ہم رسگ ءِ امیت نیست ات... ءِ نیٹ انچوش ہم بوت۔ دو، سے روچ ات آرا پہ ورگ ءَ ہچ نہ رستگ ات۔ بے نیام ءِ کہ تاچگیں چنّا ءُ انچیں دگہ چیز وارت ءُ سر برا آپے وارت ءِ وھدے ٹیلیت۔ آپ ءِ ورگ ہم زیات بوت ات، ہمینکس، کہ یک روچے

آپ ءِ ورگ ءَ ات، آیاں ترُنج اِت ءُ آپ پہ ادپ ءِ چہ دراَتگ انت۔

نوں نہ کار ءُ روزگارءِ لوٹگ ءَ آئی ہچ جاگہ گشت ہم نہ کرت۔ آئی بس پہ بے مقصد اِدا اودا ٹیلائی کرت۔ پہ آئی آ شہر چست ءُ ایرءِ مرگ ءِ بنجاہ ات۔

آئی پگر کرت کہ اے شہرءِ چوں یل بہ دنت؟ بلے یلہ دیگ ہم نوں آئی وس ءِ چہ در اَت۔ آیا اے شہرءِ آیوک ءِ مرگ ءِ امبازاں شت کنت، دگہ ہچ کرت نہ کنت؟۔ آسک دلپدر دات۔ چہ گون ءِ شدءِ بدحال، ہتّر انیں گاماں گوں آ تران تران شہرءِ بنجاہ ءِ سر بوت۔ کے دم ءِ بالا آرگ ءَ آ درچکے ءِ چیرا جوڑیں بُرزگے ءِ سرا سر کپت ءُ ھمودا نشت۔ نزیک ءِ تُنگیں لہتیں مردم وت ماں وتا جبرءَ ات انت، گش ئے شپنگانی بابت ءِ گپ ءَ ات انت۔

”وت اگاں گرگ بوت انت بلے آہانی چک ءِ چلا نگ وشحال انت۔

”یکّے ءِ درائینت۔ ”ھمو یارا! اے زندے!“۔ دومی ءَ آہ سردے کش ات ءُ درائینت۔ گلّ کندگ ءِ لگّت انت۔ اے مردمانی جبر، کندگ، ٹریفک ءِ شور، اے درستیں توار آئی گوشاں سر بوھگ ءَ ات انت بلے دماغ ءِ پتّرگ ءِ پیسر گوات ءِ تہا شنگ ءُ تالان بوت انت۔

انا گت ءَ آ پہ اشتاپی اوشتات۔ زہر گران ءِ پہ غضبیں توارءِ جبرءِ لگّت ات۔

”برات ءُ گہاراں! من ضلع گورکھا ہیگ ءِ اوں۔ مئے ضلع ءِ ھارءِ چینکس ھلک ویران کرتگ ءُ چینکس لوگ ڈُرینت ءُ برت انت۔ من ہم چہ ھما وان اوں۔ لہتیں روچ پیش منا لوگ است ات۔ ہر چیز است ات بلے مرچی منا ہچ نیست۔ حکومت، یوک ءِ ریڈیو ءِ امداد ءُ کُمکّی کارانی جبر ءَ انت، بلے

براتاں! شما باور کن ات کہ حکومت ءِ کمک ءِ نام ءِ کسے ءَ را بوچے ہم نہ داتگ۔ در ءَ نہ رد کیں ءِ کارانہ آ کیں اے حکومت بایدانت بے زوتاں سرکار ءَ یلہ بہ دنت یا گُڑا مئے ھار ءِ مَلّ اِنگیں ضلع ءِ تاوانانی حساب ءِ کمک سر بہ کنت۔ براتاں! ھنکہ حکومت لوٹانی رد ءِ تاوان باریں ھنداں کمکی ازباب ءِ سامان ءِ سرکنگ ءِ سدکی ءَ نہ دنت من چہ مروچی ءَ، ءِ چہ انوں تا مرگ ءِ بھوک ہڑتال ءِ نشتگوں۔"

ماحول بدل ات، معجزے بوت۔ ساعتے پیسر جہانے ءِ ڈاکچار کرتگیں مردم کہ آرا کسے ءِ چم چست نہ کرت نہ چارت، آرا ارزشت رست۔ آ انچو پہ مشکل ءِ جتجالے اوشتات ات بے پیا نشت۔ آئی چپ ءِ چاگرد ءِ مردمانی مُچّی وڈّان ات ءِ دو دانی رد ءِ دمانے ءَ رند پولیس ہم سر بوت انت۔

سر جمیں روچ ءَ آئی چپ ءِ چاگرد ءِ گُلش ءَ تے میڑ بے جم اتنگ ات۔ ہر چون کہ بیگاہ بوان بوت، مُچّی ھنک تژان بوت ءِ تا شپ ءِ آھگ ءَ آئی ھائی ءِ ھمت ءِ چارگ ءَ کس نہ منت۔ آئی چار ءِ دلگوش ءَ اگدہ داریں پولیس ہم اینگ بوت انت، کو چنڈگ ءَ لگت انت بلے گوں ءِ سوک ءَ آئی واب ھمک ساعت ءِ قطرہ پر شت ات۔

کساس شپ ءِ ہنگام ءِ ھمدا یک گاڑی یے اتک ءَ اوشتات لہتیں مردم چہ گاڑی ءَ ایر کپت انت ءِ آئی نزیک ءَ اتک انت۔ آ دلگوش ءِ گور کنان ءَ نشت۔ نوک اتکگیناں چہ یکے ءِ گوں آئی دراینت۔

"تو چو بھوک ہڑتال مکن۔ ما شمئے ضلع ءِ باندا چہ تگدیں زر ءِ ورگی ءِ دگہ الّمی ئیں ساماناں دیم دیاں۔"

آ گل ءِ بال بوت، جُستے کرت "شما راست گش ئے؟ راستی ءِ دیم

دے؟"

"تو بے فکر بو۔" آرا پسو رست۔

"اگاں انچو کن ئے من بھوک ہڑتال ءِ ھلاس کنیں۔" آئی پہ دُکھی دراینت۔ آ کیں مردم ہم وش بوت انت۔ پہ بھوک ہڑتال ءِ ھلاس کنگ ءَ آہاں ھچ نہ کرت، یوک ءِ زبانی جبرانی باوری کار اتنگ۔

"شما وتی بھوک ہڑتال ءِ پروشگ ءِ چے ورے، مالٹا ءِ جوس یا لاکم ءِ آپ؟"۔ چہ آئی جست کنگ بوت۔

"بچار واجہ من گریپ چکے اوں۔ وھدے شُد پروشگی انت تہ گُڑا چہ اے چیزاں ناں۔ برنج ءِ بٹے ءِ چہ پروشگ گہتر انت۔" آئی پسو دات۔

آ مردم گیشتر وش بوت انت۔ ھما دمان ءِ سُرہ پُر بندات بوت، ساعتے ءِ پہ پہ ورگ ءِ بازیں چیزے اتنگ۔ پلاؤ، مرغ ءِ روسٹ، سبزی... ڈُراہ آئی دیما ایر کنگ بوت انت۔ آئی شزی ءِ وارت، ءِ پدا پہ شُگر ءِ منتی دراینتے۔ "منا ھچ زر گون نیست۔"

ھما دمان ءِ زر ءِ بند ءِ بست بوت، آئی حساب کرت انت، باز انت، سہ سری خرچ بہ کنت، لوگ ءِ بہ روَت، انگت ءِ چہ آ زراں گیشتر سر کیت کہ آئی چہ ھلک ءِ گوں وت آرتگ ات انت۔ آ مردم کندان ءِ شت انت۔ پولیس ہم شت انت پرچیکہ آوانی اگدہ ھلاس بوتگ ات، آ ہم گل ات، کندان ات ءِ پگر ءِ ات کہ چہ باندات ءِ نپال ءِ لس مردمانی وڑ ءِ زندے بندات کنت۔

آئی پگر کرت، اے شپ ءِ ھمدا بہ گوازینیں، سھب ءِ چاریں، ھمودا وپت۔ سھب ءِ گُلّاں دیست کہ آ پاد نہ اتنگ۔ آئی اے کوڑھیں امروز یلہ داتگ

ات۔ ہر کس ءَ آئی مرگ ءَ را پہ وڑے زُرت۔

”بلکیں مارے ءَ وارتگ۔“ ... بلے کٹھمنڈو ءَ ماران ءَ زہر مان نیست۔“

”ورگی چیزانی تہا زہر مان بوتگ؟“ بلے اے وَ بھوک ہڑتال ءَ تتگ ات!“۔

بے وھدءَ پُچّی ءَ تہا چہ کسے ءَ وڑا ئینت۔”اے گورکھا ءَ ضلع ءَ مردے نہ انت۔“

”تو چون گْش ئے؟“ کسے ءَ جست کرت۔

”ہمیشکا کہ من وت گورکھا ءَ نشتگوں۔“

”گڑا تو ہم بھوک ہڑتال بکن“ کسے ءَ پہ مسکرا درائینت۔ گُلّاں کند اِت، بلے آ کہ مُرتگ ات۔ نوں چوں زندگ بیت۔

یک حبرے وَ تچک انت کہ آ پہ ورگ مُرتگ ات۔ شہر ءَ مردماں آرا پہ گون ءَ محتاجی نہ گشت۔ لاپ ءَ پُچّ ءَ دل ءَ سیر ءَ وار بینت، نگدیں زرّ اِش دات ءَ گشت اِش۔

بلے دو حبر تچک نہ بوتگ ات انت۔ یکے ایش کہ آئی جیب ءَ نگدیں زرّ کئے ءَ زرت انت؟ دومی ایش کہ اگاں آ گورکھا ءَ مردے نہ ات تہ کجّ ئے مردے ات؟؟؟

لیڈر

ابوجعفر شمس الدین

ابوجعفر شمس الدین ناول ءُ ڈرامہ ءِ پڑ ءَ مزنیں نامے۔ بنگلہ ءُ انگریزی زبان ءُ وتی نبشتاکانی سبب ءَ ہم آئی ءَ مزنیں نامے در آورتگ۔ تاکاری ءِ پڑ ءَ ہم آئی بالاد سک برز اِنت۔ آئی گیشتریں آزمانک ءُ کسمانک دومی زباناں ترینگ بوتگ انت۔

لیڈر من چہ مولانا عبدالرحمن بیجود ءِ رجینکیں کتاب ”مشرقی افسانے“ ءَ چہ زرتگ کہ اے کتاب بنگالی اکیڈمی ءَ چھاپ ءُ شنگ کتگ۔

ما کہ ھما سیاسی گل ءِ باسک اتاں آئی تہا گشتانک دیوک ءِ ڈگال ات ھمے حاترا دو چار گشتانک دیگ ءِ پد من کسانیں لیڈرے جوڑ بوتوں۔ من چونیں گشتانک دات یا چونیں بن گپانی بابت ءِ حبر کت نوں من ءِ گیر نیا انت بلے اینکس من ءِ شری ءِ یات انت کہ ھر دیں گشتانک دیگ ءِ پد من چہ اسٹیج ءِ جہل ءِ ایر کپتوں گڑا ھر نیمگ ءِ مردین ءُ جینینانی چاپانی ترندیں توار منی گوشانی پردھاں ٹنگ کنان ءُ جنبین ءُ ایر کپنگ اتنت۔ من وتارا مزن زانتگ ات ءُ دل ءِ وش بوتگ اتوں۔

من ءِ ایوک ءِ ھمے حبر ءِ رنج ات کہ من وتی بنداتی سندءِ دوراں وتی ھمے صلاحیت پر چے دیما نیارت انت۔ چہ اے ردی ءِ من وتارا ملامت ھم کت۔ من پکّ اوں کہ اگاں من وتی چمانی آپ دورمہ داتیں ءُ لاپ ءِ آس ءُ توسگ ءِ گُڈّی ءُ وتی زند ءِ گراں بہائیں ساعتان ءِ بیا مہ داتیں گڑا ھندوستان ءِ مزن مزنیں لیڈرانی لڑ ءِ منی نام ھم مزن مزنیں لفظاں گوں نبشتہ بوتگ ات، ءُ اگاں من گُھن ءُ پہنائیں سیاسی گلے ءِ ھوار بوتیناں تہ مرچی من گوں کسانیں واھگے ءِ وزیرے یا سفیرے الم ءِ بوتگ اتوں۔

من مارت کہ منی سنگت دیوچی ءِ گہار تارا منی نیمگ ءِ روک روک ءِ چاریت۔ من گشتانک دیوکے اتوں۔ شاعرے نہ اتوں پمیشکا اے واھگی چارگ ءِ زبان ءِ سرپد نہ بوتوں بلے اینکس من الم ءِ گشت کنیں کہ اے روک روکیں چارگانی تہا جہلائگی یے است اَت۔

پارٹی ءِ دیوانانی تہا وھدے کہ من گشتانک دات تہ درستیں مردین ءُ جینیناں گوں اجکّہی ءُ بے ترپ ءُ توار ءِ منی گشتانک گوش داشتگ ات۔

وتی زند ءِ من ءِ ھچبر چہ جنینے ءِ مہر ءُ واھگ نہ رستگ ات۔ چہ ایشی بدن ءِ چے جنیں لڈّ تے رسیت، اے سرگوست ءِ ھم من نابلد اتوں بلے بنی آدمی زند ءِ بازیں جاوراں مردین ءُ جنین ءِ ھواری ءِ ھما مارشت کہ دلانی تہا لہڑ جن انت چہ ایشی ءِ برانزاں من سرجم ءِ ناسرپد ھم نہ اتوں۔ ھمے سبب ات کہ منی دلگوش بانکیں تارا ءِ نیمگ ءِ شُت۔ گوں آئی ءِ ھمسنیادی ءِ من ءِ مزنیں وشّی یے رست ءُ چہ ھمے نیاد ءِ من وتی مہر ءِ ٹُن پروشتگ ات۔ آئی مدام منی حاتر کت ءُ گوں شرپ ءِ گوں من حبر ءُ حال کت۔ آئی ءِ ایوک ءِ تاں دُھمی جماعت ءِ وانگ دربرتگ اَت ءُ منی حیال ات کہ آ منی وڈیں لیڈرے ءِ گوں ھمے پیم حبر کنگ لوٹگ ات۔ نزانیں چونی ءِ من اے مارت کہ گوں تارا ءِ منی دلی حُب ءُ واھگ گیش بوان انت ءُ ھمے مارشت ءِ آسرءِ من گوں دیوچی ءِ وتی نند ءُ پاد آھگ گیش کتگ اتنت۔ دیوکی یک مزن ءُ نامداریں راجی باسکے اَت۔ آوھد ءِ دھشت پسندیں بدلی لوٹاں گوں آئی عملی ھمگرنچی ءُ نزیکی یے است ات پہ ھمے حاترا آ درستیں بنگال ءِ نامدار ات۔

ھر دیں من گوں آئی دچار کپتوں آوھداں آ دھشت پسندیں بدلی لوٹیں زرمبشتاں چہ بد بدل بوتگ ات۔ مہلوک ءِ کمک، بیبسء ُ لس مردمانی حذمت ءِ ابید پہ وت ءِ ھند ءُ جاہ ءِ گرگ گران انت، اے باوری آرا چہ وتی تجربہ ءِ سرگوستاں رستگ ات۔ اے راستی ءِ مارگ ءِ ھمراھی ءِ پہ گل ءِ مہلوک ءِ کمک ءِ گرگ ءِ آئی ءِ علاک علاک ءِ تر ءُ تاب کتگ ات۔ ھر روچ پلک ءِ حاکانی، رنج ءِ بینانی تہا گوزان ءِ آئی بازیں جینکس میل ءِ پند جتگ ات۔

سنہ ۵۰ ءِ ڈگال ءِ بندات بوتگ ات۔

آ وھداں سیاست ءِ ھبر ءَ فاشسٹیں واکانی خلاف ءَ مہلوک ءَ را تپاک کنگ ءِ گپان ءَ آئی ءَ انچو گُش ءَ پکندگ ءِ مسکرہ جت انت۔ دیوکی ءَ دزگٹی انچو بازانت کہ آرام ءِ کشگ ءِ ھم موہ نہ رست۔

گوں وتی لاغریں بالاد ءَ آئی ءَ کلگی مہلوک ءِ دیما سیاست ءِ ھبر کتنت ءِ ھمے نیام ءَ مردمانی بازیں مُچی جاہاں ھم جلسہے کت ءِ گشتا نکے دات۔

یک انچیں جلسہے ءَ آئی ءَ من ءَ رژگ ءِ دعوت دات۔ آئی گشت تارا ھم گون انت ءَ آئی ھم سیاست ءِ نیمگ ءَ محب ءَ واھگ گیش بوتگ انت۔ بگندے آ گشتا نک ھم بہ دنت۔ ترا ھم آھگی انت۔

تارا ءَ آھگ ءِ ھبر ءَ اشکنگ ءَ گوں من سک گل بوتوں۔ اے کلگ ءَ کہ جلسہ بوھگی ات کمے پسئداَت ھمے حاترا یک روچ ھمو دا جلگی ات اے چیمیں وھد ءَ من ودواری اتوں کہ اے پیم ءَ گوں تارا ءَ شری ءَ گند ءَ نند بوت کنت۔

دیوکی ءِ دعوت آئی کپتانی اشکنگ ءَ رند من دل ءِ تہا ھما دمان ءَ قبول کتگ ات بلے من ءَ کمیں وتی لیڈری دتہا دھم گیش کنگی ات من کمیں اینگرآ نگر کت۔

باریں آجگہ چینکس دور انت؟

جاگہ دُور انت، بس ءَ سرا رژگی انت، کساس سی میل بیت۔

گڑا شپ ءَ دارگ ءِ چے بیت؟

پہ ایشی تو مُچرت مہ جن۔ یک سیر ءَ آبادیں ماھی گیرے ءِ جاگہ ءَ دارگ ءِ انتظام بوتگ۔

مردم جم بنت۔ چو مہ بیت صد دو صد مردم ءَ دیما ماوتی گٹ ءِ تل ءَ بہ براں۔

مزنیں مُچی بیے ءِ امیت است انت۔ سرجمیں جاگہاں گوں ڈھل ءَ توار ءَ اے جلسہ ءِ جار پرینگ بوتگ۔ اے ھم کشگ بوتگ کہ آرت ءَ وراک ءَ کمی ءِ بابت ءَ باز ھبر کنگ بیت ھمے حاترا من پک اوں کہ جلسہ مزن بیت۔

یکے دَ تارا ءِ ھمراہی ءَ سرجمیں روچے ءِ گوازینگ ءِ وشی ءَ پدا مزنیں مُچی بیے ءِ دیما گشتا نک دیگ ءِ امیت ءَ منی محب ءِ آس ءَ را شری ءِ سرا ھُپ کت، ھمے حاترا من گشت وھدے تو اینکس گُش ءَ گڑا شرانت۔

ھاں ترا رژگی انت۔ گوں اے گپاں دیوکی ءَ چہ من آروچ ءَ جتا بوھگ ءِ موہ لوٹ ات۔

دومی شہب ءَ من وتارا زوت زوت ءَ چکینت ءَ کساس ساعت یازدہ ءَ گڈیا حاتا ڈگ ءِ موڑ ءَ سر بوتوں۔

رسگ ءَ گوں من دیست کہ دیوکی ءِ راستیں پہنات ءَ تارا اوشتوک انت۔ سادگیں گد ءِ پچاں گوں آسک بُراحدارات۔ منی گندگ ءَ گوں دیوکی گل بوت ءَ وڑا ئینت ی۔

شرانت کہ سر بوتے۔ بس ءِ در آھگ ءَ پنچ منٹ پشت کپتگ۔

من ھچ نہ گشت ءَ تارا ءِ راستیں پہنات ءَ اوشتاتوں۔ من دل ءَ جیڑت... چاگردی بندش ءَ راہ ءِ کنشگاں گیشینان ءَ باریں من تارا ءَ را پہ مداہی وتی کت کنیں۔

دمانے ءَ رند بس ءِ مار اُزرت ءَ گوں تیزی ءَ رھادگ بوت۔ روبر کتی بنگال ءِ گنڈ گرام بازار، ایشی دروشم انچو نزور ایشی ءَ جاور ھم انچو بزگ۔ لہتیں پرشتگیں گڈک چوپیریں جنوزام ءِ وڑا۔ لہتینانی تہا وَ ٹمین ءِ چیراباس ءِ منگ ھم نیست

ات۔ بس یک غلہء دوی ھمے پیمیں ورگی چیزانی یک دُکانے است اَت۔

چہ کشارانی چوٹ چپوٹیں راہاں، چہ بس ءِ اسٹیشن ءِ کساس سے میل دُور وھدے ما اودءَ سر بوتاں، اے وھدءِ ساعت بیگاہ ءِ سہ ۳ بوتگ اَت ءُ جلسہ گاہ ءَ مردمانی آدکائی اَت۔

من پہ گشانک دیگ ءَ اوشتاتوں ملکی ءُ میان استمانی سیاست ءِ بابت ءَ حبر کنگ ءَ من وتی سرجمیں زور جت انت ءُ ھر بہرءَ فاشسٹ ءُ زوراکیں سرکارءِ سرا ایر دھم گپتوں، برطانوی سرکار ءُ زوراکیانی سرا ھم من حبر کت۔ کپتانی نیام ءَ وھد وھد ءَ سرا مردمانی چاپانی ترندیں توار ھم پیداک اَت۔

بیگاہ مان شانان ات، روچ برکت بوھگ ءَ اَت، کہ کہ تہاری روژنائی ءَ وتی امبازاں زوران اَت۔

ھمے ساعت ءَ منی چماں عجبیں ندارگے دیست۔ من چہ اسٹیج ءَ سک دُور ءَ ندارگاں چارگ ءَ اتوں۔ من دیست کہ کساس نیم میل ءِ سرا بنی آدمانی یک مزنیں مچی بے منی نیمگ ءَ پیداک انت۔ اے وھدے نزیک تر آتک انت تہ چہ ایشانی ذر دشماں پذر بوت کہ اے درست جنیں آدم انت۔ آ درست ھمے نیمگ ءَ آھگ ءَ آتنت۔ کم کم ءَ اے کاروان نزیک تر بوت ءُ آوانی اعضاء ھم گیشینگ بوت انت۔ دنزءِ حاکاں باریں، درتگ ءُ جنڈیں گداں گوں لونچان ءُ چنڈوکیں اعضاء دیما آتکگ آتنت۔ گوات ءُ زور آھاں پراتءُ اے زور گشں تے چہ آوانی سگت ءُ درات پمیشکا آوانی بدن جھل کپتگ آتنت۔ لھتیں ءِ سرا انچو جھل انتت کہ گش تے زمین ءَ کپتگ انت۔ چہ قرناں تیل ءُ دھیالیں آوانی مود چہ حاک ءُ دنزاں پُر انتت ءُ چو درچکانی روتگانی وڑءَ تاب ءُ ریس انتت۔ پچیں مودانی سرا

پہ سرءِ ڈکگ ءَ ہچ وڑیں گشانے نیست ات۔ گوات ءُ زوراے روتگ گوں گیں مودان ءَ برے اے دیم ءُ برے آ دیم لیٹینگ ءَ ات۔ آوانی درتگیں ءُ جنڈیں گدانی کرھم انچو بال انتت۔ آوانی سیاہ سرپچیں بدن ءُ بید حدّان دگہ ہچ گندگ نہ بوت۔ آوانی لاپ گندگ ءَ خشک ءُ کلاگنج انتت۔ آوانی بے شیرءُ بے ھونیں گور چہ حشکی ءَ آوانی سیگانی سرا انچو چلنڈگ ءَ انتت چو گش تے درتگیں پشکے ءِ جنڈیں کیسگے پہ چلنڈیت۔ لھتیانی کوپگ ءُ بڈّ ءِ چک ھم است انتت۔

ایشی ءَ اید آوانی مچّی دیما آہان ات۔ یک ٹولی بے جھل ءُ جکگ ات، کپان پرشان ءَ پیداک انتت۔ آوانی چماں ہلکگی گوں نے مان ات۔ انچو گمان بوت گش تے اے درست وتی کرنی تیں گوں نے ءِ ھلاس کنگ ءَ در آتکگ انت۔ آ یک بیم ءَ دیما پیداک انتت۔

آ درستیں جنین دیما آھان انتت، انچو زانگ بوتگ گش تے آوانی دراج دراجیں دست چہ بدن ءِ داگی بہرءَ جتا بوتگ انت ءُ پوک ءَ آوان ءِ رگاں داشتگ یا گش تے یک مزنیں درچکے ءِ شاھے بڑتگ ءُ پوک ءِ پوست ءَ گوں لچکگ۔ چو عجوبہ خانہ ءِ ایریں مردگانی لاشانی بیم ءَ آھانی لنگک چو دراج ءُ ھلیں کدنگانی بیم ءَ انتت۔ چم تہا شتگ انتت ءُ چو دو دمناکیں اشکرانی وڑءَ انچو روژناہ انتت چو کہ مارے ءِ ترپوکیں چم بہ بنت۔ آوانی دنتان ھم چہ شا گوراں ور آتکگ انتت۔

انچو گمان بوت کہ یاجوج ءُ ماجوجانی کاروانے روان انت کہ ایشاں گوں وتی بڑوکیں للک ءَ کوہان ءِ ہلکتگ بلے ایشانی گژن ھلاس نہ بوتگ ءُ نوں آ پچیں جہان ءَ وتی شدءِ پروشگ ءَ ور آتکگ انت۔ درچک، شاہ ءُ لمب،

تاک، جناور، مرغ ءُ ماہی، بنی آدم، کور، زر بزاں آپ ءُ خشکی ءِ درستیں مخلوق ءِ پلکگ ءِ رند ایشانی گوْن بگندے تے بہ پرشیت۔ گوْنگیں زر ءِ چست بوتگیں چول انچو وتی دیم ءَ درستیں چیزّاں ایر بران ءِ روْت ھمے بیم ءَ ایش ھم وتی دیما آؤکیں درستیں چیزّان ءَ ایر برنت ءُ دیما روْنت۔ رحم ھلاس بیت، مہر بیگواہ بیت، گُنت گار بیت، نہ دِشّی پشت نہ کپیت۔ گوْن ءِ سوک ءَ اے سرجمیں جہان ءِ راپلک انت چو کہ ناہارے کسانیں جناورے بہ پلکّیت۔ انچو دیوال ءِ لچّو کیں روغن ریچ پہ بے اتانی مکسکاں بہ گیپت ھمے بیم ایش ھم گوْں جہان ءَ انچوش کن انت۔ گوْنگانی اے ترند برانزیں آس ءَ دیما ماہ ءُ شما درست کائیں۔

منی گشتانک کدی آسر بوت، من گشت نہ کنیں یوک ءِ اسٹیج ءِ سرا اوشتوک ءُ چارگ ءَ اتوں۔ منی جان ءَ پٹ پاد آتکگ اتنت، انچو گمان بوت کہ انچیں واکے ءَ من ءَ گوْں زہریلاں بستگ کہ آ گندگ نہ بیت۔

اژدھا آئی دیما انچو آوانی شکار ءَ گویاک بہ روْت من ھم انچو بے گویاک اتوں۔ گُشّ ءِ من ھمے وداری ءَ اتوں کہ بیا انت ءُ من ءَ بہ پلکّنت۔

آ نزیک تر اتکگت، آہان آہان ءَ آجلہ جاہ ءُ سک نزیک ءَ سر بوت انت۔ انچو گمان بوت کہ نوں آ وتی دستاں پچ شانت ءُ مارا درستاں ایر برنت۔ نوں ھمے بیم گندگ بوت کہ بنی آدمی ھڈانی ڈھانچہ جادو ءُ سحر ءِ زور ءَ حرکت کنگ ءَ انت ءُ بنی آدمی مُچّی ءَ راپلکگ ءُ ساڑی انت۔

اناگت ءَ اے یکپارگی جاک ءُ کوکار ءَ لگّت انت۔

”ورگ بہ دیئت“، ”دان بہ دیئت“، ”برنج بہ دیئت۔“

انچو گمان بوت کہ بمبو آئی لد ءُ جنگل ءُ طوفانے آتکگ ءُ چہ آوانی ترسناکیں توار ءُ وراک، وراک ءِ توار پیداک انت۔

چہ اے ترسناکیں توار ءِ سُند ءَ انکوں تہ منی دپ ءَ چہ چیھالے در آتک۔ من چہ اسٹیج ءِ سرا دوْر کت ءُ جھل ءَ انکوں ءُ ڈسٹرکٹ بورڈ ءِ تالان گنتگیں شہر ءِ سنگکانی سرا تچگ ءَ لگّ اتوں۔ من ءَ انچو گمان بوھگا ات کہ اے تک ءُ سوب مندی گوْں منی مرگ ءُ زند ءَ بندوک انت۔ پشت ءَ چک جنگ چارگ ءِ ھمت نیست ات۔ منی گوشاں بس ھمے توار پیداک اتنت۔

”ورگ بہ دیئت“، ”دان بہ دیئت“، ”برنج بہ دیئت“۔

اے توار گُشّ ءِ منی گوشانی پردھاں دڑّان ءُ دل ءَ چکّش جنگ ءَ اتنت۔ من ھیسک ءُ ھنپاں انگت تیز تر تتک اوں، چہ آدگراں من بے سما اتوں، من ءِ یوک ءُ وتی ساہ رکّینگی ات۔ من تتک اوں۔ من لیڑ رے اوں، گشتانک دیوکے اوں، اے من ءِ الم ءُ پلکّ انت۔ من انچو ترس ءُ گار اتوں گُشّ ءِ اے منی دمب ءَ انت ءُ من ءَ گرنت۔

من پہ تچگ ءَ انگت گیشتر زور جت۔ من لیڑ رے اوں، من ءِ زندگ بوھگی انت، من ءِ یک باندا تے است۔ اگاں من کے وتی پاداں سُست بہ کنیں تہ اے من ءَ پلکّ انت ءُ من حاکاں ھوار حاکے جوڑ بیئیں۔

منی وشیں روچ چہ مرچی ءِ رندکا انت۔ من ءَ مرچی چہ ایشاں ھر رچ بیم کہ بہ بیت، دتارا رکّینگی انت، چہ ایشاں دتارا رکّینگی انت۔ وتی ساہ رکّینگی انت۔ ھمے اوست ءُ ھمے اُمیت ءُ ھمے فکر ءَ گوْں من ھیسک ءُ ھنپاں تتک اوں بلے بے تالہی کہ تاں روچ مروچی من دتارا چہ اے تک ءُ چلّیت نہ کُتگ۔

جنّی ایں لوگ

حنان بلاوی

چہ 1980ءِ عربیءِ نبشتہ کنوکیں پدریچءِ تہا حنان بلاویءِ وتی نامءِ وتی پجّارے۔ آزمانک نویسیءِ آئی عربانیءِ خاصیں صورتءِ عراقءِ شرکءِ پال زدگیں چاگردءِ وتی سرحالءِ بن گپ جوڑ کنتگ۔ علامتی رنگءِ جتائیں تبءِ آئی نام برز کنتگ۔

لوگءِ دروازگ سک جہل اتءِ آئی برزادیءِ یک بالکونی یے ات کہ آئی سرا دو شیر جوڑ کنگءِ نادینگ بوتگ اتنت۔ چہ بالکونیءِ پٹوکءِ رچوکیں آپاں آوانی دیم سک ٹپ کتگ ات۔ چہ اے دو ئیناں یکےءِ سرا عہدءِ دورءِ گردشاں وتی مہکمیں نشان جوڑ کتگ اتنت۔ دہ یکہ دومی حنیگتہ دہءِ پرشتءِ پروشءِ چہ رکتگ ات۔ دروازگءِ براہداریں ھنڈل انچو ٹرپتگ ات ءِ بے ترپءِ توارات گش ئے قرناں ایشرا ہنی آدمی دستے نہ لگ اتگ ات۔ باتانی ڈرنگیں وروشم پہ اے لوگءِ نندوکاں جتائیءِ موتک آرگا ات۔ دیوالانی سرا صفائیءِ ساعتانی ودارءِ حاکءِ بزیں تلے جوڑ بوتگ ات کہ چہ ایشی اصلیں رنگ چیر تراتگ ات۔ ڈولداریں ہشتانی فرش چہ بازیں وہدےءِ گامےءِ پادبرمشءِ زبہرات۔

بندائیءِ مزن دروازگءِ روگیں راہ انچو تنک بوتگ ات کہ چہ ایشی مزنیں جنجالےءِ مردمےءِ گوست کت۔ برزءِ تاکی مدام بند اتنتءِ گوزوکیں چتاں کدی ہم چہ رنگ رنگیں شیشگاں روژنائیءِ شہمے نہ دیستگ ات، برے برے انچو گمان بوت کہ اے تاکی گرجاءِ مینارءِ لگوکیں ہما تاکی انت کہ پہ ہچ کنگا جوڑ کنگ نہ بوتگ ات۔

کسءِ نزانت کہ اے کئی لوگ انت، ایشی تہا کئےءِ تا کدینءِ نشتگ۔ بس وڑ وڑءِ عجب عجبیں حبر اتنت۔ اے ماڑیءِ تہا کسءِ روگءِ کدی جہدہم نہ کتگ اتءِ ہنیکہ کسےءِ کسے پترگءِ ویتگ ات۔ غرض اے لوگءِ راجہ پتر شکءِ پکءِ ونزءِ مجانی تہا اندیم ات۔

اے جیتگءِ نندوکیں مردم ہر دیں وتی لوگانی چہتانی سرا شت انت یا

بالکونیاں اوشتات ءُ بہے لوگ ءِ نیمگا چارگ ءَ لگ اِتنت تہ آوانی چم چھت ءِ
مزنیں دوت درءِ کپت انت کہ کانگی آں ایشی تہا کدوہ بستگ ات۔ سجّہیں روچ ءِ
آوانی بال ءُ بانزلانی توار لوگانی تہا اشکنگ بوت انت بلے شپ ءِ یک دمنا کیں
بے ترک ءُ تواری یے ءَ اے لوگ ءِ را وتی امبازاں زرت پہ بہے باترا چہ ادا
گوزوکیں مردمانی گام وت سراوت تیز تر بوت انت گُڑا آہاں وتی دل ءِ دریگ
ءِ توار ہم اشکت ءُ ہردیں پہ بے انانی کسے ءِ چم تہاری ءِ پہ لوگ ءَ کپت انت تہ
ترس ءُ بیم آئی وتی پشت ءُ پدّانی تہا ہم مارت گُڑا آہاں دم پہ ساعت خدا یاد
اتک۔

مردماں وڑ وڑیں حب رکت۔ کسے ءَ گشت کہ ایشی رنگ رنگیں
تاکیانی شیشگانی پشت ءَ کسے ہیسکا ریت ءُ آئی توار مدام اشکنگ بیت۔ کسے
ءَ گشگ ات کہ اے لوگ بدیں ارواحاں ہوار جنگ۔ لہتیں ءِ حیال ات کہ اے
لوگ ءِ نندوکیں مردے کشگ بوتگ ءُ آتاں روچ ءِ مرچی گوں بُرانگیں گردن ءِ
مردماں پہ کمک ءِ توار جنت، بلے کس ءَ ہچ پیشداشت نہ کت، جن ءُ جنس ءُ دیہ
ءُ ساہگانی کسّہاں اے لوگ ءِ را انچو دمناک جوڑ کرتگ ات کہ ہچبر کسے ءَ ایشی
تہار ڈگ ءِ جہد ہم نہ کت۔

پیریناں ایشی ءِ دمناکی ءِ کسہ گیشتر باور بوت ءُ ہردیں آہاں جن ءُ
جنسانی کسہ اشکت انت تہ آہانی باوری گیشتر محکم بوتگ ات۔ پہ بہے واستا چہ
اے کسّہاں اے باوری ودی بوت کہ ہر کس اے لوگ ءَ بہ پتریت جن آرا کش
انت ءُ آئی ارواح ساہگے بیت ءُ بہے لوگ ءَ کوکار کنت ہمیشکا چُنکی یا ہنیک آئی
واہگانی بنزہ ات۔ آئی حیال کت کہ کانگیاں اِلما ایشانی تہا وتی کسان کسانیں

چُنکی یا ہنیک اشنگ انت کہ ایشاں زرت ءُ وتی لوگ ءَ آرت کنت، بلے ہردیں
آئی ءَ آ نیمگا دور کنگ ءِ بابت ءَ فکر کت تہ جنّی لوگ ءُ آئی لوگ ءِ نیام ءَ تنگیں
دک اتک کہ چہ ہدا آرا کسے ءَ دیست کنگ ات ءُ پہ ءَ ترس آرا چو کنگ ءَ
دارگات۔

شریں ساعتے آ اوشتات ءُ مچے تے جت۔ پدا چھت ءِ سرا کپتگیں دار ءِ
تھتگے چست کت وتی دیوال ءِ سرا ایر کت۔ آستہ آستہ آرا بران تاں جنّی لوگ ءِ
چھت ءِ سرے کت۔ نوں یک پُہلے جوڑ بوتگ ات کہ ایشی سرءَ گوزگ ءَ گوں آ
وتی منزل ءِ سر بوتگ ات۔

آئی ءَ آسمان ءِ نیمگا چارت کہ کپودر، جنگ ءِ گراگ بال ءَ اتنت۔ آئی ءِ
وتی دو لنگک وتی للک ءِ چیرءَ کت انت ءُ بہے بالی مرگانی نیمگا چاران ءَ سیٹ
یے جت۔ آئی تہا جوش ءُ دلجمی یے ودی بوتگ ات۔ آئی تہنگ ءِ را سرینت ءِ
چارات آئی مارات کہ اے ترسناکیں لیپے بلے دومی نیمگا دور کنگ ءِ چارگ چہ
کدوہاں ہنیک یا چُنکیانی آرگ ءِ دلبڑیں حیال ءَ آرا چو کنگ ءِ راضی کت۔ آ
کے جہل بوت ءُ وتی پادے دار ءِ پہل ءِ سرا محکم کت انت ءُ یک دمانے ءَ آئی ءِ
دک ءِ نیمگی گوازینت۔ دومی نیمگا دور کنگا گوں آئی تہنگ ہما نیمگا کش ات چنکہ
کسے ءِ چم پہ ایشی مہ کپ انت۔

نوں آ نوکیں جہانے ءَ ات۔ آئی جبین ءِ چپ ءُ پت ءِ اشکتگیں کسّہانی
ترس ءُ آئی وتی تہا چارگ ءِ گندگ ءِ ہدوناکیں واہگ، آئی لوگ ءِ دیما سرکش
ات بلے آئی چہ روچ ءِ ترندیں براہزاں اید دگہ ہچی نہ دیست۔ آئی دل ڈُڈ بوت۔
آئی ءَ لوگ ءِ تہار ڈگ ءِ فیصلہ کت۔

آ پدیالکانی درواز گ ءِ نیمگا شت کہ بند اَت۔ آئی زورءِ تیلانک دات ترسناکیں توارے ءِ گوں درواز گ پچ بوت۔ پہ دمانے ءِ وَسمان اجکہ بوت بلے زوتاں دلگوشے گوں وت بوت۔ پدیالکانی سرا بے کساس ءِ حاکانی بُز بُزیں تل جوڑ بوتگ انت ءِ ہر نیمگا موکوءِ کدامانی تند بستگ انت۔ درواز گ ءِ توارءِ وسمان ءِ گندگ ءِ گوں لولک ءِ جوجک وتی وتی ہوڈانی نیمگا تچگا لگ انت۔ پہ دمانے ءِ وسمان ءِ ترس اَت۔

انا گت ءِ آئی حیال کت کہ آ انچو کوکار بکنت کہ کسے آرا جنگ ءِ انت ءِ آئی انچو ہم کت۔ ہور کیں لوگ ءِ آئی توار پدا پہ جمائی اتک۔ آئی پدا کوکار کت۔

"جن"...

ءِ جن ءِ توارءِ پد گوانک تاں دیراں جسک اَت۔

"جن... جن... جن"

ءِ جمبیں لوگ ءِ جن... جن... جن ءِ توار گوں دیوالاں سراَت۔ آئی تہا وشی ءِ یک سزانتیں واہگے ودی بوت۔

"جن... جن... جن"

ءِ پسوءِ جن جن ءِ توار ناچ ءِ لگ اَت ءِ چہ لوگ ءِ دیما تاں برزا چست بوت انت۔ آ کہ انچو اوشتات ءِ پدا چہت ءِ سرا آتک۔ دوت درے چار رات ءِ فکرءِ لگ اَت کہ آ چوں وتا پہ ایشی سر بکنت، دوت در برز اَت ءِ ظاہرءِ پہ آئی سر بوہگ ءِ راہے اوں نیست اَت۔ آ اے آسرءِ سر بوت کہ دوت درءِ پازیں پہ شتگیں جاگہ ءِ تُنگاں چہ آ وتی پاداں ایر کنان ءِ وتا سر کت کنت بلے دوت

درءِ برزادی ءِ کدوہانی کیڑا سر بوگ ءِ راہ ہم حشکیں جنجالے اَت۔ آئی نزیک ءِ کپتگیں دارے چست کت ءِ آرا شرّی ءِ چار رات۔ آئی اے چار رات کہ اے دار آئی زورءِ سگّت کنت یا ناں۔ دارے چپّیں دست ءِ کت پدیالکانی نیمگا سرے کش اِت ءِ کوکارے کت۔ "جن"۔

"جن...!"

آئی توارءِ پد گوانک تاں دیرءِ سرجمیں لوگ ءِ درءِ دیوالاں گوں مان آہان بوت۔ آ چہ آئی زیمل ءِ وش بوان ءِ پدیالکانی نیمگا شت۔

آئی دیوال ءِ نزیکیں چُجہ گپت ءِ دوت درءِ کڑگانی تہا پاداں مان کنان ءِ برز ترشت۔ آ کہ برز شتگ اَت کہ راہ بند بوت۔ آئی وتی دست ءِ کپتگیں دار دوت درءِ یک کڑگے ءِ راہ دات ءِ پدا آرا چکاست کہ آیا اے آئی بارءِ سگت کنت۔

آ ہے دارءِ سرا اوشتات۔ نوں آئی دست دوت درءِ برزا سر بوت انت۔ آئی ءِ دیما کانگی ءِ کدوہ پچی ءِ ایر اَت۔ بندیک، تاک، داری ٹکرءِ دگہ انچیں چیزاں ابید ایشی تہا دگہ ہچ نیست اَت۔ پہ دمانے ءِ آملورءِ دلرنج بوت بلے تاں کدوہ ءِ پچگ ءِ واہگ ءِ آئی اندرءِ دورے جت ءِ دوت درءِ کڑاں داران ءِ آئی کدوہ ءِ تہا دور کت۔ نوں آئی پادانی چیرءِ ہے اسرارءِ پہلیں دوت درءِ مہریں حشت انت کہ ایشاں بارہیں چہ کدینءِ اوءِ مردمانءِ ہزینگ اَت۔

دوت درءِ برزءِ رسگ ءِ گوں وسمان گل ءِ بال اَت۔ آئی چمانی دیما دورءِ لوگانی چہت، بالکونی، راہءِ دمک روچ ءِ روژنائی ءِ شنگ ءِ چیر گیتگ انت۔ آ جمبیں جاورانی آماچی ءِ گوں کدوہ ءِ تہا ترگ ءِ لگ اَت۔ آئی پکر کت

کہ آرا چہ اے ہلک ءِ دور سک دور روگ لوٹیت۔ اے ہلک کہ آئی پادانی چیرءِ سک کسان گندگ آیگ ءَ ات ءُ آئی دمک ءُ چھتانی سرا روّا کنوکیں مردم چو سلور ءِ گندگ آیگ ءَ اتنت۔ آئی وتی بان ءُ چھت ءُ سرا چارات کہ آئی سرا کپتگیں چیز ترپگ ءَ اتنت۔ آئی تہا واہگے ودی بوت کہ کاتگی بال کنان ءُ بئیت ءُ آرا گوں دتا دور برزادی ءِ بال کنان ءُ ببارت۔

آئی وتی دوئیں دست پچ شانت انت ءُ آہان ءَ انچو سرینگ ءَ لگ ات کہ آبال کنت۔ آئی پہ وشی بچکند ات۔

آئی انچو مارِات کہ آئی ارواح بال انت ءُ بے وتی ءُ مستی ءِ جاوراں گوں دچار آئی دست ءُ لنگک سرگ ءِ لگ اتنت۔

آئی چیہال جت ءُ پدا وت ٹہک دات ءُ کندتے۔ آئی وت دستان ءَ انچو سرینت چو کہ کاتگی ءِ وڑا بان ءِ چھتانی سرا دور برزا بال کنگ ءَ انت ءُ بے کساس ءِ ڈولدار ئیں بالی مرگ گوں براہداری ءَ آئی چپ ءُ چاگرد ءَ انت۔

ءُ پدا اناگت ءَ... وسان ءَ اے جنّی لوگ ءِ وتی اے مزنی ءُ برزی عجب مارِات ءُ قرنانی ترس ءُ وشیانی دروشم زرت۔

دومی بہر

نزیک ءُ گوْر ءَ

ابدمان ءِ شوھاز

عذرا اصغر

○

"پہ تئی ڈیل ءِ بالاد ءِ ڈولداری ءِ من لچے پر بندگ لوٹاں۔"

شاعر ءِ آئی براہ داریں دیم چارت ءُ سبک سبک ءَ گشت۔ آئی گوں وشدلی بچکند اِت۔ پنچیں زمین ءِ پہناتاں وتارا وشبوئی ءَ ششت۔

شاعر ءَ قلم ءُ دومی سر دپ ءِ وتی وتنانانی شم ءَ کت ءُ چہ آئی شرنگی ءَ چہ گستا بُرزا روک روک ءَ چارگ ءَ لگ ات۔

"آنگو چے چارئے؟ تو پہ من... منی شرنگی ءِ ساڑا ہگ ءَ چیزے نبشتہ کنگ لوٹگ ءَ اِت ئے ناں؟"

"ھو ھو! پہ چاتاں! بے شک من تئی شرنگی ءَ ابدمان کناں۔ منی لچہ تئی حسن ءِ الما مجتی کننت۔" شاعر ءَ ھما ہیم چرائی شرنگی ءَ گستا بُرزا چاران ءَ درائینت۔

"بلے آنگو چے است" آئی پدا جست کت۔

"کجا" شاعر اجکہ بوت۔

"ھمانگو کہ تو چارگا۔ اے تہاریں آزمان ءَ چے شوھاز ئے" آئی جست کت۔ "لبز" شاعر ءَ سبک سبک ءَ درائینت۔ انچو کہ آ اگاں کے سک تر بگشیت تہ گُش ئے لبز ترسنت "لبز" آئی گوں حیرانی ءَ جست کت۔

"ھو لبز" شاعر ءَ پسو دات۔

"بلے لبز اے کوریں برزادی ءَ وَ نہ رسیت نی آھانی سرچمگ ذہن انت" آئی درائینت۔ "ذہن" شاعر ءَ کند اِت۔ بے وڑیں کند گے، پدا گشتے۔ "اے شرنگی ءِ بت! ذہن تہ سکیں کسانیں چیزے ءِ لبزانی انبار پراہ ءِ شاہگان انت۔ ھیر بلے تو اے ھورت چاری ءَ چون سرپد بئے۔" آ پدا چرتانی گنگیں بلکاں پترت تہ روچ ءِ دیما دم برگی سُہری بے آتک، پدا زردی ءَ مانشانان کت۔ آئی برانز نزور ءِ بے اثر بوت انت گڑا شپ ءِ وتی سیاھیں چادر چج شانت ءُ ساہ دیوکیں روژنائی وتی انبازاں زرت۔ سرجمیں جہان ءِ ھمک چیز بے ترپ ءَ توارات۔

بے ترپ ءُ تواری ءِ جادو پاد آتک۔ آئی ءِ نیم شپی بار ءَ چہ وتی جھل بوتگیں چم بند کت انت ءُ ململیں تاکانی تہا دیے اندیم کت ءُ وپت۔

وھدے دراج کشیں شپ حلاس بوت، ترسناک ءُ ھمنا کیں تہاری بیگواہ بوت، بے ترپ ءُ تواری ءِ زور پرشت تہ شپ ءِ وتی سیاھیں شال مان پچات ءُ چہ رودر آتک ءِ روژنیں زندمانی ءِ مستاگ ءَ گوں، چہ آزمانی ءِ ایر آتک گڑا روچ ءِ زرتار ءِ نرمیں شہماں آرا گوں جت آ گوں قیامتی کیں جان گشے

ءَ آگاہ بوت۔ آئی نیم چکیں لنغانی سرا میاری ئیں بچکندے ناچ ءَ ات۔ آ سرتاں پادشررنگی ات۔

آئی پہ ھیرانی وتی کش ءُ گوراں چم شانک دات انت۔ بلے شاعر اودا نہ ات۔ آئی کسانیں دل گش ئے گران ترات ءُ آئی نیم وابیں چم تر بوت انت۔ روچ ءَ آئی اے حال چارت نہ کت ءُ آئی ءَ گرنچیے ءُ نیم چکیں کوساں چہ گجبیں گوھری آپ ھوار کت انت۔ تہ گڑا شاعر سبک سبک ءَ زمین ءُ سرا گاماں ایر کنان ءُ یک نیمگے ءَ چہ در آتک۔ آئی معصوم ءُ لرزوکیں لنغانی سرا بچکندے ناچ کنان بوت۔ شاعرءَ وھدے آئی ءُ بدل کنگیں ڈولداریں بالاد دیست تہ ھیران بوت۔ "چے بوت" تو اے ہیم منی نیمگ ءَ چے چارگاءُ آئی انچو گش ئے میاری کنت۔ من تئی ڈیل ءُ بالاد ءُ سینگارگ دیست ھیران بوتوں۔ شاعرءَ وتی مچاچ ڈکینت انت ءُ درائینت۔

"منی راستی چی یے؟"

"تئی بالاد ھر دمان ءُ دگہ رنگے کاریت؟"

"سرجمیں جہان ءُ ھمک چیز وتی رنگ ءَ بدلینیت، منی ناسرپدیں شاعر!" آئی ءَ درائینت۔

"بجل من تئی شررنگی ءَ لبزانی بندی بکناں۔" شاعرءَ درچکے ءُ بنڈ ءَ تکہ دات ءُ نشت، قلم ءُ یک سرے وشتاناءی شم ءَ کت، دور... سک ڈور چارگ ءَ لگ ات تہ آئی سوک آورت ءُ جستے کت "چے بیچار کن ئے؟ ھرچی کہ تو کنگ لوٹ ئے بکش، بکش کہ منی شررنگی... منی ھستی، بس یک ابدمانیں دمانے ءَ دانگیں سوگا تے۔ یک دمانے... یک ساہتے... او چہ ایشی رند ھچی ناں...

ایوک ءَ ھاک... نہ مانگ ءُ ارمان ءُ منی ھستی گران تران انت... ءُ تو پدا بلکن ءَ... گشان گشان ءَ بے ترک ءُ توار بوت۔"

"تئی لبزانی ھرانگ کجا گار بوت شاعر؟" آئی ءَ شاعرءَ بے وسیں چمانی تہا سرکشان ءَ جست کت "جہان ءُ کلیں لبز بازیں کارمرز کنگ ءَ سڑتگ انت ھر لبزے کہ گوں من است انت آ ھم وگرانی انت آ باز رنداں گشگ، اشکنگ ءُ نبشتہ کنگ بوتگ انت ءُ تو سرپدے کہ کہنیں چیزانی تہا وتی نیمگ ءَ کشگ ءُ چلگ ءُ طاقت ءُ واک نہ بیت۔ من تئی براہ داریں شررنگی ءَ نوک ءَ ڈولداریں لبزانی دلربائیں مرواردیں سہت گورا دیگ لوٹیں۔ انچیں لبز کہ چہ ءَ پیسر کسے ءَ نہ اشکتگ انت، ناں کسے ءَ گشتگ انت ءُ ناں کسے ءَ نبشتہ کتگ انت۔ ھما لبز کہ ایوک ءَ منی بیبت ءُ تئی شررنگیں بالاد ءَ حق ءَ دات بکن انت۔ من انچیں لبزانی شوھاز ءَ اوں شاعرءَ قلم وشتانانی شم ءَ دات ءُ بیچار ءُ جہلانکیاں چہ انگت دور لبز شوھازگ ءَ لگت۔ تہ گڑا رنجاں آئی گردن جو کینت ءُ روچ ءَ ھونی ارس گریت۔ گڑا چوش بوت کہ کوہانی سینگ اندوھانی ترندی ءَ چہ ترکت ءُ روچ ھمیشی تہا پترت۔ شپ ءَ گوں مہرءَ وتی سیاھیں چادر ءُ لمب پچ کت ءُ جہان ءَ اندوہ پتات انت ءُ وپت۔ وھدے تہاریں شپ ءَ جہان ءُ اندوھانان ءَ پتاھان پتاھان ءَ دم برت تہ رود رآتکگی نیکیناں آئی سرا بزگ بوت ءُ روچ ءَ شپ ءُ پیشانی ءُ سرا گلڈی بوسہ دات۔

آئی ءَ وتی دم برتگ ءُ جہل بوتگیں گردن برزا چست کت ءُ گوں تریں چماں سہب ءُ روزرو ءَ را چارت۔ تہ گڑا بے لوگ ءُ بے ڈیہ ایں شاعر آئی دیم پہ دیم ءَ مک بوت۔ آئی ءَ اناگتیں ٹہکے دات ءُ شاعرءَ شوھازی گاریں چماناں وتی

کنگ ءِ واھگ پاد آتک۔ آئی شیر کنیں ٹھک ءِ سرءَ چہ امروز ءِ باغ ءِ ھمک چیز الہان ءَ لگ ات۔ ''شاعرتیٔ لچہ سرجم بوت'' آئی اشتاپی ءَ جست کت۔ شاعر پریشان بوت ءُ ناد لکشیں وڑے ءَ درائینتے ''من سرجمیں شپاں آگاہ پہ تئی شررنگی ءَ ساڑاھگ ءَ لبز چہ کناں ءُ پکر کناں کہ مرچی وتی سنک (عقیدت) ءِ وتی لوٹ ءِ وتی مہرءِ سوگات ءَ تئی حرمت ءَ پیش بکناں بلے ھر ھمک روچ ءَ تئی ڈیل، تئی بالاد عجب ءُ نوک بیت۔ تئی شررنگی ءِ نورمنی لبزاناں نیم مرگ کن انت۔ تئی نوکیں سیگار منی لبزاناں گنگ کنت ءُ من ھیرانی ءِ وشتاں سرجنان ءُ نوکیں لبزے ءِ پدءَ رند ءَ کپاں کہ تئی شررنگی ءِ حق ءِ دات بکناں۔ گوں ترا وتی مہرءِ پدر کت بکناں کہ من ...'' شاعرءِ چہ لچ ءِ وتی گردن جھل کت۔ تہ گڑا آئی لنٹاں نُرگے زرت، آئی گشت۔

''دوستیں شاعر! لبزانی درگیجگ ءِ شوھازءِ تو سک دور شتگ اتئے۔ لبز وتئی قلم ءِ نب ءِ سرا لرزگ ءَ ات انت۔ کاگدءِ سرا شنگ بوھگ ءَ ارمانی ات انت۔ تئی ذہن ءِ جوڑ بوت ءُ لڑت انت۔ بلے تو آھانی سرا کہن بوھگ ءِ تہمت جت۔ لبزاں چہ چے بیت۔ اصلیں چیز آھانی کارمرز کنگ انت۔ گپ تہ ایوک ءِ واھگانی ات۔ واھگانی ترندی ہیگ ات آئی راستی ہیگ ات۔ اگاں واھگ راستیں بہ بنت تہ کہنیں لبز کہن نہ مان انت، نوکیں جوڑ بنت۔ آھانی تہا ڈولداری کنئیت، تازگی ودی بیت، شیرکنی ھوار بیت۔'' نوں شاعرءِ مارت کہ آئی لبزانی تہا مہرءِ تام ھوار کپتگ۔ ڈولداریں لبزانی ھواری ءِ آئی ھستی تربوان ات۔ آئی مارشت آسرے ات۔ آئی ھرچی بیان کت، شاعرءِ دیم ءِ گشت۔ راست ات شاعر پشومان بوت۔ آجہان ءِ شاعرے ات بلے راستی ءِ پرک ءُ پیرءِ سرپد نہ

بوتگ ات ءُ یک کسانیں، معصومیں، ھستی ءِ ساعتاں بندی تئیں، گونڈیں دروشمے ءِ آئی چم پچ کت انت تہ گڑا شاعرءِ قلم سُرگ ءَ لگ ات ءُ آئی ءِ کاگدے ءِ ھورکیں تاکے ءِ سرا رنگ ءِ تالان کنگ بنا کت۔ بلے نوں سک دیر گوستگ ات۔ وھدءِ اوشت پہ نیست۔ ٹپل ءِ ھیسکارگے جت ءُ تاک تاک بوت ءُ زمین ءِ سرا تالان بوت۔ شاعرءِ اشتاپ اشتاپی وتی قلم چگل دات ءُ پل ءِ تالان بوتگیں تاکان ءِ چِنگ ءُ ھوار کنگ ءَ لگ ات بلے نوں آھاکاں ھوار بوتگ انت ءُ شررنگی ءُ مہرءِ جارچین جکتگیں گردن ءُ جھل جتگیں ترپیں چماں گوں ھورکیں دستاں اوشتاتگ ات بیچارڑءُ بے ترپ ءُ توار۔

''اجگیں نہال ءِ وپ بندیں بچکندءِ ٹھپکے دات ءُ سبزءِ تازرکیں تاکانی تہا اندیم بوت۔''

پژم ءِ گرنچہ

عذرا اصغر

○

اولی رند ءِ وھدے منی چم پرائی کپت انت تہ وتی چِل ءُ دو سال ءِ تپاس حاکاں ھوار گندگ ءَ اتنت۔

بے شک آ ''شررنگ'' گشگ ءِ لائق ات۔ بلے اے ہیم ھم ناں کہ چریشی پیش من اے چہیں ڈولداریں جنین آدم نہ دیستگ ات۔

زندمان ءِ ھمک راہ سراں یک ناں یک براہ داریں دروشمے مدام دیما اتکگ ات۔ قدرت ءِ اے نگارخانہ ءِ وڑ وڑیں براہ داریں ''تخلیق'' است کہ آ وتی جوڑ کنوک ءِ ازمکاری ءِ ثبوت انت۔ ہے ہیم سرجم... ھمے ہیم براہ دار کہ جہان ءِ مزن مزنیں ازمکار جہد ءِ جہا کنان ءَ گار بنت۔ قدرت ءِ ھمے نگارخانہ ءِ من چِل ءُ دو سال گوازینتگ۔ من ازمکارے تہ نہ اوں... ہاں! ازم ءِ منوکے

الم ءِ استوں۔ ھمک ڈولدار ءُ شررنگیں چیز وتی نیمگ ءَ دلگوش ءَ گور کنائینیت۔ کشکانی سرا کپتگیں سنگ ھم مارشت ءَ دئینت۔ نازنین تہ یک جنینے ات... جنین؟ کہ سداں سالاں چہ گشت ءُ کوش ءَ پُن انت ءُ پیداک انت۔ بلے یک گپے من شمارا ہگشیں کہ وتی سرجمیں دروشم دوستی ءَ جنین منی کمزوری ھجبر نہ بوتگ۔

کجام شررنگیں جنینے ءِ گندگ ءَ گوں، من انچو دیما روئیں ھمے ہیم ڈولداریں قدرتی ندارگے راہ ءَ روان مردم بگندیت۔ پدا منی لوگ بانک وتی بدل وت انت۔ پدا مستریں گپ ایش کہ ما وت ماں وت ءَ سک تپاکاں۔ مہرداراں۔ آئی استی ءَ من ءَ لوٹگ ءِ واھگ نہ بوتگ۔ آئی بازیں رنگ انت۔ آ منی دوستدار انت... منی لوگ بانک انت... منی محبوبہ انت... منی سکی ءُ سوری ءِ ھمراہ... انچیں ھمراھے کہ چماں بند بکن ءُ آئی سرا بیسہ ءُ باور بکن۔ آ چار روچ ءِ ھاترا اگن وتی مات ءُ پت ءِ لوگ ءَ شت تہ من سک ایوک ءُ ایوک مارِت۔

مئے سور اودا نئیں سورے ات، نہ آئی من ءَ دیستگ ات ءُ نہ من آرا۔ راست تہ ایش انت کہ فوزیہ منی مستریں برات ءَ گوں نام گپت بوتگی ات بلے برات ءَ جنگ ءِ چارگ ءِ ضد کت، شانزدہ سال پیش، شریف ءُ پردہ داریں لوگے ءِ جنک ءِ چارگ ءِ لوٹ ءِ مراد انچوش ات کہ کسے آئی تک ءَ کٹم ءُ بازار ءَ تہابنام بکنت۔

چرائی پیش کہ برات ءِ ھمے ھبر جنک ءِ لوگ ءَ سر بہ بیت۔ منی پت ءَ منی نام پیش کت۔ من کہ لوگ ءِ مستر ینائی ھبر زور دوک اتوں۔ نا کت نہ کت۔ پہ وت ءَ من مزن مزنیں واھگ ءُ ارمان داشتگ ات۔ من ءَ ایم اے کتگی ات۔ مقابلہ ءِ چکاس دیتگی ات۔ ایوک ءَ پی اے کنگ پشن کم ات۔ پت ءَ

من ءِ پہ قربانی پیش کت۔ ھمے ھاترا سُور ءِ ڈولداریں ھیالاں چہ منی ذھن ھورک ءُ خالی ات۔ نہ دل ءِ البتہ وتی دانگیں واھگ ءُ ارمانانی گوں حاکاں ھواری من ءِ سک تورگ ءَ ات۔ بلے سُور ءِ اولی شپ ءِ وھدے من آئی دیم ءِ لوٹجانیں گشان لیٹینت تہ منی چم آئی دیم ءِ چارگ ءَ دم نبرگ ءَ اتنت۔ چونیں شرر نگے ات۔ چینکس معصوم ات ءُ آئی چچ پلتگیں دیم ءِ سرا آئی چم؟ زانت ءِ روژناھی ءِ روژناہ، ترپناک ءُ وتی نیمگ ءَ دلکوش ءُ گور کنوک۔

وھدے من کالج ءَ اتوں تہ من بازیں شرر نگے دیستگ ات۔ بلے فوزیہ چرے درستاں گُش ئے شررنگ ترات۔ مرچی انچو سال ءِ گوزگ ءَ رند ھم من آئی ڈولداری ءِ گیش ءُ گیوار ءَ کت نہ کنیں۔ بلے ھمے ساعت ءَ من زانتگ ات کہ منی برات ءِ مزنیں ردی یے کتگ، ءُ انچو بوت یک روچے آئی درائینت ”فوزیہ تو شررنگیں جنکے ئے بلے نزانیں کئے گشتگ ات... باریں کئے... ءُ منی کستریں برات گشگ ءَ لگ ات ”نوں چی بیت، لالہ چو گُش ئے تئی لاٹری دراتگ۔ تئی بھت ءُ تالہہ سک شر انت۔“ راست انت اے شر بھت منی نصیب جوڑ بوتگ... ءُ من وتی زندمانی ءِ ناسرجمیں وابانی بابت ءَ نوں پشومان ءُ پریشان نہ اتوں۔

چوناھا فوزیہ کار ءَ آؤکیں جنکے ات۔ منی ھمراہ داری کنان ءَ آئی منی زندمانی ءِ گیشتریں واھگ ءُ ارمان سرجم کنائینت انت ءُ زند ءِ اے شانزدھیں سال ما دوئیناں گوں آسودگی... مھر ءُ نرمیں ساھگ ءَ گوازینگ انت۔ بلے منی تپاس ءُ فوزیہ ءِ انچو دخل نیست اَت۔ منی فطرت انچوش ات۔ من چہ جنیناں کم متاثر بوتوں۔ آ ھم آھانی زانت ءُ پہم ءِ سبب ءَ۔ شکل ءُ صورت ءِ، رنگ ءُ

دانگ ءِ سرا چچی بوھگ منی عادت نہ اَت، بلے ایشی گندگ ءَ گوں اولی رند ءَ من ءَ وتی ارادہ کمزور ءُ وتی پادگ نزور گندگ ءَ آتک انت۔

محکمہ ءِ منی ٹرانسفر ءَ رند ھما جاگہ کہ پمن پہ کرایہ زرتگ ات ھمے جاگہ نازنین بیگ ات۔ پدا جنجال ایش کہ وت نازنین ھم ھمے جاگہ ءَ نشتگ ات۔ دمانے من ارادہ کت کہ من دگہ جاگہے بزوریں بلے من ءَ چرے جاگہ ءِ ھچ چیمیں تاوان ءُ ھرابی یے گندگ ءَ نیاتگ کہ ھمے تاوان ءُ ھرابی ءَ نہ زورگ ءِ سبب ءُ علت جوڑ بکنیں۔ پدا اے دور ءِ کرایہ ءِ سرا جاگہ ءِ رسگ انچو ارزان ھم نہ اَت۔ مرچیگیں اے دور ءِ اگاں شیریں ءُ فرہاد زندگ بوتیں اَنت تہ شیریں ءَ چہ فرہاد ءَ شیر ءِ جوتا چینگ نہ لوٹ اِت۔ بلکن ءَ جاگہے پہ کراہ زورگ ءِ شرط ایر کت۔ ”چو ھم دل ءَ نزور مکن۔ برو بچار“

وتی زند ءِ اولی رند ءَ من ”رسک“ زرت، بلے نزانیں پہ چا، جاگہ ءِ زورگ ءَ بگرتاں ایشی تہا آھگ ءَ من ھکانسر اتوں۔

اے اوں اولی رند اَت کہ من وتی مارشت ءِ درشانی گوں فوزیہ ءَ نہ کت۔ یک روچے آئی وت درائینت۔

”نازنین ءِ بابت ءَ توجہ نہ گشتگ۔“

”چے بگشیں۔“ من انچو مارت کہ آئی منی دُزی گپتگ۔

”چیزے ناں چیزے بگش... منی ھیال ءِ چہ ءُ پیش تو... اے وڑ ھجبر بے ترک ءُ توار نہ بوتگ ئے۔“

من کند اِت۔ آ راست گشگ ءَ ات۔ درائینت۔

”نازنین... کافر ادائیں نازنینے۔“

‘‘انچو بگش ناں... من حیران اتوں۔ کہ تو پرے زال ءِ ھچ پیمیں ھبر نہ کن ئے۔ آیا تو آئی شررنگی ءِ رعب ءِ چیر تر اِتگ ات ئے؟’’

‘‘ترا نہ وشّی درشان کنگی ات ءِ تو گل ءِ بال ئے۔’’ من پہ زور وت ءِ حیران کنان ءِ جست کت۔

‘‘واہ، من پہ چی نہ وش باں۔’’ آئی ءِ درائینت۔

‘‘اگاں تئی لوگ واجہ ءِ دل پہ آئی بروت، گڑا؟’’ من پہ تواضع ءِ مسکرا درائینت ءِ من ءِ انچو گمان بوت کہ گُش ئے منی لبز راست انت۔ بروت چے... بلکن شنگ۔’’ آئی درائینت۔ ‘‘چو بوت نہ کنت۔ من وتی لوگ واجہ ءِ دل مھر داشتگ۔’’

‘‘سک ہیسہ انت؟’’ من آرا کے گدینت۔

‘‘چوں نہ بیت... بلے نازنین ءِ رویں ھیالے داشتگ۔’’ آئی درائینت۔

‘‘وتی شررنگی ءِ ڈولداری ءِ... آ ھمے سرپد انت کہ آئی چنائی زرد ءِ کس پشت نہ کپیت۔ تو ھم ناں...’’

‘‘آ راست گشیت فوزی... من گران ءِ سنگین بوت ءِ درائینت۔

‘‘چے گشگ ءِ ئے۔’’ آئی گوں اجکّی درائینت۔

‘‘اے راستے، فوزی وھدے بندات ءِ من آرا دیست تہ منی پاد اوں جک بوت انت۔’’ آئی کندت۔ ‘‘چوں باور بکنیں۔ باور نہ بیت۔’’ آئی انچو بے باوری ءِ گوں درائینت۔ ‘‘راست ایں... من ترا راست گشگ ءِ اوں۔’’

‘‘تو پیسرا پہ چا من ءِ ھال ندات۔’’ آئی گلگ کت۔

‘‘گڑا تو اے جاگہہ نہ زُرت۔’’

‘‘واہ، الّما زُرت۔’’

‘‘بزانتیں ھم۔’’

‘‘ھو، بزانتیں ھم۔’’

‘‘عجبیں جنینے ءِ۔’’

‘‘اے منی ذات ءِ وڑی چکاس انت۔ تا...’’

‘‘چے پیم’’

‘‘اصل ءِ من ءِ وتی سرا سک ناز اِنت۔’’

‘‘اوں! راستی ءِ’’

‘‘او پدا تو چہ من شنگ بلوٹ ئے، من کجا کجا گران ءِ بگردیں۔ اے ناز ءِ گپ من انچو جت۔ تو وَ زان ئے کہ من زور ءِ منوک نہ اوں۔’’

‘‘بزاں من سرجم ءِ آزاد اوں’’ من کندان ءِ جست کت۔

‘‘بالکل... سرجم ءِ آزاد ئے۔’’ آئی گوں سنگینی ءِ درائینت ءِ نپاد ءِ سرا شنگ بوت۔ کتاب ءِ وانگ ءِ لگ اِت۔

‘‘منی پت، نُور ءِ نوزدہ سالاں لگت دیان چہ منی مات ءِ زندمانی ءِ ڈُور ءِ گستا کُت۔ آرا کس ءِ واشت نہ کت۔ تاں منی مات ءِ بے بدلیں براہ داری ءِ تاں نوزدہ سال ءِ نزیکی ءِ۔ منی ءِ تئی نزیکی چہرے دراجیں سپرہ ءِ بازکم تر انت۔’’ آئی کتاب دیما داشتگ ات ءِ انچو ھبرہ ات کہ کسے گوں وت ءِ ھبر بکنت۔ من زوت زوت ءِ کتاب پچ گپت ءِ درائینت۔

‘‘تو راستی ءِ دل ءِ آرت، سک پراہ دل بوتگ ات ئے تاں۔ است

ئے تاں جنینے؟"

"منی جنینیء سرا ترا چے شک است، ھبر ایش انت کہ مردینء ذاتء سرا بھروسہ کنگ نہ بیت۔"

"نازنینء مارا بے بھروسہ تہ کت۔" من درائینت۔ بلے آ بے ترک ءُتواری ءَ پدا کتابء وانگء اَت۔

چونا ھامئے سجّیں ھبرء حال پہ کندگء مسکرا بوھگء اَت انت بلے من مارگء اَتوں کہ ھبرانی تہا جاگہ تاں جاگہے راستی الّما چیر انت۔ گوں فوزیہء اے پیمیں ھبر کنگء من آرا دلگیر کت۔ آ زوت مارو کیں جنکے اَت ءُ منء دوست اَت ھم۔ بیدء آئی یک دمانےء ھیال پمن سک گران اَت۔

گوں نازنینء ھر دیں کہ دیم پہ دیکی بوت تہ آئی انچیں کپ کنوکیں چماں گوں منا چار اِت کہ منء درھگء گپت۔ گوں آئی دیم پہ دیکی روچے باز رنداں بوتگ اَت۔ منء وتی لوگء آھگء مدام آ "لان" گوازینگ کپتگ اَت کہ آئی تہء رستگیں سبزء نرمیں کاھانی سرا آئی سہبء سرا شپادیں پاداں گوں ترء گردکنگ اَت۔ آ دگہ ساعتاں ھم وڑے ناں وڑے ھمدا اَت۔ یا آرا منی روگء آھگء وھدانی ھیال گور اَت۔ من مدام آرا ھبرے گشتء گوستوں۔ یا برے برے آئی وت چیزے ناں چیزے گشت۔ فوزیہء موجودگیء ھم اے پیمیں ھبرء حال بوتگ اَت انت۔ چو کہ من آرا "لان" ء تہا ھر دیں ترء گردء دیستگ اَت تہ من گشتگ اَت "تو پرچا وتی نازرکیں پادانی سرء زوراکی کنگء ئے۔ کاھانی نرمیں سروک ھم اشاں ٹپی کن انت...." آئی ٹہک داتء کند اِت۔

لہتیں روچاں رند فوزیہء درائینت "مرچاں نازنین وتی پادانی ڈولدار کنگء وزگٹ انت۔"

"پرچا بزاں؟" من آرا جست کت۔

"اوں! تو زاناں سر پدنئے؟" آئی کند اِتء پہ شگان دارئینت۔

"چے مطلب" من گوں اجکھی آرا چارت۔

"تواضعء مسکرا تو بکن ئے ءُ مطلبء من بگشیں" آئی درائینت۔

اے تہ راستے اَت کہ آ وتی وسء جہدء اَت۔ من ھیال کتء کند اِت۔ چو گُش ئے بازمردم چہ وتی ھیلء عادتاں لاچار انتء ڈُڑی کنت۔ ھمے پیمء کسان کسانیں وڑےء عشق کنگ گُش ئے آئی لاچاری اَت۔ چونا ھا نازنینء مستریں جیڑہ ھمیش اَت کہ آ گوں وتی لوگ واجہء شرشر نہ اَت۔ گندگء آ ہدیں مردے نہ اَت۔ شریں عہدےء سرا اَتء آئی محکمہ ھم انچوش اَت کہ چرائی پکارء گیش فضل ربیء بیہ اَت۔ نازنینء زندمانیء ھمک لوٹ سرجمء برجم اَت پدا ھم آئی گوں ادبء مدام فوزیہء را گہارء منء لالہ جان گشتگ اَت۔ فوزیہ گشیت کہ آ لالہ جان گشگء وھدء "جان" ء سرا گیشتر زور دنت۔

مئے وھدا نچو گوں کندگء گپاں پہ جوانی گوزگء اَت۔ یک روچے چہ دپترء وھدے من واتر اتوں تو فوزیہ منء کمے پریشان گندگء اتک۔ من ھیران بوتوں۔ آئی دارئینت۔

"زان ئے اے نازنین روچے ناں روچے یک مزنیں دھما کہے کنا مہینت۔"

”مثلاً چے پیمیں دھما کہے۔“ من جست کت۔

”فاروق... نازنین ءِ دوست...“

”یارا! آ نازنین ءِ پجاہ آروکے، بلکن ءِ کلاس فیلو بوتگ انت۔“ من ھبرءِ چپ کنگ ءِ جہد کت۔

”گڑا من دگہ چے کشگ ءِ اوں... دوست گشگ، زاناں اے ھرابیں لبزے؟“ آئی ءِ گوں ھیرانی ءِ من ءِ چارِت، من گش تے نازنین ءِ ھمراھی ءِ دوست ءِ لبزءِ اشکنگ ءِ جذبات ءِ اتنگ اتوں۔

”من اے کشگ ءِ اتوں کہ فاروق چیرو کائی پر چا کئیت آخر؟“

”ھر روچ کئیت۔“ من جست کت۔

”ہاں! دومی سمی روچ ءِ الّم ءِ کئیت یک روچے نان ءِ لوٹا ئینگ آتئے۔ من ءِ اوں نادپنتے۔ کے دیراں رند نازنین ءِ لوگ واجہ آتگ۔ آ چہ وتی مدامی وھدءِ کے ساری تر اتنگ ات۔ نازنین ءِ چہ دومی دروازگ ءِ فاروق ڈن ءِ درکت ءِ پدا کسانیں گپے ءِ سرا گوں وتی لوگ واجہ ءِ اڑ ءِ کڈ ءِ لگت۔ تاں بیگاہ ءِ گریتے ءِ وتی لوگ واجہ ءِ راہدءِ ردے کت۔ بچا آدھا کہے الّم ءِ کنت۔

فاروق اَت، من اتوں، دگہ بارہیں کئے کئے بنت؟ نازنین گوں وتی نازاں گوں وتی گپاں، گوں وتی چارءِ دلگوشاں منی پیمیں مردے آئی چکراں کئیت، دگرانی چے حال بیت؟ من ھیال کتگ ات ءِ وت ءِ آئی نازانی چست کنگ ءِ لاچار دیستگ اَت۔ آئی ھر ھکے کہ داتگ من بے ھبرءِ ھال ءِ ھما دمان ءِ پیلو کتگ۔ فوزیہ ءِ تور اِتگ ءِ ھیران بوتگ۔ من گشتگ ”اڑے، بیچارگ پُر شتگیں جنینے، شنگ ءِ شانگیں، ما آئی دلگوش ءِ کناں۔ مارا کارے ءِ

گشیت، مئے چے روّت۔“

”واہ۔ واہ چے بہانہ جوڑینگا ءِ۔“ آ گش تے تہا چے پر تگ۔

چہ دپترءِ آھگ ءِ رند ھر پیمیں الّی ئیں کارے ءِ کنگ ءِ من چو زدتاں راضی نہ بوتگوں بلے نزانیں پر چا نازنین ءِ من جواب دات نکنیں۔ آئی ھکم کارءِ کنگ ءِ من ءِ وشی رست، نزانیں پر چا۔ آئی گشت ”لالہ جان! من ءِ بازارءِ بر“ من اینگر آنگر مجبر نہ کتگ چپ ءِ شتگاں، یا ”نوشی ءِ راوتی دوست ءِ گورءِ روّگی انت بلے...“ من ھما دمان ءِ تیار بوتگوں۔ نزانیں من ءِ چے بوہگ ءِ ات۔

”زاناں، عشق ھمیش انت“ من چہ وت ءِ جست کتگ۔ من تہ سکیں خشکیں مردے اوں۔ گڑا اے چے بوہگ ءِ انت؟ فوزیہ ءِ منی ھر پیمیں چارءِ گنداناں تواضع ءِ مسکرا گشتگ ات بلے اے آئی مرزی ات۔ بیسہ ات۔ اگاں نال...“ من راستی ءِ بدل بوہان اتوں ءِ من وت مارگ ءِ اتوں۔ دپترءِ شتگ فائلاں گوں سرماں سر اتوں۔ تہ نازنین ءِ وش بالادیں دروشم منی دیم ءِ بوت، من گوں اجکئی فائل بند کتگ، سر چینتگ، پر تگ پدا گوں فائلاں سر مس سر بوہگ ءِ جہد کتگ، ھمے دمان ءِ ساعتاں آئی اگاں ٹیلی فون کتگ تہ من گش تے بچ پلنگ اوں۔ آ وتی لوگ واجہ ءِ بڈءِ کپتگ۔ منی ستا ہے کتگ، فوزیہ ءِ وش بختی بے ساڑاتگ کہ آرا منی پمیں لوگ واجہے رستگ، یک انچیں ساعتے ات ءِ من پہ مسکرا گشتگ ات۔ ”تو درستاں یلہ دے ءِ پہ ما بیا۔“ آئی زوت زوت ءِ درائینگ ات۔ ”بلے اودءِ چے وشی رسیت۔“

”پہ چے، پہ چے نہ رسیت وشی“ من جست کت۔

”فوزیہ ھمو دانت۔“ آئی گوں پُر شتگیں دلے گشت۔

"بلے آتئی گہار انت۔"

"خاص پہ تئی ھاترا" آئی پہ بے انانی پشّو دات۔

منءِ گُش ءَ ےچکر آہگءَ ات۔ آئی بے تکلفی ءِ معنیٰ یے داشت، نازنین واقعی۔۔۔ناں۔۔۔ناں۔۔۔" اے ہیم چوں بوت کنت۔ من زانت ءِ جہان ءِ داتر اتوں۔ فوزیہ، منی لوگ بانک، سکّی ءِ شریدار، مہروان۔۔۔ نازنین، فوزیہ بوت نہ کنت۔ آئی جاگہ ءِ گپت نہ کنت۔

منءِ چہ نازنین ءِ ہیم بوت یا بلکن ءِ چہ دت ترس اتوں، وتی تہ ءِ بے بیسی منءِ بہرءِ بانگ کنگ ءَ ات۔

انا گہ فوزیہ ءِ جاگہ بدل کنگ ءِ ھبر دیم ءَ آرت۔ آئی وت دگہ جاگہے درگیتگ، سامانے چست کنائینتاں، من اے سرجمیں ساعت ءِ دماناں بے ترک ءِ توار چاروک اتوں۔ من ایوک ءِ ھمے گشت کہ جاگہ پہ محکمہ ءِ منظور کنائینگ۔ نوکیں جاگہ ءِ آہگ ءِ فوزیہ ھمینکس وش وش ءِ گل گل ات من ھمے ہیم بہر بہر اتوں۔ نازنین ءِ ھیال نزانئیں دم پہ ساعت پر چا اتک انت۔ دل وت سرا وت ھمائی دمک ءِ روگ لوٹگ ءَ ات۔ من سگت۔ پدا من درس فوزیہ ءِ گشت انت۔ وتی سرجمیں جاور ھم۔ ماوت ماں وت ءِ ہچ چیر نداتگ۔ آئی کند اِت، درائینتے۔

"من سرپد اتوں، ہمیشکا جاگہ بدل کت۔"

"بلے تو زور ءِ منوک نہ ات ئے۔" من گوں ھیرانی ءِ آرا یات گیتگ۔

"آں راست انت۔" آئی من ات۔

"بلے تو گوں آئی سُور ھم کت نہ کت ءِ تاں تئی رومانس ھلگ ءَ ات، ھلت، بس تو سُنگ ئے۔ است ئے تاں جنینے؟"

"ایشی تہا چے فنک است۔" آئی گوں پہر درائینت "من وتی تئی واہگ داروں، تو منی چکائی پت ئے ھم۔ پدا من نزوری پر چے پیش بداشتیں ءِ وت ءِ بے سوب بکتیں؟"

"بلے فوزیہ آسک تامدار انت۔" من پہ کزداے وڑ گشت۔

"ایں، تو تام چشتگ۔" آئی ھم انچو دارینت۔

"ایوک ءِ دست جتگ ات۔"

"او تامے دپ ءِ اتک۔"

"ہاں! اراست۔ آئی بدن ءِ پوست انچو نرم ءِ انچو چرپ ات فوزیہ کہ۔۔۔ مرچی ھم منی سرجمیں۔۔۔ من وتی دست چارت۔ گُش ءَ ے چشم، چشم ءِ گرنچہ۔"

فوزیہ بے ترک ءِ تواری ءِ من ءِ چارگ ءَ ات ءِ من ھبرءِ اتوں۔ آئی وتی دست منی دست ءِ داتگ ات ءِ گشتگ ات۔ "سر سک درد کنت، ادا چہ گرون ءِ گُش ءَ ے سدیت ءِ کپیت۔" ءِ منی دست آئی نرم نرمیں دست ءَ ات۔ آئی پشت ءِ سرا تر ات۔ پدا من وتی دست کشت ءِ اتکوں۔ بلے تاں مرچی آ شتر انک ءِ پشمیں پوست ءِ نرمی منی بند بند ءِ تُسریت۔"

من اے ساعت ءِ وتی ھمک گپ ءِ منگ ءِ فوزیہ ءِ دیم ءِ تیار اتوں۔ آ چو مہروانئیں چتے ءِ ہیم ءَ ات ءِ من وتی گناھانی حساب ءِ دیگ ءَ اتوں۔ وتی ارواح ءِ تاھیر دیگ ءَ اتوں۔ سجّیں ھبرانی اشکنگ ءِ رند آئی گوں نرم نرمی ءِ درائینت۔

”ٹپل ءِ نہالانی سرا وڈ وڈیں ٹپل بہ بنت ءِ مالی هم گندگ ءِ منتیت تہ مردم ءِ دل ملوٹیت هم آ یکے کپے الّما سر چنت، چونا باوڑی آئی حادت هم مہ بیت ءِ پدا مستریں هبرا ایش انت کہ ممے پارک ءِ تہا اویل ایمل ءِ بورڈ هم جنگ بہ بیت ”منا بزور، منا بزور۔“

من گلٹ ءِ فوزیہ ءِ نیمگ ءِ گیشتر دلگوش بوتوں۔

”ہاں! آئی ءِ پیشانی ءِ سرا اویل ایمل ءِ بورڈ درتگ، پر درستاں، نزانیں تو اے لبزاناں وَنت کت یاناں۔“ من فوزیہ ءِ دست گوں ترندی ءِ پرتک انا گہ من مارت کہ گُش ءِ منی دستانی تہا گپّڑے پچّم انت کہ ممے دمان ءِ ءِ خاص ءِ من جوڑ بوتگ انت ءِ ایشی سرا هچ پیمیں بورڈے هم درنجوک نہ انت۔

بے برمشیں چھال

ن۔م۔دانش

ن۔م۔دانش اردو ءِ جوانیں شاعر ءِ مزنیں نبشتہ کارے۔ گوں بلوچی زبان ءِ مزنیں ھُب ءِ واہگے داریت۔ آ وھدی کہ دانش ءِ وتی اے آزمانک نبشتہ کتگ ات، کراچی پُر امنیں ھند ءِ دمگے ات، بلے دانش ءِ ڈور گندوکیں چماں کراچی ءِ جاوران ءِ جوانی ءِ مارت ءِ آئی گوں وتی رژن ءِ سرپدی ءِ پیش گُشی یے کت۔ بگند کہ آئی پیش گُشی چوں یک ءِ ٹک بوتگ۔ اردو ءِ آزمانک سرجم انت، اگاں ردی یے بوت تہ بزاں کہ بلوچی ءِ ترینگ ءِ بوتگ۔

بازروچاں چہ آہانی روچ یک ہیم ءِ شپ یک وڑ ات انت۔ آ بج
سہب ءِ یک خاصیں وھد ءِ پاسے ءِ خاصیں وڑ ءِ بیے ءِ واب ءِ پاد آتک انت۔
ذوت ذوت ءِ ناشتہ اِش کت۔ رکشہ، موٹر، بس، ٹرک، موٹر سائیکل مزن عمریں
مردمانی، چگّانی ءُ کچکّانی شور ءِ توار پر جنوکیں شہر ءِ نیمگ ءِ تچان ات انت۔ گش
ئے آہان ءِ توار کنگ بوتگ ات۔ ھمک سہب ءِ رژ کانی تہا بیگاہ ءِ آھگ ءِ وھد
ءِ کسے نہ کسے کار بوتگ ات۔ لوگ ءِ مردماں دروازگ پچّی ءِ اشتگ ات ءُ ودار
کتگ ات بلے رژک کدی نہ اتک ات۔ لوگ ءِ مردماں گریت، کوکار کت،
وتاراجت ءِ پروشت بلے رژک ھچبر نہ آتک۔

"روچ" بازروچاں چہ اینگ ات۔ آئی شہماں زہیں ءِ سرا ملوری،
یک مئی، بے زاری، اینکی، بے باوری ءُ بے بیسہی شنگیت۔ مردم دپ
جنان، چہ وت ءِ چہ بے زار، دلپروش انچو کہ گوشنگ ءِ نزوریں تچکے ءِ للک لونچان
بہ بیت، شہر ءِ توار ءِ یکیں نیمگ ءِ تتک انت ءُ بیگاہ ءِ آہگ ءِ وہد ءِ کسے نا کسے
وتی لوگ ءِ راہ دھال کت۔ لوگ ءِ مردماں دروازگ پچّی ءِ اشت، ودار کت،
گریت، کوکار کت وتاراجت ءِ پروش بلے رژک ھچبر نہ آتک۔

اے ہیم چہ بندات ءِ بوآن ات بلے ھاترا پریشی ھیران اوں کس نہ
بوت۔ بلے نوں چک اوں کار بوآن ات انت۔ کوہکانی سرا بستہ درچکیں، ٹل
گونگ ءِ براہ داریں چک، قاتل دستان ءِ بسانی پشت ءِ تچوکیں ورنا، چشمک پونز
ءِ گڈی سرا درنجوک، جہلانکیں پگرانی تہا گار، زبر ءِ ھشیاریں واندہ، زانت کار
درس گار بوآن ات انت۔ مات وتی چکان ءِ وانگ جاہاں راہ دئیگ ءِ اینگر آنگر
کنگ ءِ ات انت۔ پت ترسگ ءِ ات انت ءُ چک بے بیسہی ءِ آماچ ات

انت۔ ہمے بے بیسہی ءِ گوں آ چہ لوگ ءِ دراتک انت ءُ یک بیگاھے ءِ دووار نہ
اتک انت۔ ماتاں گریت، جت ءِ پروشت بلے تاھیر اِش نہ آتک۔ ارس
چمانی تہا بداِت انت۔ سینگ ءِ بے تواری بے شنگ بوت تہ آہاں یکے دومی ءِ
ھال گپت، یکے دومی ءِ راتسلا دات۔

"اشکنگ ءِ مئے چک جادوگرے ءِ بندی انت۔ ادا چہ دور مزن مزنیں
قلاتانی تہا انت۔ آئی درستیں چکان ءِ ھمو دابندی کتگ۔"

"اشکنگ ءِ شہزادگے آھانی کشگ ءِ پیداک انت۔"

کلاں چہ پیرتریں زال ءِ کہ آئی دیم ءِ کرچکاں چہ کرتانی سرگوست
سرکشان ءِ ات انت۔ زورزور ءِ ٹہک دات ءُ کنداِت، کندان ءِ آئی چماں ارس
اتک انت۔

"نوں شہزادگانی دور رنج اِنت، اگن شہزادگ است انت ہم تہ آ وتی
لوگ بالکانی گور ءِ انت۔ آہانی زہم ءِ را نیام ءِ بازیں تہ ءِ بوہگ ءِ چہ زنگاں
گپتگ۔ نوں آ جنین جا گہانی تہا تتگ ءُ وتی نترسی ءِ مزن جگری ءِ کسّہاں، چہ
درباری شاعر ءُ نبشتہ کاراں نبشتہ کنائینگ ءُ چھاپگ ءِ انت۔ نوں آہانی نترسی ءِ
بالاد زہم ناں بلکن ءِ آہانی زبان جوڑ بوتگ۔ تو کجام شہزادگ ءِ ھبر ءِ کن ئے۔ آ
شہزادگ ءِ تہ دیر انت کہ مرتگ، ھمائی کہ ڈوریں ڈیہ ءِ شہزادی ءِ راپچ گرگ ءِ
آجو کنگ ءِ ھاترا کوہ ءُ دریا ءِ کور ءِ گیاہانی سپر کتگ انت۔ جن ءُ جنس ءُ دیہ ءُ
بلاہ، ساحر ءُ جادوگراں گوں مزان ءِ وتی جان ءِ ساہ ءِ ھاتر اِش ندا شتگ ات ءِ
شہزادی ءِ را چہ آہاں پلتگ ءُ برتگ ات۔ آ دگہ روچ ات انت، اے دگہ روچ
انت۔ یک ہیم، یک ڈول، پیسریگیں روچ اے ہیم نہ ات انت، بیزار، دلگران

ءِ بے باوری ءِ وڑاں پتا نگیں۔

پدا اشانی تہا یک عجبیں باوری یے ودی بوت۔ آ یکے دوی ءِ را تسلا دات انت کہ آوانی چک ھما قلات ءِ نیام ءِ چہ یک انچیں تنگے بژ انت کہ آ چیکیں جا گہے در بئیت۔ آوانی ھبر ءِ حال امیت ءِ باوری ءِ ہے بن زہ ءِ اتک ءِ ھلاس بوت ءِ روچانی یک شپی ءِ پدا آہان ءِ وتی انباراں ژرت۔

یک سہبے آ پاد اتک انت۔ اے سہب اوں چو آ دگہ سہبان ات، بلے اے سہب ءِ خاصیں ھبر ایش ات کہ شہر ءِ چارراہ ءِ سرا یک عکسے ورنچوک ات۔ عجبیں عکسے ات۔ آئی تہا گندگ ءِ ہچ پیمیں خاصیں وروشم ءِ ندارگے نیست ات۔ بلے آ درستانی ءِ ھمک چیز ءِ عکس ات۔ مردم اے عکس ءِ گندگ ءِ گوں برے ترس اِت انت ءِ برے زھر گپت انت۔ اے عکس درستان ءِ وتی وتی سستا ءِ چمانی وڑ ءِ گندگ ءِ اتک۔

" اے شہر ءِ ھونی تیں آزمان ءِ عکس انت۔ مئے سرا مزنیں عذابے آھگی انت۔"

یک مزن ءِ نامداریں رہ در برے ءِ درائینت۔ بازیں مردماں آئی ھبر گپت گوں۔ پدا آئی وتی گلو ءِ را ہچ کت۔ آ ؤکیں وئیل ءِ گوں جہت ءِ مزن جگری ءِ مقابلہ کنگ ءِ سکین دات ءِ درستاں چہ گیش اے ھبر ءِ سرا زور دات کہ اگاں کلیں مردم آئی پشت ءِ آھگ ءِ تیار انت تہ آ آھان ءِ چہ آ ؤکیں وئیل ءِ چہ رکینت کنت۔ ایشی مخالف لہتیں مردمانی تہا اوشتوک ات انت ءِ گشگ ءِ ات انت۔ " بکواس کنت، دروگ بندیت، ایشرا وتی نپ ءِ کٹ ءِ گرسی ءِ پکر انت۔ ایشرا گوں راج ءِ ہچ پیمیں واھگے نیست۔"

" تاں!! اے یک چک ءِ جنیں آدمے ءِ عکس انت کہ ایشانی تہا گنگو یے (ڈونڈوار) بال ءِ انت۔ مئے چک ءِ جنیا دمانی سرا وپلے کمگی انت۔ واجہ ھدا چہ ما چکاس گیپت۔"

مشیت ءِ ملا ءِ نہ منت اِت کہ ھمک جمعہ ءِ خطبہ ءِ راست گشگ، انساپ کنگ ءِ دوی ءِ سرا رحم کنگ ءِ پنتے داتگ ات۔ بلے آئی وتی جن ءِ چک آئی زورا کی ءِ آماج ات انت۔ آئی لاپ چست ءِ دراتگ ات ءِ آئی ٹن ھلاس نہ بوتگ ات۔ آئی پشت ءِ نماز کنوکانی یک ٹولی یے ءِ ملا ءِ ھبر ءِ سرا لبیک گشت۔

" تاں۔ اے ھما واب ءِ ھما بہرے ءِ عکس ات کہ ملک ریان دیستگ ات کہ آئی معنا (تعبیر) حضرت یوسفؑ ءِ گشتگ ات۔"

" ملک ریان ءِ واب ءِ چے دیستگ ات۔" مچی ءِ یک بہرے ءِ نیمگ ءِ چہ توار چست بوت۔

" ملک ریان ءِ واب ءِ دیست کہ ھپت مزن ءِ پزوریں گوکان ءِ ھپت کسان ءِ نزور ءِ لاگریں گوکان اتک ءِ وارت۔ پدا غلہ ءِ ھپت سبز ءِ تازگیں ہوشگان ءِ ھپت ھشک ءِ کلینچیں ہوشگان اتک ءِ وارت انت۔ بلے ادا ایوک ءِ ھشک ءِ کلینچیں اوشگانی عکس انت۔ تاں مزن ءِ پزوریں گوک است ءِ تاں سبز ءِ تازگیں ہوشگ۔"

ھماہاں کہ ملک ریان ءِ واب ءِ بابت ءِ جست کتگ ات۔ اے ھبرانی اشکنگ ءِ گوں آہانی جان ءِ ترسے کپت۔ یک ٹولی یے ءِ کوکار کت۔ کفر کنگ ءِ انت، بلے آ واب ءِ بابت ءِ ھبر کنوک وتی ھبر ءِ سرا اوشتات ءِ مردماں، چہ ترس ءِ

واب ءِ معنیٰ جست نہ کت۔

آنیم گنوکیں مردم ءَ کہ مدام بے توارات شُہک شُہک ءِ سرے چست کت، چمانی کوسے تراِت انت درائینت ئی۔

"یک جنکے ءِ عکس انت ورنا ءِ برھنگیں جنکے کہ مئے جنکانی دروشماں بدلان انت۔" لہتیں مردماں وتی وتی جنکان ءِ برھنگی ءِ گندگ ءَ گوں وتی سر جہل کت انت۔ لہتیناں وتی لنٹ گٹ پاتنک ءُ زاہ ءُ بدءَ لگت انت۔ آہاں عکس جوڑ کنوک نہ زانت۔ پہ حاترا گشگ ءِ واھگ ءِ وارگ ءَ ھم آہاں کس کشت نہ کنت۔ آہان ءَ ھرھا جنک گیر اتنگ انت کہ آ برھنگ کنگ بوتگ ات انت۔

"مئے سرا عذاب آرگ بوتگ اے ستکگیں روچ ءِ عکس انت۔"

شہر ءِ مُلّاں چہ مستریں زانکارءِ درائینت۔

اے عکس کلاں چہ پیش ھما پکیر ءَ دیست کہ شہر ءِ چارراہ ءِ سرا نشتگ ات۔ ءِ پنڈگ ءَ ات۔ عکس ءِ گندگ ءَ رند مردمانی تہا ترس ءُ بیمے کپتگ ات۔ آہاں ورگ ءُ وردن یلہ داتگ ات، واب پہ آہاں حرام ات۔ آ یکے دومی ءَ چہ جست کنگ ءَ ات انت کہ نوں چے بیت؟ بلے ھچ پیمیں پسّو گوں آہاں نیست ات۔ آہاں خیرات کت، صدقہ دات، منّت منّ اِت، دعا کت، شپ ءِ نیم ءِ پاد آتک انت ءُ توبہ اِش کت بلے اے آس کہ سرجمیں ملک ءَ شنگ ات نہ مُرت بلکن ءَ آھانی ھستی ءِ سوچان ءُ پٹ پٹ ءِ آپ کنان ات۔ ھر کس ءَ وتی پکر ات۔ آہانی ریاکاری ءُ وتی ذاتی نپ ءُ کتاں گوں مہرداری ءِ آہان ءَ اے روچ پیش داشتگ ات۔

آہاں مدام دروگ بست۔ چہ راست ءَ ٹکّگ انت، پہ حق ءِ دپ اِش تاب دات۔ آہاں ہر چیز ءَ چہ ترس ات ءُ ملّاں چہ گیش آ چہ مرگ ءِ ترس ات انت۔ آہاں وتی گردن ءِ تنچتگیں پنجگ ءِ را پہ حاترا ڈور نہ کت کہ اے پنجگ آہانی ساہ ءَ مہ گیپت۔ چوناہا آ پنجگ نزور ات بلے مرگ ءِ ترس ءَ آہان ءَ چہ مرگ ءِ ساری کشتگ ات۔ نوں پہ آہاں مستریں عذاب ایش ات کہ آوانی ھیداں چہ مردگانی بو آہگ ءَ ات۔ انچیں بوئے کہ یک زمانگے خرقیل ءِ راج ءِ بدن ءَ چہ اتکگ ات۔

اے داستان آہان ءِ ھما پیریں زال ءِ اشکنائینتگ ات کہ آئی مدام دل ءِ راوش ءُ گل ءِ شات کنوکیں کِسّہ اشکنائینتگ ات۔ بلے اے روچ ءِ باریں چے ھبرے ات کہ پیرزال ءِ چم چو کوہگ ءِ شہراِت انت ءُ آئی توار کرنانی کہنٹیں چاتے ءِ تہا چہ در آہان ءِ مارگ بوہگ ءَ ات۔ اے روچ ءِ داستان ءِ اشکنگ ءَ رند نہ مدام ءِ وڑ ءِ ھور بوت نہ سردیں گواتے ءَ کش ات بلکن ءِ چسے آہانی سراں، باناں، تاکاں، روشن داناں چمان ءُ سرجمیں ھستی ءِ تالان بوتگ ات۔

آ کشگ ءَ ات کہ خرقیل ءِ یک روچے بنی اسرائیل ءِ را اللہ ءِ نیمگ ءَ چہ جہاد ءِ روگ ءِ حکم دات۔ مرگ ءِ ترس ءَ آہاں جہاد ءِ روگ ءِ انکار کت۔ ہاں۔ بے شک۔ پہ مردگاں مرگ ءِ ترس ءِ ابید دگہ مستریں ترس نیست۔ اللہ تعالیٰ ءِ قہر پہ آہاں نازل بوت۔ ہر نیمگ ءَ طاعون ءِ نادراھی شنگ ءُ تالان بوت۔ بازیں مردے مرت ءُ بازیں مرگ ءِ ترس ءَ ٹکّگ انت۔ وھدے ہپ تچوک دو میل ءِ کساس ءِ سر بوت انت تہ یک انچیں ترسناکیں توارے آہانی گوشاں کپت کہ آ ھم مُرت انت ءُ مردگانی بازی ءِ سبب ءَ آہان ءِ شہر ءِ آرگ ءُ قبر ءِ کسارت

کنگ نہ بوت۔ آہانی چاریں نیمگاں دیوالے جوڑ کنگ بوت، تک ءِ انچیں دیوالے کہ مئے چاریں نیمگاں جوڑ کنگ بوتگ بلے مارا گندگ ءَ نئیت، وکلیں مردگان ءِ ھمائی تہا ایر کنگ بوت۔ روچ ءِ گرمیں براہزاں مردگان ءِ ساڑ ینت انچو کہ ما سڑگ ءَ آں۔ خرقیل پہ ہپت روچ ءَ اعتکاف ءِ وھدے چہ شہر ءَ ڈن درآتک تہ آئی دیست کہ مردگانی یوک ءِ ہڈ پشت کپتگ انت۔ گوشت پوست حاک بوتگ انت انچو کہ ما حاک بوتگیں۔ آئی دل ءَ رحم اتک گوں ربّ ءَ پریاتے کت۔ الٰہی تو منی قوم کشتگ، ایشاں پدا زندگ بکن... بلے پہ ما دعا لوٹوکے ہم نیست۔ توار آتک۔ خرقیل اے کل چہ مرگ ءِ ترس ءَ چہ شہر ءَ تتک انت ءِ اشاں منی ذرس ءِ ھیال نہ داشت پمیشکا من اشان ءَ گشتوں۔ پدا ھدا ءَ آھان ءَ زندگ کت۔ بلے چہ آہاں گیشتر ناشکر اِت انت، آہاں پریشی شکر نہ گپت۔ پدا وھدے اے شہر ءَ اتک انت تہ گشعت کہ اے گلّانی بدن ءَ چہ ءِ آہانی اوبادگانی بدن ءَ چہ ھردیں حید درآتک انت تہ چہ آہاں مُردگ ءِ بو آتک۔ اے داستان ءِ اشکنگ ءَ گوں منچ ملور ءِ بے چاڑ بوت انت۔ بلے وتی بدن اش بو نہ چت آہاں یکے دومی ءَ را چارت ءِ گشت۔ ما تہ ہچ جاگہ نہ تتکاں ءَ نا ما جہاد ءَ روگ ءَ چہ انکار کتگ۔

"آ کہ مئے چکت اش برتگ انت؟"

یک جنیادے ءِ جست کت۔

"جہاد ڈکّی ءِ غیرانی خلاف ءَ بیت۔ آہاں کہ مئے چک برتگ انت آ مئے وتیگ انت ءِ پدا ما چہ جنگ ءَ کدی انکار کتگ؟ ما تہ مدام جنگ کتگ، گوں دومی ءَ، گوں دوستاں، گوں ھمساہگاں، گوں وتّی جند ءَ، بس مدام جنگ

کتگ۔ گڑا اے عذاب پرچی؟ اے بو چونیں؟" "اے ھما ھونانی بو تہ نہ انت کہ ما ھر روچ ریچان اش، وتّی ھمک روچگیں زندمانی ءِ ھمک روچی ئیں کارانی جہت ءَ۔" اے یک گران ءِ ترسناکیں توارے ات کہ آہانی سر ءَ ولاں شنگ ات۔

آہاں دیست کہ آہانی چک شاہ دولہ ءِ مشک بوآن ءَ روان ات انت۔ کسانیں سرگ، گونڈیں گردن، اندیمیں اتی۔ وتّی چگّانی اے جاور ءِ گندگ ءَ گوں آہاں ہیچ چیر کپت کہ آ وتّی چگّانی کشوک ات انت۔ شہر ءِ زانکار ءَ اے زانتگ ات کہ آہانی ھیداں چہ مردگی بو پرچی کئیت، بلے آئی ءَ کس ءَ را گشت نہ کت پرچیکہ دروگ ءِ ریاکاری ءَ آئی زبان ترک جتگ ات۔

آہاں یات اتک آ سپر ءَ ات انت۔ شپ ءِ وھدات یا روچ ءِ اے کس ءَ را جوانی ءِ یات نہ ات بلے راہانی سرا مزن مزنیں دیوال آھاں وت بستگ ات انت۔ آدیما کنزت انت۔ ھمے دیوالاں آہان ءَ داشت۔ آہانی تہا جوش ودی بوت۔ آدیما شت انت بلے راہ آہان ءَ نہ رستگ ات۔ آ پدا واتر بوتگ ات انت ءِ ھمود ءَ سر بوتگ ات انت کہ سپر ءِ بنداتے چہ ھموداچہ کتگ ات۔ آہاں دم برتگ ات ءِ نشتگ ات انت۔ پدا آوانی توار وت ماں وت ءَ ھوار بوتگ ات انت۔

"دیمارَوگ ءِ نپ سے انت وھد یکہ آ سر پشت ءِ آھگ انت۔"

"ھوا راست انت۔"

"ناں، مارا دیمارَوگ لوٹیت۔ ما تا کدیں اے دیوال ءِ تہا یاں۔ آخر یک نا یک روچے چہرے حد ءِ چہ درکائیں۔"

”ما دیما روَگ ءِ راہ ءَ ہم نزانئیں۔“

”مردم پہ روَت، منزل ءَ وت پنجیت۔“

”چُشیں راہ ءَ سپر مہ بیت تہ مردم سر سر جنت۔“

”تو لگورے ءِ۔“

”تو دتار رپینگ ءِ نادراھی ءَ آماچ ئے۔“

”تو برزیگانی چمدار ئے، استعمار ءَ دلار ئے، ترا زر رسیت۔“

”تو وت نابودے ءِ، ءَ وتی اھمیں کار کرتانی آسر ءِ ذمہ داری ءَ دگرانی سرا الڈئے۔“

توار گیش بوان بنت، معانی ہلاس بنت۔ یوک ءِ شور ءِ کوکار پشت کپ انت۔ بندات ءِ لبز مڈ انت، توار ھوار کپ انت۔ پدا دست برز بنت، گور جیگ وِڑگ بنت۔ چاقو، کاتار، لٹ ءُ سنگ ٹُرگ ءَ لگ انت۔ ھون ھُلک انت۔ انچو کہ اناگہ دریاپیے ءِ بند پہ پروشیت۔ ھر نیمگ ءَ ھون گندگ ءَ اتک انت۔ وھدے اے گنوکی آسر ءَ رسیت ءَ ہچ تاھیرے نہ گندیت تہ آ وتی جنگ ءِ بنا کن انت۔ ھون ءِ تام، ھون ءِ نشہ سکیں ھرابیں چیزے۔ وتی، ڈنی، شر ءُ گندگ ءِ پرک ءِ پیرا ھلاس کنت۔ یک شورے، مڑ ءُ درے کلیں نیمگاں وتی دستاں دراج کنت۔ وھدے جاک ءُ کوکار ھلاس بیت تہ یک ترسناکیں بے تواری پے ھمک چیز ءِ سرا گندگ ءَ کئیت۔ انچو کہ سیلاب ھر چیز ءِ پتاران ءَ گوں وت ءَ بارت ءُ رند ءَ یوک ءِ آئی نشان ءُ آتار پشت کپ انت کہ عبرت ءِ درس ءَ دئینت۔ پدا گلّاں چہ زانکار ترسی مردم گشیت:

”ما شر نہ کت، مارا چو کنگ نہ لوٹگ ات۔“

”چو کنگ نہ لوٹگ ات“ ءِ ھمے پشومانی چہ ازل ءَ آہانی بہت ءَ نبشتہ کنگ بوتگ ات ءَ ہمے آہانی تالہ اَت۔ آہاں وت نزانتگ ات کہ آ چے کنگ ءَ انت؟ پرچی کنگ ءَ انت؟ آ کئی جادو ءِ اثر ءَ ات انت۔ بس آ ھمک ھار ءَ توپان ءِ رندا انچوش گش انت ”ما شر نہ کت، مارا چو کنگ نہ لوٹگ ات۔“ آہانی چک مزن مزنیں دیوالاں چہ آدیم قلاتانی تہا آہاں توار جنگ ءَ ات انت کہ اے مرگ ہکشوکیں گوات ءَ چے، مئے دم بند بیت۔ مئے اتی کسان ترا ایت بلے اے توار آہاں نہ اشکت انت ءَ ناں آہاں اے مرت کہ چرا ہانی ھیداں چہ مردگ ءِ بو پیداک انت۔

ندیستگیں آس

نورالہدیٰ شاہ

○

من چہ کرناگُش ءَ زرءِ کش ءَ اوشتاتگ اوں۔ چو گُش ءَ کرنانی راجہ پتر منی پادانی چیرءَ انت۔ من پگر ءَ اوں ”آیا بنی آدم ءِ کلیں سپر یک دائرہ ءِ سپر انت ءُ آئی ورتیں واب“ مارشت، لوٹ یک دراجیں گردشتے ءِ رند ھلاسی ءِ گڈسری ٹک ءَ کئیت ءُ اوشتت! آیا اے کائنات ءِ گڈسری ٹک انت ءُ آیا ھلاسی ءِ اے گڈسری ٹک ءَ چہ دیم ھم چیزے بوت کنت! ءُ پدا دائرہ ءِ اے سپرءَ رسیت بچے!

منی زانگ ءَ اچ من پیش ھم بنی آدمانی مزنیں مچی یے ھمے پگرا ماران ءُ مرتگ انت۔ من مرگ ھم نہ لوٹیں وچیکیں یک وا بے ءُ کائنات ءِ گردی ءِ وتی انبازاں زورگ ءَ من ورک بندیں۔ بلے ھمے گردی زورءِ دوروانگیں فٹ بالے ءِ وڑءَ چہ من تیز تر ورک بندیت ءُ تھاری ءِ تہا گار بیت۔ گڑا آیا بنی آدم

کائنات ءِ ایر جیگ کنگ ءَ سوبین نہ بوتگ؟ گڑا ماہ ءِ سپرءَ بگرتاں نیوٹران بم ءِ جوڑ کنگ ءَ اے کل بٹاک بوتگ انت؟ آیا روتاک ریڈیو/ ٹیلی ویژن ءِ چیہال جتوکیں گوُن ءُ واری، بدحالی، بنی آدمانی برباذی ءُ بیم ناکیں جنگانی کلیں ھبر دروگ انت! من تہ اے ھم پوہ نہ بوتگ اوں کہ بنی آدم ءِ سوب مندی ءُ باج برگ کجام چیزءِ تہا انت! جنگ ءِ تہا! ایمنی ءِ تہا! مذہب ءِ تہا! یا اے کلاں یلہ دیگ ءُ دگہ راھے ءِ گرگ ءِ تہا؟ منا اے ھم گمان بیت کہ اے کلیں چست ءُ ایرانی پشت ءَ مرگ ءِ وداراِ انت۔ چو ناھا پہ زندگ بوھگ ءَ بنی آدم وڑ وڑیں توجیل سازیت۔ آیا اے گڈسری ٹک ءَ گوں کائنات تباہ بیت۔ وھدے من اے ھبریں ھبرانی بابت ءَ پگر کنیں تہ منی پادانی چیرءَ کرناں چہ تالانیں راج دپتر لگوشیت۔ من اشکتگ وھدے بنی آدم ءِ ارواح ءُ آئی استی ءِ نیام ءَ آجوئی ءِ جنگ کہ بنا بیت گڑا بنی آدم ءِ اندرءَ مارشتانی تباہ کاری ءِ آسرءَ ارواح ءُ استی ءَ چہ یکے آجوئی گیپت۔ آسرا اے بیت کہ بنی آدم سار نہ بیت۔ گڑا منی ھوش کشتگ ا چو ناھا من اے ھبرءَ سرا باور داریں کہ بنی آدم ءِ ارواح ءُ استی چہ یکے دومی ءَ جتا بوھگ ءَ رند نادراہ بنت بلے منی اے اندری جاور منی وزرس ءَ ھم نہ انت نا دزری ءِ ھمے چاڑ منا پہ زرءِ کاریت۔

چمانی سرا ایر کرتگیں دوئیں دستاں دور کنان ءَ، پہ دمانے ءَ گوں دلگوش ءَ بچ ءِ چاریت ءُ انا گہ زرءِ نیلیں آپ ءِ تہا آ سے روک بیت آئی برانز آزمان ءِ سر بنت۔ آ دیم ءِ شنگتگیں درد، مرگ دم برگ ءِ زھر ناکی ءِ مارشت، آئی چمانی دیم ءِ سرجمیں کائنات آس ءِ زرءِ دور دیگ بیت ءُ آ یک ھسناکیں چیہالے جنت... نہ... نہ... ناں... نا! آ اے درستاں گندگ ءَ ات (زرءِ کرءِ

گوراں رژک ءِ آ ؤکیں ڈولدار ءِ بدڈولیں دیم درو کیں مردم نہ گندگ ءِ ات انت پرچیکہ گندگ ءِ نہ گندگ ءِ نیام ءَ سرپد بوہگ ءِ یک بارگیں لکیرے ہست (ھرچی کہ آس ءِ زرہ ءَ سچگ ءِ پُر بوہگ ات، ہچ براہ دارات انت براہ دارتہ ھما آس ات کہ ھر چیز ءَ سوچان ءِ پُر کنان ات۔ آرا آس ءِ ناچ کنوکیں برانزاں چہ مچیں مارشتے بوت (ہیسکارگ ءِ آہ۔ اللہ کل پر بنت کس ءِ راحال ھم نہ گپت مردم کوریں مردم بے حالیں زمانگ وپتگ ات)۔

آچماں تز کنان ءَ، دستاں گوشانی سرا کنت ءُ کوکار ءِ لگیت بہ تچ ات۔

آس۔ آس زرہ ءِ کرءُ گوراں گردو کیں مردم آئی کراوشت انت۔ آرا گوں ھیرانی ءِ چارانت کہ انت آس، چہ مچی ءِ توارے کئیت۔ آ گوں درد ءِ بیم ءِ زرہ ءِ نیمگ ءِ چاریت۔ آس مزن بوآن انت ڈولداری ءِ زیبائی سچان ءِ پُر بوآن انت "کجا انت آس" مردم آئی کوپگ ءِ گرانت آرا جہ سر یننت "بیچارگ گنوک انت" ءُ آرا یات کئیت کہ مردم تہ کور انت اشانی کلیں حواس مرتگنت۔ بنی آدم آس ءِ تہا روان ءِ سچان ءَ، ءِ مران ءِ ھم وش انت۔ آ وتی واباں، مارشت ءِ لوٹاں یک یک ءِ آس ءِ تہا سوچان انت، بیدءِ وگہ احتجاجی ءَ!

آ دستاں گوشاں کنت۔ بہ تچ ات۔ بہ تچ ات۔ آس۔۔۔ کوکار کنان ءِ تچان ءِ چہ زرہ ءِ دور روت ءُ چہ مردمانی چماں اندیم بیت ءِ مردم کندان ءِ بچکندان ءِ شنگ ءُ تالان بنت۔

کپن ڈُزّ

ایاز قادری

کرم اللہ دوشی ڈُزّی کنگ ءِ گرگ بوتگ۔ اے حال سجّہیں شھر ءِ شنگ ءُ تالان ات۔ "گندگ ءِ مُلّا ءِ کار شیطانی" وھدے اے ھبریں مردم ڈُزّی بکن انت تہ جہان ءِ سرا کئے بیسہ کت کنت۔

برات! اے قیامت ءِ نشانی انت۔ قیامت انت قیامت۔ توبہ توبہ۔ غرض ہرچی دپ ات انت، ھمینکس ھبرات انت۔

ڈُزّی ہم چی ءَ، یک کپنے ءَ۔ جہان ھم ھراب حاقبت ھم ھراب، دوئیں جہاناں دیمے سیاہ بوت۔ بہتے کپتگ ات کہ چوکیدار ءِ چمّی کپت انت ءُ ڈُزّی ءِ وزگٹ گرگ بوت۔ قبرے پھتنگ ات ءُ حاکے یک نیمگے پچ کرتگ ات انت، نوکی مُردگ ءِ کپن ءِ کشگ ءِ ات کہ گرگ بوت۔ "واجہ زمانہ ءِ سرا کئے اعتبار بکنت۔"

سجّہیں چیگ ءِ کرم اللہ ءِ جوانیں نامے ات۔ کُلّاں آئی عزت کت۔ کسان مزن مچاں آرا زانتگ ات۔ آ مشیت ءِ بانگ دیوک ات صلوٰۃ ءُ صوم ءِ پابند۔ مہلا مہلا آئی تہجد کتگ ات۔ گوں دپ ءِ پُر ءِ اللہ ءِ ذکرے کتگ ات۔

نفلانی وانگ ءِ پد باگے وانگ ات۔ نماز ءِ وانگ ءِ پد مدام قرآن شریفے وانگ ات۔ نور شنگیں دیم، دراج ءِ اسپیتیں ریش، سرا اسپیتیں پاگ، اسپیتیں کرتا ئیں جامگ کہ دراجی ءِ کونڈانی سرا ات۔ اسپیتیں شلوار کہ پادگے کسان ءِ گیٹی آئی سرا ات۔ جامگ ءِ سرا ھاکی ئیں واسکوٹ کہ مدام آئی ءِ سرا اسپیت ءِ سہریں دزمال درنجوک ات انت۔ ھردیں چہ دمک ءِ درا تک تہ گوں مردماں مہروانی ءِ بچکیں دیمے ءِ دچار کپان بوت۔ بچکندے مدام آئی لنٹانی سرا ات۔ مردماں آئی بابت ءِ گشتگ ات:

"واجہ فرشتہے فرشتہ۔"

چوناھا کرم اللہ اے شہر ءِ مردے نہ ات بلے اد ءِ آھگ ءِ آرا بیست سال گوستگ ات۔ اے بیستیں سالاں اگاں مردماں آئی بابت ءِ چیزے اشکتگ ات تہ آئی تعریف ءِ توسیپے اشکتگ ات۔ یک مردے ھم چوشیں نیست ات کہ آ بگشیت منا کرم اللہ ءِ زھر ءِ زھر چار اتگ۔

مرچی کرم اللہ ءِ را کورٹ ءِ پیش کنگ بوت۔ کورٹ ءِ مردمانی مزنیں بھی بے است ات۔ پرچیکہ چدءِ ساری اے ڈولیں ڈیل ءِ واقعہ نہ بوتگ ات۔ لہتیں مردم کرم اللہ ءِ سرا ٹون جنگ ءِ ات انت۔ وھد یکہ لہتیں مردماں پراٹی بزگ ھم بوتگ ات ءِ آھمے ھبر ءِ زانگ لوٹگ ءِ ات انت کہ کرم اللہ ءِ چو پرچا کتگ؟

کرم اللہ ءِ نور دور پشیں دیما الکداری زردی یے ءِ ماں شانتگ ات۔ آئی پیشانی ءِ سرا کرچک ودی بوتگ ات انت۔ ءِ آئی چم جہل ات انت۔ مجسٹریٹ ءِ کورٹ ءِ تہا خاموشی ءِ ھاترا وتی ٹیبل ءِ سرا ایریں ہتھوڑا دو رندا ٹیبل ءِ سرا جت تہ

بے ترپ ءِ تواری بوت کرم اللہ ءِ چہ گشگ بوت کہ آبیان بہ دنت۔ تہ آئی وتی چم شہک شہک ءِ برزا چست کت انت۔ کورٹ ءِ کرسیانی سرا نشتگیں مردم آرا سرکس ءِ تروکیں گولہ ءِ پیا گندگ ءِ اتک انت۔ پدا اے گلیں گردیں لکیر یک نقطہے ءِ سرا اتک ءِ ھلاس بوت انت کہ آئی تہا آرا وتی نادرا ھیں لوگ بانک مرگ ءِ کلانک ءِ، ورنا ھیں جنین چک درنگیں گداں گوں برھنگ ءِ، معصوم ءِ مہلیں بچک گوں ءِ سوک ءِ گریوان گندگ ءِ اتک انت۔ چرائی چماں ارس شچگ ءِ لگت انت کہ کے آئی اسپیتیں ریشاں ءِ کے زمین ءِ، وتی وتی تہا ھوار گیتگ انت۔

"واجہ! من وتی گناہ ءِ منئیں۔" کرم اللہ ءِ توار آئی گٹ ءِ گکان بوت۔ واجہ ابید انشی من دگہ چے کرت کنگ ات۔ من تھرءِ بندوک اتوں۔ اود ءِ گوں ءِ سوکی کت تہ ادا اتکوں۔ پاکیں رب ءِ ادا منا مزنیں مہربانی یے بکشات۔ منی آھگ ءِ لہتیں روچاں رند منا مشیت ءِ بانگ دیوک دارگ بوت۔ مشیت ءِ چار ءِ تپاس ءِ ھاترا حکم ماہ دہ ۱۰ کلدار ھم بندوک بوت کہ چہ ایشاں لہتیں منی ورگ ءِ چرگ ءِ ھرچ بوت انت ءِ لہتیں من پکیر ان ءِ داتوں۔ کرہ ءِ گوراں ھم تکہ تکہ بے رست گوں۔ منی وھد جوانی ءِ گوزگ ءِ ات۔ پاکیں رب ءِ مہربانیانی برکت ءِ من شکرانہ ءِ نفل ونت۔ ھما وھد ءِ حلک ءِ یک نیکیں مردے ءِ مہربانی ءِ چہ منی آروس ھم بوت۔ بندات ءِ من یوک اتوں، نوں دو بوتاں، بلے منی مولا ءِ مہربانیاں چہ منے وھد گوں آسودگی ءِ گوزان ات۔ ھچبر کسے ءِ درواز گ ءِ دپ ءِ دست دراج کنگ ءِ نوبت نیا تک وھد انچو گوزان ات کہ ھمے میانجین ءِ مارا سئے زھگ ھم بوت۔ چہ ھمسا ہگ ءِ ھمراہاں ھمے تکہ تکہے کہ رسگ ءِ ات آ بند

بوت انت۔ پیسرا ایشکس گرانی نیست ات ءُ نوں چیزانی نہر وڈّان انت۔ پیسرا یک کلدارے ءِ گلہ سرجمیں ماہ ءِ بس بوتگ ات۔ نوں دہ ۱۰ کلدار ءِ ھم گوں مشکل ءِ دو ھپتگ گوازین ایت۔ گُدذی چار آنہ والے ات۔ مرچی ھما گُد ششش کلدار والے انت۔ بندات ءِ پوشگ ءُ نوشگ ءِ من یوک اتوں۔ نوں ما پنچ کس آں۔ یک جنک ءُ دو بچک، ربّ ءِ مارا بکشات انت۔ بلے منی غزکہ بنداتی روچ ءِ بندوک ات آئی تہا ھچ ھمیں گیشی بے نیاتگ۔ مشیت ءِ چار ءِ دلگوش کنوکانی گُور ءِ بازرندءُ وزبندی کرتوں، ھمک رند ءِ آوانی پتو ھمیش ات کہ ما چہ ءِ گیشتر کجا دات کناں۔ منی بازیں وزبندی آں چہ دو کلدار گیش کنگ بوت۔ پدا ھم زھگانی سبب ءِ ایشاں منی جنجال ھلاس کرت نہ کت انت۔ پیسرا نزیک ءِ گور ءِ مردمانی فکہ فکہاں چہ ما وتی لاپ والینتگ ات۔ عید ءُ دومی وشیانی روچاں کہنیں گُد ءُ پچ رستگ ات نوں آ در ھم بند بوت انت۔ من اسپیت پوشے اتوں۔ بلے پدا ھم لہتیں مردمانی دیم ءِ من وتی دست دراج کت۔ یک ءُ دو مہروان کہ ایشاں پیسرا منی کمک اِش کنگ ات ایشاں ھم دم بُرت ءُ ھردیں کہ منا دیست اِش وتی دیم اِش ترینت انت۔ منی لوگ بانک زھگانی گوں ءُ دائمی برھنگی ءِ غماں سک نادراہ بوت۔ لوگ ءِ یک ٹیڈی پیسہ نیست ات کہ خرچ بکنیں۔ من گریتگ ات ءُ گوں وتی رب ءِ پریات کنگ ات۔ ”اے جہان ءِ شفادیوک، منی لوگ بانک ءِ شفا بدے۔“ وتی کسانیں بچک ءِ راگوں ءُ تلوسگ ءِ دیستوں نہ گوں وتی رب ءِ پریات کرتوں۔ ”سرجمیں زمین ءِ سرءِ نندوکاں روزی بکشوک، منے گوں ءِ ھم ھلاس بکن۔“

یک روچے وھدے من گس ءِ اتکوں نہ دیستوں کہ منی ورنا ھمیں جنک

حاجران ءِ چست بوتگیں ورنائی درتگیں گُدانی تہا برھنگ ءِ توار جنان انت۔ ”بابا تو منی پشک ءُ شلوارے ءِ ھاترا چار وال گُد ھم آرت نہ کن ئے کہ من وتارا اندیم بکنیں؟“

اے روچ ءِ من پروردگار ءِ بارگاہ ءِ گوں عاجزی ءُ بزگی ءِ گریوان ءِ درائینت: ”اے پردہ داروکیں رب، تو پہ ما ھمینکس مہربانی بکن، ھمینکسیں گُدے بکشا کہ منی حاجران ءِ برھنگی اندیم بہ بیت۔“

بلے منی دعاہاں، ھچ اثر نہ کت۔

ھردیں من گس ءِ پترتوں نہ حاجران ءُ ورنائی ءِ مدام منا ہمے سوال کت ءُ من چہ عجالتی ءُ گشّ ئے زمین ءِ تہا پترتوں۔ روچ پہ روچ منی ھمت کپان ات۔ سر پہ نہ بوہگ ءِ ات کہ من چے بکنیں۔ چہ کئے امیت بدارین ءُ کئی آسرا ءِ بکنیں۔

نماز وانگ ءِ وھد ءِ یک یک آیتے دو دو رندءُ وتوں۔ سجدہ ءِ شتوں نہ دل ءِ پادا آتگ نہ لوٹت۔ یک روچے مشیت ءِ چار ءِ دلگوش کنوکاں منا لوٹائینت ءُ ھبر کت۔ آوھدءِ منی دل ءِ اتک کہ کوکار بکنیں بگشیں کہ درگیتے اشمئے کسان ھم ورنائیں جنکے بوتیں ءُ آئی ورنائی درتگیں گُدانی تہا برھنگ بوتیں ءُ شمئے گور ءِ ھچ مہ بوتیں کہ آئی ورنائی اندیم گُرت بکرتیں۔

امیت ءُ آسراءِ کسانیں برانزے ھم منا گندگ ءِ نیاتگ ءُ تنیکہ دگہ راہ ءُ درے منی ذھن ءِ آتک، ھیالوں کت کہ گور ءِ گداں چنڈ چنڈ بکنیں ءُ کشکولے بزوریں بلے اے ھم گوں من نہ بوت۔ ھمے نگیگیں جاوراں گوں دچار منی سر قبرستان ءِ کپت، دیستوں کہ مردماں مُردگے ءِ راتوکیں گُد ءِ تل ءِ پتاتگ ءُ قبری

کنگ ءَ انت۔ من ھیال کت کہ مردگاں گُد ءِ اھنکس حاجت نیست پہ چیکہ مردگ ءِ گور ءَ اگں گُد مہ بیت ھم تہ زمین آئی برھنگی ءَ اندیم کنت۔ بلے اگں زندگیں مردے بے گُد بہ بیت تہ آ دتارا چہ جہان ءِ چماں سچے ھیم اندیم بکنت۔ من اے دی مارِات کہ منی زندگیں حاجران ءَ گُد ءِ چہ اے مردگ ءِ گیشتر حاجت است انت ھنکہ آ دتارا اندیے دات بکنت۔ بلے اپسوز کہ من وتی حاجران ءِ برھنگی ڈُکّت نہ کت۔

کورٹ ءِ چاربیں نیمگاں بے ترپ ءُ تواری ات۔ ھر کس ملور آت۔ مچانی چماں چہ ارس درآہان ات انت۔ جج پاد آتک وتی چمبر ءَ شت تہ کورٹ ءَ نندوکیں مردمانی نیام ءَ شنک شکے بنا بوت۔ گُڈ جج ءِ فیصلہ ءِ ودار ءَ ات انت۔ جج وتی چمبر ءَ چہ پدا واتر بوت آتک ءُ وتی کرسی ءِ سرا نشت ءُ ھتھوڑا یے چست کت ءُ دو رند ءَ ٹیبل ءِ سرا جتے۔ یک رندے پدا خاموشی بوت۔

”ایشی ءَ تہا ھچ ھچبیں شک ءِ گنجائش نیست کہ کرم اللہ ءَ اے کار کنگ قانون ءُ اخلاق ءِ چماں زندمیں گناھے۔ بلے آئی پیریگیں شتری ءُ آئی لاچاری ءِ گندگ ءَ (جج ءَ وتی گردن ترینت ءُ کرم اللہ ءِ نیمگا چارت ءُ درائینت) آرا سے ۳ ماہ ءِ سکتیں قید دیگ بیت۔“

کرم اللہ ءِ چماں چہ ارس ریچگ ءَ لگ اتنت، گمان بوت کہ آ گشگ ءَ ات:

”منی جنک منا بندی بوھگ ءِ ھچ پرواہ نیست اگں منا باور بوتیں کہ نوں تو ھچبر برھنگ نہ بئے۔“

آتار ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ